

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΡΙΣΗ

Προστασία καταναλωτών ζητεί η Ε.Ε.

Ο **επίτροπος** Δικαιοσύνης και Προστασίας των Καταναλωτών Ντιντιέ Ρεντιέρς και η επίτροπος Ενέργειας Κάντρι Σίμσον, σε διαδίκτυακή εκδήλωση με τα ενδιαφερόμενα μέρη στον τομέα της ενέργειας, συμφώνησαν σε ένα σύνολο κοινών αρχών για να ενισχυθεί περαιτέρω η στήριξη των καταναλωτών που δυσκολεύονται να πληρώσουν τους λογαριασμούς ενέργειας. **Σελ. 8**

ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ ΠΡΟΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Να στηριχθούν οι ευάλωτοι δανειολήπτες

«Οι **τράπεζες** οφείλουν να στηρίξουν τους πιστούχους που αντιμετωπίζουν προσωρινές δυσκολίες και να κάνουν σχετικές ενέργειες», τονίζει ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος. Ο Γ. Στουρνάρας συνεργάζεται με τις διοικήσεις των τραπεζών για την πρόταση που θα κατατεθεί στον ΣΣΜ για την επιδότηση της δόσης στεγαστικών ευάλωτων δανειοληπτών. **Σελ. 19**

ΤΖΟΥΛΙ ΛΙΝ ΤΕΪΓΚΛΑΝΤ

Ελκυστική για επενδυτές η Ελλάδα

Οι **επενδυτές** εμφανίζονται αισιόδοξοι για τις προοπτικές της Ελλάδας και κρίνουν θετικά παραμέτρους όπως οι υποδομές, οι δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού και, βέβαια, η ποιότητα ζωής. Αυτό εκτιμά η Τζούλι Λιν Τέιγκλαντ, επικεφαλής της ΕΥ για την Ευρώπη και σημειώνει ότι η ελκυστικότητα της Ελλάδας έχει βελτιωθεί σημαντικά. **Σελ. 16**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Το 2023 τουριστικός καθρέφτης του 2022

Εκτιμάται ότι θα κινηθεί στα ίδια με τα φετινά επίπεδα - Αυξημένο ενδιαφέρον από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Συγκρατημένη αισιοδοξία πως το 2023 ο τουρισμός της Κύπρου θα κυμανθεί στα φετινά επίπεδα, εκφράζει το αρμόδιο υπουργείο. Όπως δήλωσε ο υφυπ. Τουρισμού Σάββας Περδίας, με τα μέχρι τώρα δεδομένα ο πληθωρι-

σμός δεν θα επηρεάσει την τουριστική επίδοση της Κύπρου. Υπέδειξε πως υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον για την Κύπρο από πολίτες χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Κύπρος κατάφερε να ανακτήσει το χαμένο τουριστικό

ρεύμα της Ρωσίας και της Ουκρανίας από άλλες αγορές, αποτέλεσμα προσαθίων της τελευταίας τριετίας. Εάν ανατρέπει κανείς σε σχετικά στοιχεία θα δει πως οι αναζητήσεις είναι 40% αυξημένες για την Κύπρο από ότι ήταν

το 2019. Ο τουρισμός της Κύπρου πριν από την πανδημία είχε εξάρτηση κατά 70% από ταξιδιωτικούς πράκτορες και μόλις 30% από μεμονωμένους ταξιδιώτες. Ωστόσο, τα ποσοστά άλλαξαν και έφτασαν στο υγιές 50 / 50. Η πο-

λυδιαφημισμένη μελέτη των Ισπανών, που είχαν κάνει για λογαριασμό της Κύπρου, έχει εφαρμοστεί κατά 80% και έχει ενσωματωθεί στην Εθνική Στρατηγική για τον Τουρισμό μέχρι το 2030. **Σελ. 4**

ΒΡΕΤΑΝΙΑ-ΙΤΑΛΙΑ-ΙΑΠΩΝΙΑ

Συμμαχία για νέο μαχητικό τζετ

Η **Mitsubishi Heavy Industries** από την Ιαπωνία, η BAE Systems από Βρετανία και η Leonardo από την Ιταλία συσπειρώνουν τις δυνάμεις τους για να κατασκευάσουν ένα νέο μαχητικό αεροσκάφος. Προ ημερών είχε ανακοινωθεί ακόμη μία επιχειρηματική συμμαχία ανάμεσα στην ευρωπαϊκή Airbus και στη γαλλική Dassault για νέο μαχητικό τζετ. **Σελ. 9**

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΙΤΟΚΙΑ

Σούπερ Πέμπτη αγορών και κεντρικών τραπεζών

Η **νομισματική** πολιτική θα αποτελέσει το μείζον θέμα των αγορών αύριο, καθώς οι μεγάλες κεντρικές τράπεζες πραγματοποιούν το μεγάλο φινάλε των συνεδριάσεών τους για το τρέχον έτος. Η 15η Δεκεμβρίου έχει χαρακτηριστεί «η σούπερ Πέμπτη των αγορών της Ευρώπης». Η ΕΚΤ και άλλες τράπεζες θα ανακοινώσουν τις αποφάσεις τους για τα επιτόκια. **Σελ. 12**

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Δωρεάν συγκοινωνίες στο Μεγάλο Δουκάτο

Το **Λουξεμβούργο** θα γίνει η πρώτη χώρα που θα προσφέρει δωρεάν όλες τις μετακινήσεις με τα μέσα μεταφοράς. Ακόμη και αυτός ο προνομioύχος λαός της Ευρώπης έχει πρόβλημα με τα αυτοκίνητα. Στους δρόμους του Μεγάλου Δουκάτου, εκεί όπου όλα μοιάζουν κατά τ' άλλα τακτοποιημένα και βουκολικά, το μπουλνιάρισμα είναι τεράστιο πρόβλημα. **Σελ. 13**

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Βαρύ το τίμημα από το ειδύλλιο με τη Μόσχα για την ενέργεια

Η **μεγαλύτερη** ευρωπαϊκή οικονομία, η Γερμανία, βρίσκεται στο επίκεντρο της ενεργειακής κρίσης και μοιάζει να πληρώνει το βαρύτερο τίμημα για το μακροχρόνιο ενεργειακό ειδύλλιο της με τη Ρωσία. Η ύφεσή της έχει ήδη χτυπήσει την πόρτα, με την κυβέρνηση να προβλέπει συρρίκνωση της οικονομίας κατά 0,4% το 2023, ενώ κατηγορείται συχνά ως υπεύθυνη για την ακραία εξάρτηση της Ευρώπης από τη Μόσχα. Το ιλιγγιώδες κόστος της ενέργειας απειλεί να γονατίσει τις βιομηχανίες της και μαζί το σύνολο της οικονομίας της. Οι βιομηχανίες της, που εδώ και πολλούς μήνες προσπαθούν να μειώσουν την κατανάλωση ενέργειας, πολύ συχνά δεν έχουν άλλη λύση από τη μείωση της παραγωγής τους. Την ίδια στιγμή το Βερολίνο κινδυνεύει να επαναλάβει το ίδιο λάθος, ενδίδοντας στις διαθέσεις της Κίνας, καθώς εκχωρεί στρατηγικής σημασίας υποδομές στη δεύτερη οικονομία του κόσμου, που έχει προ πολλού διεισδύσει στη γερμανική τεχνολογία. **Σελ. 10**

ΑΗΚ

Σελ. 3

Πώς αποφεύχθηκε ο εφιάλτης των διακοπών ηλεκτρικού ρεύματος

Αντεπίθεση του City με χρηματοπιστωτικές αλλαγές

Σε μια **προσπάθεια** να επαναφέρει το City στην ηγετική θέση που κατείχε στην προ Brexit εποχή, ο Βρετανός υπουργός Οικονομικών, Τζέρεμι Χαντ, προέβη σε σειρά αλλαγών στους κανόνες που διέπουν τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στην αγορά του Λονδίνου. Οι αλλαγές δόθηκαν στη δημοσιότητα, ενώ στελέχη της αγοράς επιμένουν ότι καθιστούν το Λονδίνο πιο επισφαλές για την επιχειρηματικότητα και διέπονται από το ίδιο πνεύμα των μεταρρυθμίσεων που είχαν οδηγήσει στην παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008. **Σελ. 9**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Αργή προσαρμογή

Αύριο το συμβούλιο νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ θα συνεδριάσει για τελευταία φορά εντός του 2022. Όλες οι εκτιμήσεις κάνουν λόγο για αύξηση ύψους 0,5%. Η ΕΚΤ το τελευταίο διάστημα έχει ανεβάσει τα επιτόκια κατά 2% με αφετηρία το -0,5%. Οι νομισματικές παρεμβάσεις από την ΕΚΤ αναμένεται πως θα συνεχιστούν και το 2023 με στόχο την διαμόρφωση των καταθετικών επιτοκίων στο 3% σε μια προσπάθεια να χαλιναγωγηθεί ο πληθωρισμός. Μετά την αυριανή αναμενόμενη αύξηση, το επιτόκιο βάσης θα διαμορφωθεί στο 2%. Οι μηχανισμοί της περιοριστικής νομισματικής πολιτικής βρίσκονται σε πλήρη ανάπτυξη. Στο μακροοικονομικό επίπεδο, οι εκτιμήσεις κάνουν λόγο για μικρή και περιορισμένη έ-

κτασps ύφεσης το 2023 σε βαθμό που όμως δεν αναμένεται πως θα «κοκκινήσει» την οικονομική ανάπτυξη για το σύνολο του έτους. Άγνωστος παράγοντας παραμένει η αγορά εργασίας όπου τα βλήματα είναι στραμμένα στις διαπραγματεύσεις που γίνονται αυτή την περίοδο από τα συνδικάτα για αυξήσεις των μισθών. Η διαδικασία παρακολουθείται από την νομισματική αρχή και εφόσον προκύψει η ανάγκη θα γίνουν ανάλογες παρεμβάσεις. Οι αποφάσεις γύρω από τα επιτόκια του ευρώ είναι η μια πλευρά της εξίσωσης. Η περιοριστική πολιτική δεν μπορεί να στηρίζεται σε ένα πόδι μιας και τα επιτόκια αποτελούν τον ένα πυλώνα. Μεγάλο ενδιαφέρον συγκεντρώνει η συζήτηση που θα γίνει γύρω από την μείωση του χαρτοφυ-

λακίου ομολόγων που συσώρευσε όλα αυτά τα χρόνια η ΕΚΤ. Ο ισολογισμός της ΕΚΤ περιλαμβάνει σήμερα ομολόγα ύψους €8,8 τρισ. τα οποία αποκτήθηκαν μέσα από τις διαδικασίες ποσοτικής χαλάρωσης. Η ποσοτική χαλάρωση χρησιμοποιήθηκε τα προηγούμενα χρόνια κατά κόρον προκειμένου να διατηρηθεί το κόστος δανεισμού των κρατών σε χαμηλά επίπεδα και να ενισχυθεί η ανάπτυξη. Το σημαντικό της αυριανής συνάντησης αφορά στις αποφάσεις αναφορικά με το συγκεκριμένο τερατώδες χαρτοφυλάκιο ομολόγων. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, η συνάντηση της Πέμπτης θα περιοριστεί μόνο στις παραμέτρους βάσει των οποίων θα επηρεαστεί η συρρίκνωση. Αυτό που μέχρι σήμερα έχει αποκαλυφθεί είναι

ότι οι όποιες ενέργειες θα είναι μετρήσιμες και προβλέψιμες εκτεινόμενες σε βάθος χρόνου. Αρχές, που σύμφωνα με τα μέχρι σήμερα πεπραγμένα, δεν εφαρμόστηκαν στην περίπτωση των επιτοκίων καθώς έγιναν μεγάλες και σε σύντομο χρονικό διάστημα κινήσεις. Οι αποφάσεις σε σχέση με τα ομολόγα αναμένεται πως θα περιοριστούν σε όσα αποκτήθηκαν από τα μέσα του 2014 και μετά και δεν θα περιλαμβάνουν αυτά που αποκτήθηκαν λόγω της πανδημίας. Ως πρώτο βήμα, εκτιμάται πως θα ανακοινωθεί η μη επανεπένδυση των λήξεων στο χαρτοφυλάκιο και ότι μια σαφής πρόθεση για έναρξη πωλήσεων. Οι αποφάσεις θα ξεκινήσουν να υλοποιούνται μετά το πρώτο τρίμηνο του 2023 αφού μετά

τον χειμώνα εκτιμάται πως θα έχει ξεκαθαρίσει το τοπίο όσον αφορά στην ενεργειακή κρίση. Για πέραν της μιας δεκαετίας τα προγράμματα αγοράς ομολόγων της ΕΚΤ πέτυχαν να αποσοβήσουν μεγάλες κρίσεις αλλά κυρίως να αφαιρέσουν την πολιτική τοξικότητα που συνεπάγεται μια προσφυγή ενός κράτους μέλους στον ευρωπαϊκό μηχανισμό διάσωσης. Στην παρούσα συγκυρία όπου η περιοριστική νομισματική πολιτική επιβάλλεται δεν υπάρχει η δυνατότητα για συνέχιση ανάλογων παρεμβάσεων. Το μεγάλο μέγεθος του χαρτοφυλακίου ομολόγων που κατέχει η ΕΚΤ δεν αφήνει πολλά περιθώρια κινήσεων πέραν της αργής προσαρμογής αν δεν θέλουμε να προκληθεί μια νέα κρίση χρέους.

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Myle Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΑΡΘΡΟ / Του ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΜΕΛΗ

«Μικράς Ασίας ενθυμήματα και κειμήλια»

Ηεπτροπή μνήμης Μικράς Ασίας του ΥΠΑΝ, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για ανάδειξη και τιμή για τα 100 χρόνια καταστροφής της Μικράς Ασίας, κορυφώνει τις σχετικές δράσεις της οργανώνοντας την πολυέκθεση με τίτλο: «Μικράς Ασίας ενθυμήματα και κειμήλια». Αφορμή και πηγή έμπνευσης υπήρξε η προ λίγων μηνών αξιόπεινη και πρωτότυπη διοργάνωση έκθεσης του Λυκείου Αγίου Γεωργίου Λακατάμειας, η οποία φιλοξενήθηκε στον χώρο του σχολείου και οργανώθηκε από καθηγητές του ίδιου σχολείου με τη συμμετοχή μαθητών και τη συμπαράσταση και αρωγή της διεύθυνσής του. Η πρωτοβουλία μιας σχολικής μονάδας να κατορθώσει να φιλοξενήσει μεγάλη ποικιλία και ιστορικής αξίας εκθεμάτων εντυπωσίασε, αλλά συνάμα και διδάξε πολλά σε όλους τους επισκέπτες της.

Η παρούσα πολυέκθεση ως συνέχεια της προαναφερθείσας αποτελεί πιο διευρυμένη προσπάθεια συλλογής και προβολής αυθεντικών τεκμηρίων που αφορούν τον υπέροχο κόσμο του ελληνισμού της Μικράς Ασίας (άνθρωποι, εκπαίδευση, έθιμα, θρησκεία, τέχνες, μουσική, καθημερινότητα κ.ά.), την οδύνη του ξεριζωμού, την πορεία του προς την έξοδο και τον αγώνα του για αποκατάσταση στην Ελλάδα. Αναμφίβολα, η οργάνωσή της αποτελεί προϊόν αξιοθαύμαστης ανιδιοτέλειας, ευαισθησίας και αγάπης ομάδας εκπαιδευτικών του Λυκείου Αγίου Γεωργίου Λακατάμειας.

Μετά από αρκετό κόπο, μεράκι και πολλή αγάπη φέραμε εις πέρας τη δημιουργία της πολυέκθεσης «Μικράς Ασίας ενθυμήματα και κειμήλια». Η προσπάθεια συλλογική... το αποτέλεσμα όμως και συγκινητικό. Ο υπέροχος κόσμος της Μικράς Ασίας ζωντανεύει μέσα από την έκθεση αυθεντικών μικρασιάτικων τεκμηρίων. Αξίζει να αναφέρουμε ότι τα τεκμήρια εξασφαλίστηκαν, κατόπιν ενδελεχούς έρευνας μνημών, από απογόνους Μικρασιτών και συλλέκτες αρχαιικού υλικού τόσο της Κύπρου, όσο –και κυρίως– της Ελλάδας. Πρόκειται για σπάνια δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα, προερχόμενα Μαγνησίας, Κεραισσίντα, Τραπεζούντα, Αϊδίνιο, Καππαδοκία κ.α. Τα πλείστα όμως εξ αυτών έχουν προέλευση την Κωνσταντινούπολη και τη Σμύρνη. Ο κόσμος αυτός αναδεικνύεται με ένα μοναδικό τρόπο στον χώρο της έκθεσης μέσα από τέσσερις ενότητες: Παιδεία, Θρησκεία, Ιστορία, Πολιτισμός.

Χαρακτηριστικά –αλλά όχι και τα μοναδικά– εκθέματα είναι τα παρακάτω: διάταγμα του Υπατού Αρμυστή Σμύρνης Αριστείδη Στεργιάδη, έγγραφο του εμπορικού επιμελητηρίου του Εσκι Σεχίρ, έγγραφα από τη Δν-

μογεροντία Μαγνησίας, πιστοποιητικά βάπτισης, γάμου και κηδείας κυρίως από το Οικουμενικό Πατριαρχείο αλλά και άλλων Μητροπόλεων της Μικράς Ασίας, άδειες παραμονής (διαμονητήρια) από τις αρχές της Σμύρνης και της Κωνσταντινούπολης, εγκύκλιοι, τίτλοι ιδιοκτησίας και άλλα έγγραφα της οθωμανικής περιόδου στην αραβική γραφή, εκδόσεις βιβλίων στα καραμανλίδικα (τουρκικά γλώσσα γραμμένη με ελληνικούς χαρακτήρες) που έφεραν μαζί τους πρόσφυγες, φωτογραφίες, ταχυδρομικά δελτάρια, και άλλα πολλά.

Πιστεύουμε ακράδαντα ότι η επαφή των επισκεπτών με τα πιο πάνω τεκμήρια θα δώσει τη δυνατότητα στο ευρύ κοινό και ιδιαίτερα στους μαθητές μας να έλθουν σε άμεση επαφή με τη μακρινή στον χρόνο Μικρασία ενώ, ταυτόχρονα, να γνωρίσουν την ιστορία, τα ήθη και το ήθος των ανθρώπων της, καθώς επίσης και τον πλούτο του πολιτισμού της. Η παρούσα πολυέκθεση αποτελεί δυνατή ευκαιρία να κατανοήσουμε τον ενιαίο χαρακτήρα της ορθόδοξης χριστιανικής και ελληνικής παρουσίας στην γη της Ιωνίας. Ομολογούμενους τη δράση αυτή την αγαπήσαμε. Αναμφίβολα, η δυνατότητα ν' αγγίξεις και να περιεργάζεσαι την ίδια σου την ιστορία αποτελεί και για μας μοναδική και ανεπανάληπτη εμπειρία.

Σε μια σεμνή τελετή στις 5 Δεκεμβρίου 2022 παρουσία όλων των φορέων του τόπου, Πολιτείας, Εκκλησίας κ.ά. τελέστηκαν τα εγκαίνια. Όλοι οι παρευρισκόμενοι, μικροί και μεγάλοι, απέδωσαν τις πρόπουσες τιμές στη μνήμη της αλσπομόνητης και πολυαγαπημένης Μικράς Ασίας. Κυριολεκτικά όλες οι αισθήσεις μας συμμετείχαν στο γεγονός (πολυκρωμία αντικειμένων, μυρωδιές μπαχαρικών, γεύσεις σιροπιαστών γλυκών, μελωδικά ακούσματα της Ανατολής κ.λπ.).

Πραγματικά, οφείλουμε θερμές ευχαριστίες σε όλους τους φορείς και τα πρόσωπα που συνέβαλαν παντοίστρως με το χάρισμα, τον τρόπο και τη δυνατότητά τους στην υλοποίηση αυτής της μοναδικής και πρωτότυπης δράσης. Επιπλέον, είμαστε ευγνώμονες για την εμπιστοσύνη και την βοήθεια του ΥΠΑΝ όπως και όλων των χορηγών για την πραγματοποίησή της. Πάντως, αποδεικνύεται ακόμη μια φορά και οφείλουμε να το ομολογήσουμε, ότι υπάρχουν ουκ ολίγοι εκπαιδευτικοί σε αυτόν τον τόπο οι οποίοι έχουν το μεράκι, την παιδεία και το όραμα να εργαστούν φιλότιμα στην ανάδειξη της ιστορίας και του πολιτισμού αυτού του τόπου.

Ο κ. Χρυσόστομος Μέλη είναι καθηγητής στο Λύκειο Αγίου Γεωργίου Λακατάμειας.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Αυτό το έργο μας αφορά όλους, είναι ένα έργο κυτταρικό

Συνέντευξη στον

ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο ΘΟΚ φιλοξενεί για τρεις μόνο παραστάσεις (17 και 18 Δεκεμβρίου) τον μονόλογο «Η μάνα αυτουνοού... Έλλη Ζάχου Ταχτσή» της Κικής Μαυρίδου, σε σκηνοθεσία Βαγγέλη Λάσκαρη, με τη Ράνια Σχίτζα στον ομώνυμο ρόλο, η οποία μίλησε για το έργο και το πώς εκκίνησε κεράκι-κεράκι διήνυσε μια ολόκληρη πορεία για να καταλάβει το ποια ήταν η Έλλη Ζάχου Ταχτσή, «Έγινε ένας οδηγός μου. Την πόνεσα, δεν μπορώ να την κρίνω. Η Ράνια Σχίτζα λέει επίσης πως την Έλλη Ζάχου Ταχτσή την πόνεσε πολύ. «Και η ίδια δεν δικαιολόγησε τίποτε και όπως είναι μάλιστα φτιαγμένο το έργο, δεν βλέπεις έναν άνθρωπο να υπερασπίζει τη θέση του, ή έστω να το κάνει χωρίς εννοχές. Είναι και εκείνη ένα θύμα, της εποχής, των συνθηκών... αλλά αν μεγαλώσεις χωρίς αγάπη είναι πολύ πιο δύσκολο να μωρέσεις να δώσεις κι εσύ αγάπη».

–Όταν διαβάσατε το κείμενο της Κικής Μαυρίδου, ποια ήταν η πρώτη αντίδρασή σας;

–Κατ' αρχάς σας πω ότι το διάβασα απνευστί, με συνεπήρε, συγκινηθήκα πολύ, ταράχθηκα πάρα πολύ. Ένωσα... όκι άρνηση ούτε άπωση, θα έλεγα μία δυσσάρεσκεια γι' αυτή τη γυναίκα. Αυτά όλα είναι βέβαια ένα καλό σημάδι, σημαίνει πως υπάρχει ψυχή. Το διάβασα πολλές φορές και είπα πως θέλω να το κάνω, και μέχρι να ανέβει η παράσταση, έκανα και εγώ μία διαδρομή, κεράκι-κεράκι με την Έλλη Ζάχου Ταχτσή, μέσα μου. Έγινε ένας οδηγός μου. Την πόνεσα, δεν μπορώ να την κρίνω. Μην ξεχνάτε ότι μιλάμε γι' άλλες εποχές, σκληρές, για διαφορετικές συνθήκες ζωής, για άλλους ανθρώπους, έκανα και εγώ μία καταβύθιση και στους δικούς μου παππούδες και γιαγιάδες, ταξίδεψα με την Έλλη Ζάχου Ταχτσή, η οποία είναι μία πολύ δυνατή προσωπικότητα... Ένα κορίτσι πολύ έντονος άνθρωπος. Ένα κορίτσι που έπεσε από τα πούπουλα στα σανίδια...

–Προσπαθήσατε κατά τη διάρκεια της μελέτης του έργου και των προβών να δείτε με άλλο μάτι την Έλλη Ζάχου Ταχτσή, να τη δικαιολογήσετε, ίσως;

–Βέβαια, αλλά για να μπορέσεις να υποστηρίξεις έναν ρόλο, και μάλιστα για ένα παρικό πρόσωπο, οπότε και η ευθύνη είναι πολύ μεγαλύτερη για τον ηθοποιό, υπάρχει για εμένα ένα χρέος, θα πρέπει να τον δικαιολογήσεις, να τον αγαπήσεις, να βρεις τα κομμάτια του και να τα αγαπήσεις. Την Έλλη Ζάχου Ταχτσή την πόνεσα πολύ. Και η ίδια δεν δικαιολόγησε τίποτε και όπως είναι μάλιστα φτιαγμένο το έργο, δεν βλέπεις έναν άνθρωπο να υπερασπίζει

Η Ράνια Σχίτζα λέει για τον ρόλο της πως πρόκειται για ένα παρικό πρόσωπο, οπότε και η ευθύνη είναι πολύ μεγαλύτερη για τον ηθοποιό, υπάρχει για εμένα ένα χρέος, θα πρέπει να τον δικαιολογήσεις, να τον αγαπήσεις, να βρεις τα κομμάτια του και να τα αγαπήσεις.

«Πρέπει και να μεταποστείς από εσένα, δεν μπορείς να βλέπεις μόνο με τα μάτια σου, θα πρέπει να καταλάβεις... ήταν και παραμένει μία μεγάλη διαδρομή αυτό το έργο».

τη θέση του, ή έστω να το κάνει χωρίς εννοχές. Είναι και εκείνη ένα θύμα, της εποχής, των συνθηκών... αλλά αν μεγαλώσεις χωρίς αγάπη είναι πολύ πιο δύσκολο να μωρέσεις να δώσεις κι εσύ αγάπη, γιατί δεν την ξέρεις, δεν την έχεις εισπράξει. Αυτό που εκείνη εισπράζει από τη μητέρα της ήταν η μη αποδοχή και σκληρότητα...

–Σας μπέρδεψε η ηρωίδα; Ήταν ένας άνθρωπος δύσκολος, περίπλοκος... ταλαιπωρημένος...

–Η διαδικασία στη δουλειά μας δεν είναι λογική, ο κάθε ηθοποιός έχει το δικό του οπλοστάσιο για έναν ρόλο, αλλά στο τέλος είναι το ποια κομμάτια σου αγγίζει, ποιες ρωγμές σου γεμίζει... ένα νυστεράκι είναι ο ρόλος. Η ζωή της φέρθηκε σκληρά. Ο Κώστας Ταχτσής και η μάνα του ήταν δύο άνθρωποι, αλλά προσωπικά δεν είναι καθόλου σίγουρη αν σήμερα έχουμε κάνει ουσιαστικά μεγάλα βήματα σε σχέση με όλες αυτές τις ταμπέλες και εκεί που νομίζουμε πως έχουμε κάνει βήματα, συμβαίνει κάτι και λες τώρα τι έγινε... Δεν έχουμε προ-

και εκείνος προσπάθησε να ζήσει μακριά από ταμπέλες, άνοιξε δρόμους.

–Τι νομίζετε ότι κάνει αυτή την παράσταση τόσο επιτυχημένη; Η εμπνεία, το κείμενο, τα μνήματα;

–Όλα μαζί αυτά. Ο ηθοποιός είναι εκ των πραγμάτων ο φορέας, αλλά αυτό το όλον έχει τη δύναμη, πάντα στο θέατρο έχει σημασία να δει ο θεατής ένα σύνολο, αλλά είναι αυτό που σας είπα και πριν, μας αφορά βαθιά το έργο αυτό, μας χτυπάει κατευθείαν στο συναίσθημα. Είναι καθρέπτης, σε βάζει αντιμέτωπο με τους δαίμονές σου. Αγγίζει την ψυχή μας, και πλέον δεν υπάρχουν πολλά πράγματα που το κάνουν αυτό, μένουν όλα στο κεφάλι μας...

–Είναι η Έλλη Ζάχου Ταχτσή η μικρογραφία ή ένας καθρέπτης μιας ολόκληρης κοινωνίας;

–Φυσικά, έχει μία διαχρονικότητα, οι αναμνήσεις της Έλλης είναι ενδεκτικές για την εποχή, αλλά με έναν τρόπο γίνονται και διαχρονικές, γιατί αναφέρονται στη θέση της γυναίκας τότε, και εκ των πραγμάτων κάνει κάποιος αναγωγή στο σήμερα. Επίσης, αφορά την ταυτότητά μας την ερωτική, γιατί εδώ ήταν και η μεγάλη σύγκρουση με τον γιο, τον Κώστα Ταχτσή, τότε η ομοφυλοφιλία εθεωρείτο ασθένεια, η παρενδυσία ήταν άγνωστη, αλλά προσωπικά δεν είναι καθόλου σίγουρη αν σήμερα έχουμε κάνει ουσιαστικά μεγάλα βήματα σε σχέση με όλες αυτές τις ταμπέλες και εκεί που νομίζουμε πως έχουμε κάνει βήματα, συμβαίνει κάτι και λες τώρα τι έγινε... Δεν έχουμε προ-

χωρήσει πάρα πολύ ως κοινωνία, με τις γυναικοκτονίες, τη βία, και όλα αυτά σε πονάνε, δεν είναι ανάγκη να το έχω εγώ προσωπικά ως βίωμα για να με πονέσει. Επίσης, αυτό το έργο ξαναλέω μια φορά όλους, είναι ένα έργο κυτταρικό θα έλεγα, επειδή είμαστε όλοι γιοι και κόρες, και όλοι έχουμε μία μάνα, ακόμη και αυτοί που δεν τη γνώρισαν ποτέ. Και όλη η εμπειρία των παραστάσεων αυτό μας δείχνει...

–Άρα και σήμερα θα ήταν εύκολο να πούμε «η μάνα αυτουνοού»...

–Σήμερα, όσο ποτέ! Βάζουμε ταμπέλες συνεχώς στους ανθρώπους. Πριν από λίγα χρόνια δεν λίντσαραν τον Ζακ Κωστόπουλο;

–Η προσωπικότητα του Κώστα Ταχτσή, σας επνέρασε, μελετώντας τον ρόλο σας;

–Ναι, μπήκα στη διαδικασία να σκεφτώ, να φανταστώ, να αισθανθώ, να δω με τα μάτια μιας γυναίκας, ας πούμε της γιαγιάς μου, που ήταν στην ηλικία της Έλλης, πρέπει και να μεταποστείς από εσένα, δεν μπορείς να βλέπεις μόνο με τα μάτια σου, θα πρέπει να καταλάβεις... ήταν και παραμένει μία μεγάλη διαδρομή αυτό το έργο, δεν κατακτιέται εύκολα, κάθε φορά είναι κάτι άλλο και έχει να κάνει με το κοινό, ο θεατής έχει ρόλο, και μάλιστα σε ένα μονόλογο, όπου ο ηθοποιός εκ των πραγμάτων δεν έχει συμπαίκτη στη σκηνή, στον μονόλογο ο συμπαίκτης σου είναι οι άνθρωποι που σε βλέπουν, έχει μεγάλη σημασία το να νιώθει ο καθένας υπεύθυνος για τον ρόλο του.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

Isnotgallery: «Merry-go-round»

Η Isnotgallery διοργανώνει την έκθεση «Merry-go-round» από τις 16 Δεκεμβρίου 2022 έως τις 7 Ιανουαρίου 2023 και παρουσιάζει σύγχρονα έργα τέχνης και λαμβάνουν μέρος ανερχόμενοι και πολλά υποσχόμενοι Κύπριοι, αλλά και διεθνώς καταξιωμένοι καλλιτέχνες, που συνεργάζονται με την γκαλερί σε μόνιμη βάση. Οι καλλιτέχνες που παρουσιάζουν έργα τους στην έκθεση χειρίζονται διαφορετικά μέσα όπως είναι η ζωγραφική, η χαρακτική, η κεραική, η φωτογραφία, η πολυμέσα και η γλυπτική. Την επιμέλεια της έκθεσης έχει ο Άντρος Ευσταθίου, ιδιοκτήτης της γκαλερί και συμμετέχουν οι: Βασίλης Βασιλιάδης, Γιάννος Ιωάννου, Ελένη Κινδύνη, Μαρία Κορτερού, Χαρούλα Νικολαΐδου, Μαριέλα Μπιλιτσα, Δέσποινα Πετρίδου, Αντρέας Σκουφάρης και Κωνσταντίνος Στεφάνου. Τα εγκαίνια της έκθεσης θα γίνουν την Παρασκευή 16 Δεκεμβρίου, στις 8:00 μ.μ. Το Σαββατοκύριακο 17 και 18 Δεκεμβρίου η γκαλερί θα είναι ανοικτή από τις 10 το πρωί μέχρι τις 6 το απόγευμα, ώστε η επίσκεψη στην παλιά πόλη της Λευκωσίας να μπορεί να συνδυαστεί και με μία καλλιτεχνική εξόρμηση. **Isnotgallery**, Οδούσεως 11, Παλιά Πόλη, Λευκωσία, τηλέφωνο 22343670 | art@isnotgallery.com | www.isnotgallery.com

«Ο Άσκημος» από την enacttheatre

Η enacttheatre παρουσιάζει το έργο «Ο Άσκημος» του Μάριους Φον Μάγιενμπουργκ. Τέσσερις ηθοποιοί διαβάζουν το έργο «Ο Άσκημος» του Μάριους Φον Μάγιενμπουργκ, μια εφιαλτική κωμωδία για την ομορφιά, την ταυτότητα, τη σχέση του ατόμου με το σύνολο και τη ματαιοδοξία. Ο Λέττε ανακαλύπτει ότι

είναι άσκημος και αυτό στέκεται εμπόδιο στην εκπλήρωση των ονείρων του. Σύντομα, όλοι θέλουν να του μοιάσουν... Παίζουν οι ηθοποιοί Άντρια Ζένιου, Έλενα Καλλινίκου, Μαρίνα Μακρή και Δημήτρης Χειμάνος, σε μία παραγωγή της enacttheatre και την ηχητική Επιμέλεια του Εμίντιο Βασκέζ.

Παραστάσεις 17, 18 και 20 Δεκεμβρίου ώρα 8:30 μ.μ. Sessions, Σαπφούς 6, Λευκωσία. Προκρατήσεις: 95563636.

«Η μάνα αυτουνοού... Έλλη Ζάχου Ταχτσή»

Αυτό το Σαββατοκύριακο, 17 και 18 Δεκεμβρίου, ο ΘΟΚ φιλοξενεί στη Νέα Σκηνή για τρεις μόνο παραστάσεις τον μονόλογο της Κικής Μαυρίδου «Η μάνα αυτουνοού... Έλλη Ζάχου Ταχτσή», σε σκηνοθεσία Βαγγέλη Λάσκαρη και με τη Ράνια Σχίτζα στον ομώνυμο ρόλο. Η παράσταση παρουσιάζεται για δεύτερη χρονιά στην Αθήνα και έχει αποσπάσει διθυραμβικά σχόλια από κοινό και κριτικούς. Η Έλλη Ζάχου Ταχτσή υπήρξε μία ανυπότακτη γυναίκα, που το μόνο που ήθελε, ήταν να ζήσει ελεύθερη και να αγαπηθεί. Ατύχησε και στα δύο. Υπέκυψε στη σκληρότητα της εποχής της και έγινε πιο σκληρή από αυτήν. **Παραστάσεις**, Θέατρο ΘΟΚ, Νέα Σκηνή, Σάββατο 17 Δεκεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Κυριακή 18 Δεκεμβρίου (διπλή παράσταση) 6:00 μ.μ. και 8:30 μ.μ. Ηλεκτρονικά Εισιτήρια στη σελίδα του ΘΟΚ: www.thoc.org.cy | Ταμείο Θεάτρου ΘΟΚ, τηλ. 77 77 27 17

Εκδόσεις Εν Τύποις

Οι διευθυντές των Εκδόσεων Εν Τύποις Σάββας Κόκκινος και Βούλα Κοκκίνου προσκαλούν το κοινό να γιορτάσουν μαζί τα εγκαίνια του νέου χώρου των Εκδόσεων Εν Τύποις στην οδό Ονασαγόρου 18 στην Παλιά Λευκωσία, με καλό κυ-

Η enacttheatre παρουσιάζει το έργο «Ο Άσκημος» του Μάριους Φον Μάγιενμπουργκ, με τέσσερις ηθοποιούς να διαβάζουν το έργο.

ριακό κρασί και για να διαλέξετε ξεχωριστά και ποιοτικά δώρα για τα αγαπημένα σας πρόσωπα. Στον νέο χώρο θα διατίθενται παλαιές και νέες πολυτελείς εκδόσεις, παλαιές ελληνικές και αγγλικές συλλεκτικές εκδόσεις, έργα τέχνης, χειροποίητα κοσμήματα με ημιπολύτιμους λίθους, χειροποίητα κομμιολόγια και μπεγλέρια με ημιπολύτιμους λίθους.

Εγκαίνια την Παρασκευή 16 Δεκεμβρίου, ώρα 5 μ.μ. Πληροφορίες τηλέφωνο 22452185, 22767291, 99463759 και voulakokinou@gmail.com

Μικρασίας Ενθυμήματα

Η Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών σε συνεργασία με την Επιτροπή Κατεχόμενων Δήμων και την Ένωση Κατεχόμενων Κοινοτήτων Επαρχίας Λευκωσίας εξ αφορμής των εκατό χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή συνδιοργανώνουν την Έκθεση: Μικρασίας Ενθυ-

Αυτό το Σαββατοκύριακο, 17 και 18 Δεκεμβρίου, ο ΘΟΚ φιλοξενεί στη Νέα Σκηνή για τρεις μόνο παραστάσεις τον μονόλογο της Κικής Μαυρίδου «Η μάνα αυτουνοού... Έλλη Ζάχου Ταχτσή».

μήματα - Μικρασιάτες Πρόσφυγες στην Κύπρο. Η Έκθεση θα εγκατασταθεί την Τετάρτη 14 Δεκεμβρίου στις 7 μ.μ. στο Παλαιό Αρχιεπισκοπικό Μέγαρο στη Λευκωσία. Η Έκθεση φιλοξενείται στα ιστορικά δώματα της Παλαιάς Αρχιεπισκοπής Κύπρου, έδρα της Εταιρείας Κυπριακών Σπουδών. Σε τέσσερα συνεχόμενα δωμάτια που διαρθρώνουν τον εκθεσιακό χώρο απλώνεται το νήμα της διήγησης για τη Μικρά Ασία και τις σχέσεις με την Κύπρο σε τέσσερις, αντίστοιχες, θεματικές ενότητες: α. Η ζωή στη Μικρασία πριν το 1922, β. Η θρησκευτική ζωή των Ελλήνων της Μικρασίας, γ. Η Μικρασιατική εκστρατεία και η συμμετοχή Κυπρίων εθελοντών (1919-22) και δ. η Μικρασιατική Καταστροφή και η εγκατάσταση και δραστηριοποίηση Μικρασιατών προσφύγων στην Κύπρο, καθώς και η Συνθήκη της Λοζάνης και τα 100 χρόνια από την υπογραφή της (1923-2023). Για τους σκοπούς της Έκθεσης

έχει συγκεντρωθεί μεγάλος όγκος ενθυμημάτων και κειμηλίων από απογόνους Μικρασιτών, συλλέκτες και φορείς.

FlashArt από το Θέατρο Ριάλτο

Τον μήνα Δεκέμβριο ανειθαίνουν στη σκηνή του Ριάλτο δύο έργα ταλαντούχων δημιουργών στο πλαίσιο του FlashArt, ένα πρόγραμμα αναδείξεων και στήριξης της σύγχρονης κυπριακής παραγωγής από όλες τις παραστατικές τέχνες. Πρώτη η παραγωγή της enacttheatre με τίτλο «Εδώ αναπαυόμαστε» αποτελεί μια παράσταση επανομμένου θεάτρου βασισμένη στην ανθολογία Spoon River του Edgar Lee Masters. Μια γιορτή για τη ζωή, το τώρα και την αιωνιότητα. Εμπνεύει: Μαρίνα Μακρή, Έλενα Καλλινίκου. Μουσική: Μαριάννα Μικαήλ. Η παράσταση είναι αφιερωμένη στον αγαπημένο φίλο και συνεργάτη Achim Wieland και όλα τα έσοδα θα διατεθούν στον σύντροφο του, Θέατρο Ριάλτο, Παρασκευή, 16 Δεκεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Η δεύτερη πρόταση είναι το «While the agitated beasts enter the garden of fear...» από τα Patsiaoura Ensemble, σε σύνθεση του Άντη Σκορδή, εμπνευσμένη και βασισμένη στην έννοια του φόβου. Μέσα από 7 κινήσεις, ο συνθέτης πραγματεύεται μια διαφορετική αίσθηση του φόβου μέσα από την καθημερινή μας ζωή. Οι προβολές, που δημιούργησε ο εικαστικός Άδωνης Αρχοντίδης, βασίζονται στο αντίστοιχο στάδιο του φόβου, και προβάλλονται σε διάφορες επιφάνειες του χώρου, αναλόγως με τις δυνατότητες. Βιολόντελο Robertas Grod, κλαρίνο Γιώργος Γεωργίου, κρουστά Ντασά Χατζηανδρέου, πιάνο Ραμί Χαριεντίν. **Προβολές:** Άδωνης Αρχοντίδης. Θέατρο Ριάλτο, Κυριακή, 18 Δεκεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτήτρια
**«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»**

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιολ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαος Σαρπόλλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντής: **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΛΑΣ** • Διευθυνση συντάξεως: **ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Ο πληθωρισμός δεν πάγωσε την αγορά

Αυξήθηκε ο πλαστικός τζίρος για το 11μηνο 2022 σχεδόν σε όλες τις κατηγορίες, αισιοδοξία για θετικά πρόσημα και τα Χριστούγεννα

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Η περίοδος του Black Friday κατά την οποία καταγράφηκαν ψηλά επίπεδα επισκεψιμότητας και αγορών, φαίνεται ότι έδωσε σκυτάλη στην εορταστική περίοδο των Χριστουγέννων. Η αγορά συνεχίζει να κινείται ικανοποιητικά, με αυξημένη την επισκεψιμότητα σε εμπορικά κέντρα αλλά και εμπορικές οδούς. Η σύγκριση γίνεται με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, κατά την οποία η κίνηση στην αγορά, τουλάχιστον μέχρι τις 21 Δεκεμβρίου, ήταν μωδιασμένη, γεγονός που αποδόθηκε σε μεγάλο βαθμό, στην επιδείνωση της επιδημιολογικής εικόνας και την συνακόλουθη αυστηροποίηση των μέ-

Τη μεγαλύτερη αύξηση είχε ο τομέας των επίπλων, με αξία αγορών +30%, σε επίπεδο 11μηνιας και +40% μόνο για το μήνα Νοέμβριο.

τρων, στον τομέα της εστίασης. Φέτος, βεβαίως υπάρχει ο πληθωρισμός. Ωστόσο, παρά τις πληθωριστικές πιέσεις που καταγράφονται επίσης από την στατιστική υπηρεσία σε όλα τα προϊόντα, κυρίως δε στο λιανικό τροφίμων, η αγορά φαίνεται να κινείται, συνεχίζοντας το θετικό σερί Σεπτεμβρίου, Οκτωβρίου και Νοεμβρίου. Η κίνηση στην αγορά αναμένεται να κορυφωθεί τις επόμενες μέρες κλείνοντας με θετικό πρόσημο το 2022 για το λιανικό εμπόριο. Μια πιο ενδεικτική εικόνα, δίνουν τα στοιχεία της JCC, που καταγράφουν τα επίπεδα του πλαστικού τζίρου σε διάφορες κατηγορίες του λιανικού μέχρι τέλος Νοεμβρίου.

Πάνω από 2 δισ.

Βάσει των στοιχείων της JCC, από τον Ιανουάριο του έτους μέχρι τέλος Νοεμβρίου, υπολογίζεται ότι οι αγορές μέσω πλαστικής κάρτας στις κατηγορίες Ηλεκτρονικών, Οικιακών συσκευών, DIY, Επίπλων και σε είδη ένδυσης και υπόδησης, αγγίζουν το 1 δισεκατομμύριο ευρώ. (956,12 εκατ.) έναντι 791 εκατ. που καταγράφηκε στις συγκεκριμένες κατηγορίες για την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Στις πιο πάνω κα-

Πολύ καλός μήνας αναμένεται ο Δεκέμβριος, ο οποίος θα κλείσει με επιτυχία μια σχετικά καλή χρονιά για το λιανικό εμπόριο, παρά τις αντικειμενικές δυσκολίες του πληθωρισμού και της ακρίβειας.

τηγορίες, ο συνολικός τζίρος είναι κατά 20% πιο πάνω σε σχέση με την εντεκαμνία του προηγούμενου έτους. Πιο αναλυτικά, στην κατηγορία Ηλεκτρονικά (προϊόντα τεχνολογίας, gadgets κτλ), μέχρι τον Νοέμβριο, έγιναν αγορές ύψους €125,732 εκατ. έναντι €107,517 εκατ. και καταγράφηκε αύξηση 16,94%. Μόνο για το μήνα Νοέμβριο οι αγορές έφτασαν στα €17,508 εκατ. φέτος έναντι €13,597 εκατ. πέρσι και σημείωσαν αύξηση 28,76%. Η συγκεκριμένη αύξηση αποδίδεται στο φετινό Black Friday. Αντίστοιχα, ο τζίρος από τις αγορές σε οικιακές συσκευές ανέρχεται στα €92,711 εκατ. έναντι €80,840 εκατ. πέρσι (+14,68%), ενώ μικρότερη η αύξηση για το μήνα Νοέμβριο που ανήλθε μόλις στο συν 2,59% από €12,669 εκατ. έναντι €12,349 εκατ. πέρσι. Τη μεγαλύτερη αύξηση είχε ο τομέας των επίπλων, με τζίρο εντεκαμνίας +30%, από €89 εκατ. πέρσι, σε €115,686 εκατ. φέτος. Μόνο για το μήνα Νοέμβριο, ο τζίρος ήταν αυξημένος κατά 40% (€14,781 εκατ. έναντι €10,565 εκατ.), κάτι που αποδίδεται κυρίως στις πωλήσεις που έγιναν την περίοδο του Black Friday. Στα DIY, καταγράφεται αύξηση 22,19% για την περίοδο Ιανουαρίου-

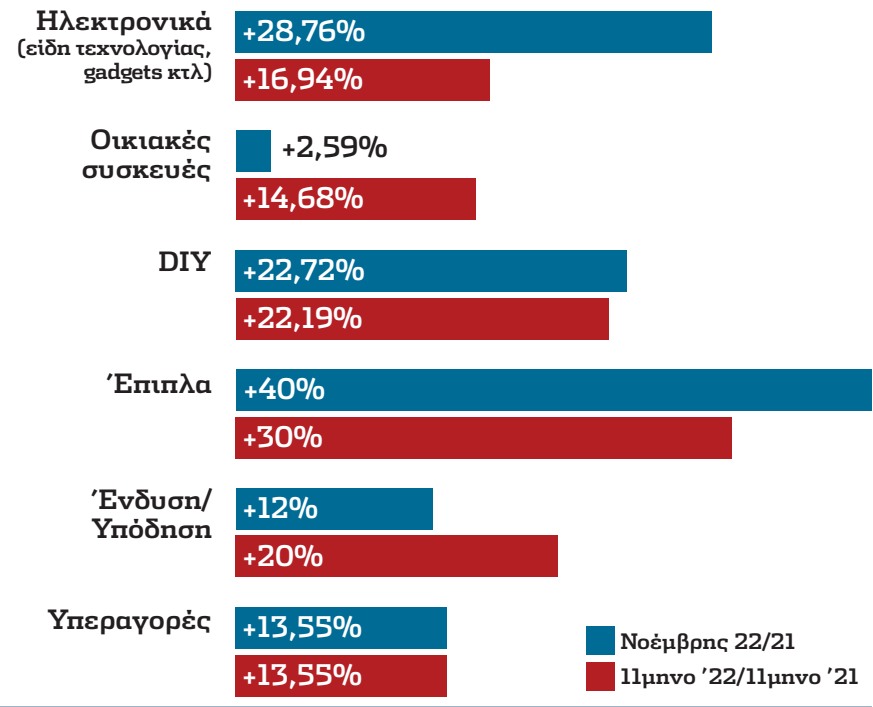
Νοεμβρίου (€192 εκατ. φέτος και €157 εκατ. πέρσι), ενώ αυξημένος κατά 22,19% ήταν μόνο ο τζίρος Νοεμβρίου. Στην κατηγορία Ένδυσης και Υπόδησης καταγράφεται επίσης αύξηση, αν και σε χαμηλότερο ποσοστό. Συγκεκριμένα, ο τζίρος για το 11μηνο του 2022 ήταν €430 εκατ. έναντι €357 εκατ. πέρσι. Μόνο για τον Νοέμβρη, ο τζίρος ανήλθε στα €46,211 εκατ. σε σχέση με €41,297 εκατ. το 2021 (+11,9%). Τη μεγαλύτερη μερίδα των αγορών συγκεντρώνει σε κάθε περίπτωση το λιανικό τροφίμων. Συγκεκριμένα, στην κατηγορία Υπεραγορές, το ύψος της αξίας των αγορών ανήλθε στο €1,14 δισ. σε σχέση με €1,08 δισ. την αντίστοιχη περσινή περίοδο (αύξηση 13,55%). Μόνο το μήνα Νοέμβριο, η αξία των αγορών που έγιναν με την χρήση κάρτας ήταν €109 εκατ. έναντι €88 εκατ. πέρσι (+23,88%). Το συμπέρασμα ότι οι αυξημένοι τζίροι με πλαστικό χρήμα οφείλονται αποκλειστικά, σε περισσότερες αγορές, είναι μάλλον αυθαίρετο αφού μπορεί να είναι προϊόν μετατόπισης μεγάλων περσινών καταναλωτών από τις πληρωμές σε μετρητά, σε πληρωμές με κάρτα, καθώς και των αυξημένων τιμών, συνεπεία πληθωρισμού. Πρό-

Ιανουάριο- Νοέμβριο 2022, υπολογίζεται ότι οι αγορές στις κατηγορίες Ηλεκτρονικών, Οικιακών συσκευών, DIY, Επίπλων και σε είδη ένδυσης και υπόδησης, αγγίζουν το 1 δισεκατομμύριο ευρώ.

σφατοι υπολογισμοί καταδεικνύουν πάντως ότι το 72% των εμπορικών συναλλαγών γίνονται με την χρήση κάρτας και όχι με μετρητά. Επιπλέον, οι ενισχυμένοι πλαστικοί τζίροι Νοεμβρίου, δένουν ομοιόμορφα και με την αύξηση της επισκεψιμότητας στην αγορά, τόσο σε σύγκριση με πέρσι, φτάνοντας σε κάποιες περιπτώσεις σε επίπεδα του 2019.

Εορταστικός Δεκέμβρης
Σε δηλώσεις του ο γ.γ. του Νicosia

Οι κερδισμένοι του πλαστικού χρήματος

Μελετημένοι οι καταναλωτές

Όπως αναφέρει ο γ.γ. του Παγκύπριου Συνδέσμου Λιανικού Εμπορίου Μάριος Αντωνίου, οι καταναλωτές κατεβαίνουν με την αγορά και κάνουν αγορές, ωστόσο διαπιστώνεται μια αλλαγή στην συμπεριφορά τους. Πλέον έχουν μειώσει σε σημαντικό βαθμό τις αυθόρμητες αγορές και επιλέγουν πιο προσεκτικά τα προϊόντα που θα αγοράσουν. Στην περίπτωση λιανικού τροφίμων οι αγορές γίνονται με την λίστα στο χέρι, ενώ για τις υπόλοιπες κατηγορίες προηγείται μια έ-

ρευνα αγοράς είτε σε φυσικά καταστήματα είτε στο διαδικτυο. «Οι αγορές είναι πλέον προϊόν μελέτης». Σε γενικές γραμμές η εκτίμηση είναι ότι, το 2022 θα είναι πολύ καλή χρονιά υπό τις περιστάσεις. Η αγορά βγαίνει ενισχυμένη και λόγω του τουρισμού, ο οποίος μείωσε αισθητά την ψαλίδα σε σχέση με το 2019, επηρεάζοντας θετικά και το λιανικό. Από την άλλη, η ψυχολογία του καταναλωτή υπερτερεί του πληθωρισμού, τουλάχιστον μέχρι στιγμής.

Mall Γιώργος Γεωργίου, εξέφρασε την εκτίμηση ότι και τον Δεκέμβρη θα κινηθεί ικανοποιητικά η αγορά, σε όλες τις επαρχίες, με την τιμητική τους να συγκεντρώνουν τα εμπορικά κέντρα των πόλεων.

Ικανοποιητικά, θα κινηθεί και η αγορά της Μακαρίου, αν και είναι σχεδόν καθολική η εκτίμηση της αγοράς, ότι ο εμπορικός δρόμος θα αργήσει να πάρει στο ύψος και να ανακτήσει στο 100% την θέση της στον εμπορικό χώρο της πρωτεύουσας. Η αισιοδοξία για

την αγορά διαρκεί όσο και η περίοδος των εορτών.

Μετά το τέλος των γιορτών και των εκπτώσεων, αλλά και την αύξηση του κόστους των δόσεων, ενέργειας και ευρύτερα του πληθωρισμού στην αγορά, είναι προφανές ότι τα περιθώρια της αγοραστικής δύναμης του καταναλωτή στενεύουν. Παραδοσιακά, ο Φλεβάρης και ο Μάρτης είναι δύσκολοι μήνες για το λιανικό και τότε αναμένεται ότι θα δοκιμαστούν οι αντοχές στην αγορά.

Σαν να μην υπήρξε ποτέ το κενό του Γερμανού στην Ελληνική

Γκάτσκε και τράπεζα στο παρόν στάδιο έχουν τη διάθεση για εξάντληση της θητείας του συμβολαίου του

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Σε ρυθμούς «business as usual» επέστρεψε ο Γερμανικός καταγωγής CEO της Ελληνικής Τράπεζας, Όλιβερ Γκάτσκε μετά την ολιγόμηνη διακοπή από τα καθήκοντά του. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς της Κύπρου έδωσε το εισιτήριο επιστροφής του Γερμανού και τη Δευτέρα ο κ. Γκάτσκε επέστρεψε στα «φώτα του καλντοπέρα», στο επαγγελματικό του σπίτι. Αν και το κλίμα που είχε δημιουργηθεί όταν γνωστοποιήθηκε η έναρξη της έρευνας για το ενδεχόμενο πιθανής χειραγώγησης της μετοχής της Ελληνικής Τράπεζας ήταν «βαρύ», ο ουρανός είναι πιο καθαρός πλέον πάνω από την τράπεζα. Το κλίμα επιστροφής του κ. Γκάτσκε στην τράπεζα ήταν σαν να μην έγινε ποτέ αυτή η παύση των καθηκόντων του, ως να μην συνέβη οτιδήποτε. Και από πλευράς του Γερμανού, αλλά και από πλευράς της τράπεζας στο παρόν στάδιο υπάρχει η διάθεση για εξάντληση της θητείας του συμβολαίου του. Το συμβόλαιο του κ. Γκάτσκε ήταν τριετές, άρα καλώς εκχόντων των πραγμάτων και καλής θέλησης και από τις δύο πλευρές, θα παραμείνει ως CEO για τον επόμενο ενάμιση χρόνο. Τα δεδομένα στο παρόν στάδιο είναι αυτά, «μεθαύριο» θα διαφανεί εάν επιβεβαιωθούν οι θέσεις τραπεζικών κύκλων πως θα ραγίσει το γυαλί στη μεταξύ τους σχέση. Το συμβάν πάντως με την εξέταση του ενδεχόμενου πιθανής χειραγώγησης της μετοχής της τράπεζας θεωρείται λήξαν και για την τράπεζα, αλλά και για τον ίδιο. Στο μεσοδιάστημα που έλειπε ο κ. Γκάτσκε υπήρξε αλλαγή στους κύριους μετόχους της Ελληνικής. Η Eurobank κατέστει ο μεγαλύτερος μέτοχος με 26%, εξέλιξη που δεν αποκλείεται να επανάρρε ισορροπίες μέσα στην τράπεζα και να έβγαλε τα σύννεφα που είχαν δημιουργηθεί.

Σύμβαση και πλάνο Ζετίας
Υπάρχουν αρκετές προκλήσεις που πρέπει να διαχειριστεί ο CEO, Όλιβερ

Το συμβάν πάντως με την εξέταση του ενδεχόμενου πιθανής χειραγώγησης της μετοχής της τράπεζας θεωρείται λήξαν και για την τράπεζα, αλλά και για τον ίδιο.

Το κεφάλαιο της ανανέωσης της συλλογικής σύμβασης της Ελληνικής Τράπεζας με τις συντεχνίες πράγματι έχει γίνει ένα «κακόγουστο σήριαλ» και θα πρέπει κάποια στιγμή να κλείσει με επιτυχία.

Γκάτσκε στην Ελληνική, τουλάχιστον για όσο διάστημα θα είναι στα νηία της. Εκείνο που θα καλεστεί αμέσως να διαχειριστεί είναι η ανανέωση της συλλογικής σύμβασης της Ελληνικής Τράπεζας, σημείο ανοικτό και δύσκολο

για την τράπεζα από το 2018. Στο μεσοδιάστημα που έλειπε, οι συζητήσεις για το κλείσιμο της συλλογικής σύμβασης συνεχίστηκαν και με τον προσωρινό CEO της Τράπεζας, κ. Πέτρο Αρσολίδη. Το κεφάλαιο της ανανέωσης της συλλογικής σύμβασης της Ελληνικής Τράπεζας με τις συντεχνίες πράγματι έχει γίνει ένα «κακόγουστο σήριαλ» και θα πρέπει κάποια στιγμή να κλείσει με επιτυχία.

Μέσα στα επόμενα θέματα που πρέπει να ολοκληρωθούν για την τράπεζα, είναι το στρατηγικό πλάνο τριετίας, αυτό του 2023 – 2026. Μέχρι το τέλος του χρόνου, αρχές του επόμενου θα πρέπει να ολοκληρωθεί και αυτό το κεφάλαιο και θα μπει σε «ράγες» η πορεία που θα ακολουθήσει η τράπεζα.

Η επικέντρωση του CEO από εδώ και πέρα για την Τράπεζα θα είναι και η

συνέχιση της ψηφιακής μεταμόρφωσης της τράπεζας.

Πέραν των εργασιακών θεμάτων που ο κ. Γκάτσκε έδινε αρκετή προσοχή αναμένεται να δώσει έμφαση και στην περαιτέρω ψηφιακή αναβάθμιση της Τράπεζας.

Με πρόταση Γκάτσκε

Με πρόταση Γκάτσκε αναμένεται να συζητηθεί το θέμα δημιουργίας συνδέσμου όπου θα διαχειρίζονται οι τράπεζες ολιστικά και όχι μεμονωμένα τις συλλογικές συμβάσεις των τραπεζών. Μέχρι το 2015 έτσι γίνονταν οι ανανεώσεις των συλλογικών συμβάσεων, αλλά ο πρόην CEO της Τράπεζας Κύπρου, Τζον Πάτρικ Χούρικαν δεν ήταν σύμφωνος και έτσι έλαβε ένα τέλος ο σύνδεσμος που χειριζόταν αυτά τα θέματα.

Αποφεύχθηκε την υστίατη ο εφιάλτης διακοπών ρεύματος

Ανεστάλησαν οι κινητοποιήσεις στην ΑΗΚ και ξεκινάει διάλογος

Σε αναστολή των προγραμματισμένων για την Τετάρτη απεργιακών μέτρων, προχώρησαν οι συντεχνίες της ΑΗΚ. Η αναστολή αποφασίσθηκε αργά το απόγευμα Τρίτης μετά από παρέμβαση του υπουργού Εργασίας Κυριάκου Κούσιου. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που υπάρχουν ο Υπουργός κάλεσε τις συντεχνίες σε μια προσπάθεια να αποτραπούν οι κινητοποιήσεις και κατά συνέπεια η πρόκληση προβλημάτων στην ηλεκτροδότηση. Κατά την έκτακτη σύσκεψη στο Υπουργείο Εργασίας αποφασίσθηκε όπως διευθετηθεί το συντομότερο δυνατό «και σε κάθε περίπτωση εντός της ερχόμενης εβδομάδας» συνάντηση με τους Υπουργούς Ενέργειας και Οικονομικών για τα ζητήματα που τους απασχολούν. Σύμφωνα με τις συντεχνίες η έκτακτη σύσκεψη το απόγευμα της Τρίτης συγκλήθηκε με πρωτοβουλία του Κυριάκου Κούσιου, τον οποίο και ενημέρωσαν για τα θέματα που απασχολούν τους εργαζομένους στην ΑΗΚ και εξέφρασαν την ανησυχία τους για το μέλλον του

Οργανισμού και του τομέα της ενέργειας. «Κατά τη διαβούλευση, συμφωνήθηκε όπως ο Υπουργός Εργασίας διευθετήσει, το ταχύτερο δυνατόν και σε κάθε περίπτωση εντός της ερχόμενης εβδομάδας, στην παρουσία του, συναντήσεις με την Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας και τον Υπουργό Οικονομικών για συζήτηση των θεμάτων που μας απασχολούν». Κατόπιν της εξέλιξης αυτής, αναφέρεται, αποφάσισαν την αναστολή των μέτρων που είχαν εξαγγείλει γι' αύριο και ευχαριστούν τον Υπουργό Εργασίας για την παρέμβασή του. Ως εκ τούτου το πρόγραμμα διακοπών που ανακοινώθηκε νωρίτερα από τον Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου ακυρώνεται. Σύμφωνα με τον πρόεδρο της Συντεχνίας Επιστημονικού Προσωπικού της ΑΗΚ Σώτη Σάββα στη συνάντηση με τον Υπουργό Εργασίας αποφασίσθηκε να ξεκινήσει από την ερχόμενη Δευτέρα εντατικός διάλογος επί των αιτημάτων που θέτουν οι συντεχνίες.

Παρέμβαση του υπουργού Εργασίας Κυριάκου Κούσιου απέτρεψε τα απεργιακά μέτρα.

Το 2019 οι αφίξεις τουριστών ήταν στα 3,9 εκατομμύρια, χρονιά ρεκόρ για τον τουρισμό στην Κύπρο.

Συγκρατημένη αισιοδοξία για τον τουρισμό το 2023

Οι προβλέψεις του Υφυπουργείου Τουρισμού κάνουν λόγο για επιδόσεις αντίστοιχες όπως τα επίπεδα του 2022

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Κρατούν «μεγάλο καλάνθι» για τις επιδόσεις του τουρισμού του 2023 από το Υφυπουργείο Τουρισμού. Έπειτα από ένα – ομολογουμένως – αμφίβολο έτος για τον τουρισμό, αυτό του 2022 που κατεγράφησαν ωστόσο εξαιρετικές επιδόσεις και δίχως τις αγορές της Ρωσίας και της Ουκρανίας, υπάρχει συγκρατημένη αισιοδοξία πως το 2023 η Κύπρος θα κυμανθεί στα φετινά τουριστικά επίπεδα. Τάδε έφη ο υφυπουργός Τουρισμού, Σάββας Περδίο στο περιθώριο της παρουσίασης του απολογισμού του υφυπουργείου του για την περίοδο που είναι σε λειτουργία. Ο Υφυπουργός Τουρισμού που μέχρι τώρα έδειξε έργο –λίγο ή πολύ θα κριθεί μελλοντικά διότι μετά τις εκλογές πιθανώς να μιλάμε για άλλο υφυπουργό Τουρισμού– εκτίμησε πως με

Η Κύπρος κατάφερε να ανακτήσει το χαμένο τουριστικό ρεύμα της Ρωσίας και της Ουκρανίας από άλλες αγορές, αποτέλεσμα προσπαθειών της τελευταίας τριετίας.

τα μέχρι τώρα δεδομένα ο πληθωρισμός δεν θα επηρεάσει την τουριστική επίδοση της Κύπρου. Κράτησε δε, μία «πισινή» σχολιάζοντας πως τα δεδομένα ισχύουν για την παρούσα κατάσταση και δεν γίνεται λόγος για μία νέα κρίση, ή για χρονιά εν μέσω «αχατογράφων νερών». Την ίδια ώρα, ο κ. Περδίο υπέδειξε πως υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον για την Κύπρο από πολίτες χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τον τουρισμό. Πράγματι, εάν ανατρέξει κανείς σε σχετικά στοιχεία θα δει πως οι αναζητήσεις είναι 40% αυξημένες για την Κύπρο από ότι ήταν το 2019. Αριθμητικοί στόχοι δεν έχουν μπει στις εκτιμήσεις για το 2023 και το υφυπουργείο το αποφεύγει, διότι ακόμα δεν έχει κλείσει τουριστικά η χρονιά για το 2022. Τέλος Ο-

Ο **τουρισμός** της Κύπρου πριν την πανδημία είχε εξάρτηση κατά 70% από ταξιδιωτικούς πράκτορες και μόλις 30% από μεμονωμένους ταξιδιώτες, τα ποσοστά άλλαξαν και έφτασαν στο υγιές 50 / 50.

κτωβρίου οι αφίξεις τουριστών ήταν στα 3 εκατομμύρια και εκτιμάται πως θα φτάσουν στα 3,2 – 3,3 εκατομμύρια μέχρι το τέλος του έτους. Σημειώνεται πως το 2019 οι αφίξεις τουριστών ήταν στα 3,9 εκατομμύρια, χρονιά ρεκόρ για τον τουρισμό στην Κύπρο.

Περνώντας ξανά στα των εκτιμήσεων για την τουριστική χρονιά που μας έρχεται, όλες οι παραπάνω εκτιμήσεις γίνονται στη βάση του ότι η Κύπρος έχει απωλέσει και το 25% του τουριστικού της ρεύματος λόγω του πολέμου, που ήταν από Ρωσία και Ουκρανία. Η Κύπρος κατάφερε να ανακτήσει αυτό το τουριστικό ρεύμα από άλλες αγορές, που όπως αποδείχτηκε η «μαγιά» δημιουργήθηκε την τελευταία τριετία. Όταν άρχισε η πανδημία το 2020 και ανοιγόκλειναν τα

σύνορα και οι οικονομίες, η «Κ» σε ρεπορτάζ της έγραφε πως ήταν η ευκαιρία της Κύπρου να πατήσει ένα κουμπί «εκκίνησης», «ριστάρτ» αγγλιστί, ώστε να αλλάξει όσο μπορεί και να αναβιωστεί ποικιλοτρόπως το τουριστικό προϊόν της Κύπρου. Φαίνεται πως στην ίδια «γραμμή» ήταν και το υφυπουργείο και ναι μεν με λάθη, αλλά με βήματα σωστά κατάφερε να προσελκύσει νέες αγορές. Η αντικατάσταση των τουριστικών αγορών της Ρωσίας και της Ουκρανίας το 2020 και το 2021 δεν ήταν στα πλάνα της Κύπρου. Όμως όπως διαφάνηκε το 2022 κατέστη αναγκαία μία τέτοια κίνηση και να έχει η Κύπρος ένα «πλάνο βήτα».

23% πάνω οι νέες αγορές
Η «μαγιά» της τριετίας είχε αποτέ-

λεσμα το 2022. Όπως μπορεί να αποδειχθεί από σχετικά δεδομένα του υφυπουργείου Τουρισμού, οι αφίξεις του 2022 σε σχέση με αυτές του 2019 που υπογραμμίζεται για ακόμα μία φορά πως ήταν μια χρονιά ρεκόρ και σε επίπεδο αφίξεων και σε επίπεδο χρημάτων που ήρθαν από τον τουρισμό στη χώρα, η αύξηση φτάνει στο 23% συνολικά. Πλέον όπως παρουσιάζονται τα δεδομένα, η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί το 40% των τουριστικών αφίξεων της Κύπρου σε σύγκριση με 25% στην προ-πανδημική εποχή. Ενώ ο τουρισμός της Κύπρου πριν από την πανδημία είχε εξάρτηση κατά 70% από ταξιδιωτικούς πράκτορες και μόλις 30% από μεμονωμένους ταξιδιώτες, τα ποσοστά άλλαξαν και έφτασαν στο υγιές 50 / 50.

Αξίζει να σημειωθεί πως η μοναδική αγορά που πλέον υπάρχει τουρισμός από ταξιδιωτικούς πράκτορες είναι το Ηνωμένο Βασίλειο, το οποίο όμως κινείται στο -8%.

Ψήφος από Πολωνία

Ο υφυπουργός Τουρισμού χαρακτήρισε την Πολωνία «μεγάλο τουριστικό χαρτί» και εκτίμησε ότι θα γίνει κάποια στιγμή η «νούμερο δύο» χώρα σε επίπεδο αφίξεων στην Κύπρο. Όπως είπε, την «πιστεύει πολύ» ως χώρα που θα στηρίξει τουριστικά την Κύπρο και έχει μεγάλη προοπτική. Τα στοιχεία που έχει ενώπιόν του το Υφυπουργείο ενισχύουν εξάλλου αυτή την θέση. Οι Πολωνοί που ήρθαν στην Κύπρο μέχρι και τον Νοέμβριο του 2022 ήταν κατά 126% πιο πολλοί από τους αντίστοιχους που επισκέφθηκαν τη χώρα στο ίδιο διάστημα το 2019. Συγκεκριμένα, το 2019 μέχρι το Νοέμβριο είχαν επισκεφθεί την Κύπρο 72 χιλιάδες τουρίστες από την Πολωνία και το 2022 στο εντεκάμνιο, 164 χιλιάδες.

Το ότι η αγορά της Γερμανίας θα άνθιζε και θα υπήρχε μεγάλο τουριστικό ρεύμα, είχε γίνει εντός εισαγωγικών «ανέκδοτο». Γερμανούς δεν έβλεπε τόσα χρόνια. Τα διαβήματα όμως για την αγορά της Γερμανίας είχαν θετικό αποτέλεσμα, αφού μέχρι και τον Νοέμβριο του 2022 σε σύγκριση με τον Νοέμβριο του 2019, οι Γερμανοί τουρίστες έχουν αυξηθεί κατά 31%. Συγκεκριμένα, μέχρι τον Νοέμβριο του 2022 το γερμανικό τουριστικό ρεύμα ήταν στις 178 χιλιάδες, ενώ το αντίστοιχο διάστημα του 2019, ήταν στις 136 χιλιάδες.

Αύξηση μεγάλη, της τάξης του 68%, σημείωσαν και οι Δανοί στο εντεκάμνιο του 2022. Από 40 χιλιάδες το 2019 στο εντεκάμνιο έφτασαν τους 68 χιλιάδες, ενώ μεγάλη αύξηση είχαν και οι ταξιδιώτες από τη Γαλλία. Ήρθαν 100% περισσότεροι Γάλλοι το 2022 σε σύγκριση με το 2019, συγκεκριμένα, από 28 χιλιάδες, ήρθαν 56 χιλιάδες. Από την Αυστρία και την Ουγγαρία η αύξηση ήταν επίσης άδια αναφοράς. Το 2022 μέχρι στιγμής ήρθαν 62% περισσότεροι τουρίστες και από τους 71 χιλιάδες το 2019 έφτασαν τους 115 χιλιάδες.

Στο 80% η μελέτη των Ισπανών

Η πολυδιαφημισμένη μελέτη των Ισπανών, που είχαν κάνει για λογαριασμό της Κύπρου, είναι μία έρευνα που πλέον έχει εφαρμοστεί από την χώρα περίπου στο 80%. Η μελέτη των Ισπανών που είχε ετοιμάσει η ισπανική εταιρεία «THR», όπως σημείωσε στην «Κ» ο υφυπουργός, έχει ενσωματωθεί στην Εθνική Στρατηγική για τον Τουρισμό μέχρι το 2030 σε αυτό το ποσοστό, εξηγώντας πως το εναπομείναν 20% ήταν στοιχεία που τελικά είτε ήταν ανεφάρμοστα, είτε υιοθετήθηκαν καλύτερες προτάσεις. Είναι γεγονός ότι οι αφίξεις τουριστών έχουν αυξηθεί για την Κύπρο διότι υπάρχει και καλύτερη διαφήμιση. Με εξαίρεση τις αγορές του Ηνωμένου Βασιλείου, του Ισραήλ και της Ελλάδας, σε όλες τις άλλες αγορές – όπως αναφέρθηκε από το Υφυπουργείο– το ποσοστό δαπάνης σε διαφήμιση υπερτερεί του ποσοστού της αγοράς σε αφίξεις.

Συνολικά, υπάρχει μία αύξηση αναζητήσεων για την Κύπρο στο διαδίκτυο μεγαλύτερη του 20% σε σχέση με το 2019 (περίπου 7 εκατ. αναζητήσεις το μήνα) με τις μεγαλύτερες αυξήσεις αναζητήσεων να προέρχονται από τις αγορές της Σερβίας, Γαλλίας, Δανίας, Ιταλίας και Πολωνίας. Οι ψηλότερες δαπάνες για διαφήμιση γίνονται στις αγορές της Γαλλίας με 15%, της Σκανδιναβίας με επίσης 15%, της Πολωνίας με 12%, του Ηνωμένου Βασιλείου με 10%, της Γερμανίας με 7% , της Ελβετίας με 7% και του Ισραήλ με 6%.

ΑΡΘΡΟ / Του ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΜΜΑ

Παράγοντας σταθερότητας σε μια εποχή αβεβαιότητας ο τραπεζικός τομέας

Εάν υπήρχε ακριβής μέθοδος ή τρόπος μέτρησης των προκλήσεων και των προοπτικών που σήμερα απλώνονται ενώπιόν μας, χωρίς αμφιβολία θα έδειχνε ότι οι προκλήσεις είναι πολύ περισσότερες και με μεγάλη έκταση, την ώρα που δύσκολα μπορεί να εκτιμηθεί ούτε και πώς θα αποκλιμακωθούν. Οι εν λόγω προκλήσεις ταλαιπωρούν τις παγκόσμιες οικονομίες και εκτείνονται από την πανδημία που ακόμη έχει αντίκτυπο στην οικονομική και κοινωνική ζωή, τα προβλήματα στην εφοδιαστική αλυσίδα, μέχρι το τερσάσιο πληθωριστικό κύμα που ήδη από το Φθινόπωρο του 2021 επιπράζει τον πλανήτη, από τον πόλεμο στην Ουκρανία μέχρι την ενεργειακή κρίση και τις αλυσιδωτές επιπτώσεις που προκαλεί. Μέσα σε αυτό το δαιδαλώδες και συχνά μεταβαλλόμενο περιβάλλον ο τραπεζικός τομέας, διεθνώς αλλά και στην Κύπρο, αποτελεί ίσως τον πλέον ισχυρό πυλώνα σταθερότητας.

Πανδημία και πληθωρισμός

Οι σημαντικές συνθήκες αποτελούν συνέχεια μιας συγκυρίας, η διαμόρφωση της οποίας αρχίζει τρία χρόνια πριν και που συγκεκριμένα κατά τις αρχές του 2020 όταν η πανδημία απλώθηκε από την Κίνα σε ολόκληρο τον πλανήτη σε μερικές μόνον εβδομάδες. Η στίθα της υγειονομικής αναταραχής εξελίχθηκε

σε παγκόσμια πυρκαγιά, για την κάλυψη της οποίας χρειάστηκαν τεράστιοι οικονομικοί πόροι, συνεργασία κρατών και ιδιωτικού τομέα, πολλή υπομονή και σημαντικές παρεμβάσεις και βοήθεια από τον τραπεζικό τομέα. Ιδίως κατά την πρώτη χρονιά της πανδημίας, αποδείχθηκε πως οι τράπεζες όχι απλώς δεν ήταν μέρος του προβλήματος –σε οποιοδήποτε επίπεδο– αλλά σημαντικό μέρος της λύσης.

Εντός του πιο πάνω κάδρου δεδομένων οι νομισματικές και δημοσιονομικές πολιτικές ήταν επεκτατικές και βοηθητικές με στόχο να καλύψουν τις ανάγκες των κοινωνιών, όπως και οι ρυθμιστικές και εποπτικές αρχές, με τα σχέδια αναστολής καταβολής δόσεων για δάνεια, την ελαστικότητα που έδειχναν όσον αφορούσε τις κεφαλαιακές ανάγκες και τις επισφάλειες των τραπεζών. Αξιοποιώντας τα συγκεκριμένα εργαλεία οι τράπεζες παρείχαν ουσιαστικές λύσεις προς τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά, την ώρα που επένδυσαν και οι ίδιες πολύ πιο έντονα στην ψηφιακή μετάβαση, κάτι που είχε πολλαπλασιαστικό όφελος για την οικονομία και αποτέλεσε εφαλτήριο για τη νέα, ψηφιακή εποχή.

Παρά το γεγονός ότι η πανδημική κρίση αποκλιμακώνεται αλλά σε συνδυασμό με τα σημερινά δεδομένα δι-

Το ζητούμενο είναι ότι ως κοινωνικοί εταίροι θα πρέπει να συνεργαστούμε, να προφυλάξουμε τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και ταυτόχρονα να παράγουμε και να προσθέτουμε αξία στην οικονομία.

μιουργούν συνθήκες τέλειαι καταίγιδας. Οι πληθωριστικές πιέσεις συνοδεύονται από την ενεργειακή κρίση (έλλειψη διαθεσίμων πόρων, παραγωγής, διέθεσης και αυξημένο κόστος). Παράλληλα, ζούμε συνθήκες και επισιτιστικής κρίσης αλλά και σοβαρών προβλημάτων στις γραμμές τροφοδοσίας. Ταυτόχρονα, οι κοινωνίες αντιμετωπίζουν μεγάλες μεταναστευτικές και προσφυγικές ροές που προκαλούν νέα δεδομένα στα δημόσια οικονομικά, στις κοινωνικές συνθήκες, στην αγορά εργασίας και επιχειρησιακά ζητήματα στα κράτη που καλούνται από τη μια να επιδείξουν τον μέγιστο βαθμό ανοχής, ανθρώπινης προσέγγισης και φιλοξενίας και από την άλλη να διαχειριστούν κοινωνικές

αντιδράσεις, προβλήματα και απότομες δημογραφικές μεταβολές.

Αλληπάλληλες προκλήσεις

Η δεύτερη φάση της ταραχώδους τριετίας, η οποία ενέχει τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά, ώθησε σε διαφοροποίηση της νομισματικής πολιτικής, κυρίως από την Κεντρική Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) όσο και από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μέσω τακτικών αυξήσεων στα επιτόκια με στόχο να χαλιναγωγηθεί ο πληθωρισμός. Στον αντίποδα η δημοσιονομική πολιτική λόγω και του κινδύνου της ύφεσης χρειάζεται να είναι επεκτατική, ενώ η ρυθμιστική και εποπτική πολιτική που αφορά τις τράπεζες, από τη μία συνηγορεί προς αύξηση των επιτοκίων και περιοριστική νομισματική πολιτική, από την άλλη αποσκοπεί σε συνέχιση της χορήγησης δανείων για να αποφευχθούν χειρότερες καταστάσεις στην οικονομία, όπως π.χ. ύφεση, αύξηση ανεργίας, μειωμένα έσοδα για τα κράτη γεγονός που ενδεχομένως να επηρεάσει αρνητικά και την κοινωνική πολιτική.

Παρά τα μεικτά μηνύματα που λαμβάνουν οι τράπεζες από τις εποπτικές και ρυθμιστικές αρχές, τις απαιτήσεις και τις πολιτικές των κρατών και βεβαίως τα θέλω των κοινωνιών δείχνουν –μέχρι στιγμής– να έχουν ισχυρά αντανάκλαστικά και να προσαρμόζονται κατά τρόπο

αξιοπρόσεκτο στις ολοένα αυξανόμενες και μεταβαλλόμενες ανάγκες.

Διπλός μετασχηματισμός

Οι τράπεζες συμβάλλουν θετικά στον μετασχηματισμό της οικονομίας όσον αφορά την κλιματική αλλαγή και την ψηφιοποίηση. Βέβαια, ο διπλός αυτός μετασχηματισμός της οικονομίας και της κοινωνίας χρειάζεται νέες επενδύσεις και ανάληψη σημαντικών ρίσκων. Μέσα στο πλαίσιο του ESG οι τράπεζες από τη μια ευθυγραμμίζονται και οι ίδιες ως επιχειρήσεις και παράλληλα αποτελούν παράγοντα υλοποίησης των μεγάλων στόχων της πράσινης μετάβασης, μέσω της ποιότητας του δανεισμού που παρέχουν σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά και της διαρκούς προσαρμογής στα νέα, πράσινα δεδομένα.

Σε διαρκή αναζήτηση ισορροπιών

Οι προκλήσεις που πιέζουν τόσο στις χώρες της Δύσης όσο και την Κύπρο ειδικότερα, ωθούν τις κυβερνήσεις αλλά και τις κοινωνίες στο να ζητούν ακόμη περισσότερα από τις τράπεζες. Προκύπτει ανάγκη για όλο και περισσότερη στήριξη της οικονομίας και της κοινωνίας σε ένα περιβάλλον αστάθειας, αλλά και όπου η νομισματική και δημοσιονομική πολιτική δείχνουν προς αντίθετες κατευθύνσεις, με αυξημένους κινδύνους

και αστάθεια στις αγορές. Για αυτό τον λόγο είναι που υπογραμμίζεται το γεγονός ότι ο πολυδιάστατος ρόλος των τραπεζών ειδικά σε μια περίοδο αστάθειας, αποτελεί ισχυρό παράγοντα σταθερότητας. Ευθυγραμμίζεται με τις πολιτικές των αρχών και των κυβερνήσεων και παράλληλα παρέχει στήριξη, χρηματοδότηση και λύσεις στην κοινωνία. Εκσυγχρονίζεται και προσαρμόζεται, επενδύει και ωθεί προς την κατεύθυνση των αλλαγών, φορολογείται και ρυθμίζεται ίσως περισσότερο από κάθε άλλο κλάδο και παράλληλα συνδράμει τη φοροεπισπρακτική διαδικασία στις πολιτείες, λειτουργεί με οικονομικούς όρους αλλά και με κοινωνική προσέγγιση.

Με βάση αυτά τα δεδομένα, το ζητούμενο είναι ότι ως κοινωνικοί εταίροι θα πρέπει να συνεργαστούμε, να προφυλάξουμε τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και ταυτόχρονα να παράγουμε και να προσθέτουμε αξία στην οικονομία.

Για να γίνει αυτό, χρειάζεται πλάνο, στρατηγική συνεργασία, διάλογος και συνεννόηση όλων των παραγωγικών μονάδων, πολιτικών κομμάτων, Κυβέρνησης και γενικότερα μας κοινωνίας ολόκληρης. Τυχόν αποτυχία θα έχει σημαντικές συνέπειες για όλους μας.

Ο Μιχάλης Καμμάς είναι Γενικός Διευθυντής Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου.

Ρευστό το τοπίο για δυο θέσεις του τριπρόσωπου

Οι υποψήφιοι Ιεράρχες στην τελική ευθεία για τις εκλογές της Κυριακής, πόρτα-πόρτα η αναζήτηση ψήφων

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Το διάστημα που απομένει μέχρι να ανοίξουν οι κάλπες την επρχόμενη Κυριακή από τις οποίες θα προκύψουν οι τρεις Ιεράρχες, ένας εκ των οποίων θα είναι ο νέος Προκαθήμενος της Εκκλησίας, εν πολλοίς θα καθορίσει την επόμενη μέρα στα εκκλησιαστικά πράγματα του τόπου. Με εξαίρεση τη μια από τις τρεις θέσεις του τριπρόσωπου, για τις άλλες δυο το σκηνικό παρομοιάζει με κινούμενη άμμος με τρεις Ιεράρχες να τις διεκδικούν. Εξέλιξη που εκ των πραγμάτων εντείνει τον προεκλογικό αγώνα των επιτελείων, κάτι που αναμένεται να συνεχισθεί μέχρι και την 18η Δεκεμβρίου, ημερομηνία των εκλογών. Από τις ουκ ολίγες δημοσκοπήσεις που έχουν πραγματοποιηθεί για πρώτη φορά και για εκλογές στην Εκκλησία, ξεκάθαρη εικόνα υπάρχει μόνο για τη μια θέση του τριπρόσωπου την οποία φαίνεται να καταλαμβάνει ο Μητροπολίτης Λεμεσού Αθανάσιος. Για τις υπόλοιπες δυο θέσεις οι έρευνες

δώσει το δικαίωμα να θέσει εαυτόν στην διάθεση της Ιεράς Συνόδου. Το ποσοστό 35% που του δίνει η δημοσκόπηση της «Κ» δεν μπορεί να θεωρηθεί έκπληξη αν ληφθεί υπόψη ο τρόπος με τον οποίο ο Αθανάσιος δουλεύει εντός και εκτός της μητροπολιτικής του περιφέρειας. Ο Αθανάσιος εμφανίζεται κυρίαρχος στην περιφέρειά του, με ποσοστό 70%. Ωστόσο, σημαντικά είναι και τα ποσοστά που λαμβάνει σε Λευκωσία και Λάρνακα. Ποσοστά που επιβεβαιώνουν παλαιότερο ρεπορτάζ της «Κ» για σημαντική επιρροή του Ιεράρχη σε μεγάλες ενορίες της πρωτεύουσας. Επιρροή που εντοπίζεται προς την πλευρά κληρικών που υπηρετούν στις συγκεκριμένες ενορίες. Ωστόσο, αυτό που προκαλεί έκπληξη είναι τα ποσοστά στη Λάρνακα, 26%, μητροπολιτική περιφέρεια με τεράστια επιρροή από το Σταυροβούνι. Πρό-

Ο Μητροπολίτης Λεμεσού εμφανίζεται να έχει κλειδώσει τη μια από τις θέσεις του τριπρόσωπου με τους Μητροπολίτες Πάφου, Ταμασού και Κωνσταντίας να διεκδικούν τις άλλες δυο.

σωπα με γνώση των εκκλησιαστικών πραγμάτων βλέπουν πίσω από τα υψηλά ποσοστά του Λεμεσού Αθανάσιου τη συστηματική δουλειά και

επαφή του Ιεράρχη με τους πιστούς που του έχουν επιτρέψει να δημιουργήσει ισχυρούς πυρήνες με κοινωνική επιρροή. Όπως μας λέ-

χθηκε χαρακτηριστικά, ο Ιεράρχης ουδέποτε σταμάτησε να εργάζεται μετά το 2006 για τη στιγμή που θα ανοίγει και πάλι θέμα αρχιεπισκοπικό. Τα ίδια πρόσωπα υποστηρίζουν πως ο μηχανισμός που στήθηκε για την εκλογή του το 2006 ουδέποτε ατόνησε. Τουναντίον συνέχισε να εργάζεται μεθοδικά και αθόρυβα εντός και εκτός Λεμεσού.

Η δημοσκόπηση της «Κ» δείχνει πως ο Λεμεσού Αθανάσιος, πέρα από τη μητροπολιτική περιφέρειά του, έχει σοβαρή διεισδυση και σε άλλες περιφέρειες όπως η Λευκωσία και η Λάρνακα από τις οποίες λαμβάνει διψήφιο ποσοστό ψήφων.

κοινής γνώμης παρουσιάζουν σημαντικές διαφοροποιήσεις, αναφορικά με τα ποσοστά που καταλαμβάνουν οι υπόλοιποι Ιεράρχες. Η δημοσκόπηση της «Κ» που παρουσιάστηκε στην έκδοση της περασμένης Κυριακής περιέχει ενδιαφέρουσα στοιχεία που οδηγούν στο συμπέρασμα πως η πραγματική μάχη, την επρχόμενη Κυριακή, θα δοθεί για την δεύτερη και τρίτη θέση που διεκδικούν τρεις υποψήφιοι Ιεράρχες : οι Μητροπολίτες Πάφου, Ταμασού και Κωνσταντίας.

Η κατάταξη

Με βάση τη δημοσκόπηση της «Κ» πέντε μονάδες είναι η διαφορά που χωρίζει τους Μητροπολίτες Πάφου και Ταμασού από τον Κωνσταντίας και Αμμόχωστου. Ποσοστό που μπορεί να διαφοροποιηθεί εάν ληφθεί υπόψη η ιδιαιτερότητα των αρχιεπισκοπικών εκλογών, οι οποίες δεν μπορούν να συγκριθούν με τις πολιτειακές και ως εκ τούτου αυξάνουν το βαθμό δυσκολίας των μετρήσεων με αποτέλεσμα να αφήνεται ανοικτό ποιοι Ιεράρχες θα πετύχουν να εισέλθουν στο τριπρόσωπο. Το δεύτερο αξιοσημείωτο της δημοσκόπησης της «Κ» είναι πως ο Μητροπολίτης Ταμασού Ησαΐας δεν εμφανίζεται να έχει κλειδώσει την δεύτερη θέση στο τριπρόσωπο. Τουναντίον ισοψηφεί με τον Μητροπολίτη Πάφου ενώ σε κοντινή απόσταση ακολουθεί ο Μητροπολίτης Κωνσταντίας Βασιλείος.

Το φαβορί

Όπως και σε άλλες δημοσκοπήσεις έτσι και σε αυτή της «Κ» ο Μητροπολίτης Λεμεσού Αθανάσιος εμφανίζεται να είναι ο μοναδικός από τους έξι υποψηφίους, που έχει εξασφαλισμένη συμμετοχή στο τριπρόσωπο που θα του

Η κάρτα που σε ταξιδεύει.

Κάνε τις καθημερινές σου αγορές με την **ΑEGEAN Mastercard** από την Τράπεζα Κύπρου, **συγκέντρωσε μίλια** για ταξίδια και απόλαυσε μοναδικά προνόμια.

Σε κάθε επόμενη κίνηση

Τράπεζα Κύπρου

Η Κίνα είναι πολύ σημαντική για τις δυτικές βιομηχανίες

Οι **σκληροί** κανόνες της πανδημίας του κορωνοϊού στην Κίνα προκάλεσαν τις μεγαλύτερες διαμαρτυρίες από την εξέγερση της πλατείας Τιενανμέν το 1989. Κι ενώ η κινεζική κυβέρνηση φαίνεται να αμβλύνει κάποιους περιορισμούς, τα επεισόδια έχουν προβληματίσει τις διοικήσεις πολλών δυτικών εταιρειών με δραστηριότητες στη χώρα. Συγκεκριμένα, μελετούν τη πρέπει να κάνουν εάν υπάρχει κλιμάκωση των κινητοποιήσεων ή άλλων καταστάσεων. Ωστόσο, οι κόκκινες γραμμές των εταιρειών στην Κίνα βρίσκονται εκτός του πεδίου ελέγχου τους. Οι άμεσες ξένες επενδύσεις από γερμανικούς ομίλους στον κλάδο του αυτοκινήτου, οι οποίες πέρσι αντιμετώπισαν περίπου στο 40% όλων των επενδύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κίνα, έφτασαν τα 4,6 δισ. ευρώ μέχρι τα τέλη Σεπτεμβρίου 2022. Αυτό το ποσό είναι 42% υψηλότερο από το αντίστοιχο για το σύνολο του 2021 και το μεγαλύτερο σε ετήσια βάση από το 2000. Τα τελευταία χρόνια, οι περισσότερες ευρωπαϊκές εισροές προέρχονται από μια μικρή ομάδα μεγάλων εταιρειών.

Οι πρόσφατες αντιδράσεις των πολιτών στα αυστηρά lockdowns προβληματίζουν μεγάλους ευρωπαϊκούς και αμερικανικούς ομίλους.

Μεγάλοι όμιλοι, όπως η γερμανική Volkswagen, η αμερικανική General Motors, η ιαπωνική Toyota Motor και η αμερικανική Tesla, αποκομίζουν από το 20% έως το 40% των παγκόσμιων πωλήσεών τους από την Κίνα με τα δεδομένα του 2021, σύμφωνα με τους αναλυτές της Goldman Sachs. Στο 10,2% διαμορφωνόταν το μέσο περιθώριο καθαρού κέρδους τους στην Κίνα, οπότε ήταν σημαντικά υψηλότερο από το 7,7% σε επίπεδα ομίλου.

Οι κολοσσοί στον κλάδο των ειδών πολυτελείας, μεταξύ των οποίων οι LVMH και Kering, οι οποίοι πραγματοποιήσαν συλλογικά το 21% των παγκόσμιων πωλήσεών τους στην Κίνα πέρυσι, άνοιξαν το 55% όλων των

νέων καταστημάτων διεθνώς στη χώρα αυτή. Προβλέπεται, δε, ότι η Κίνα θα γίνει η μεγαλύτερη αγορά ειδών πολυτελείας και υψηλής ραπτικής έως το έτος 2025. Όλα αυτά συνδυαστικά δημιουργούν ένα προφανές οικονομικό κίνητρο για να παραγκωνιστούν οι ανησυχίες για τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της πολιτικής αντιπαράθεσης μεταξύ Ανατολής και Δύσης. Χρησιμοποιώντας τις κυρώσεις που επιβάλλονται επί του παρόντος κατά της Ρωσίας ως υπόθεση εργασίας, οι εταιρείες και οι επενδυτές επεξεργάζονται σενάρια, που προβλέπουν πως η Κίνα αντιμετώπιζε παρόμοιες συνέπειες, όπως δήλωσε ανώτερο εταιρικό στέλεχος στο Reuters Breakingviews. Ωστόσο, ο αρνητικός αντίκτυπος ενός κινεζικού αποκλεισμού θα ήταν τόσο τεράστιος και μαζικός, που κανένα σχέδιο εκτάκτου ανάγκης δεν θα λειτουργούσε πραγματικά. Οι δυτικές επιχειρήσεις, που περιόρισαν την παρουσία τους στην Κίνα, συμπεριλαμβανομένων των Stellantis και της CNH Industrial, τείνουν να είναι παίκτες με λιγότερη έκθεση εκεί.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των ΧΟΛΓΚΕΡ ΣΜΙΕΝΤΙΝΓΚ ΚΑΙ ΣΑΛΟΜΟΝ ΦΙΝΤΛΕΡ*

Επειτα από μια εφιαλτική χρονιά, η Ευρώπη είναι πιο ασφαλής

Από πολλές απόψεις το 2022 ήταν μια τρομερή χρονιά για την Ευρώπη. Με τη βάρυση εισβολή του στην Ουκρανία, ο Πούτιν έχει εξαπολύσει τον χειρότερο πόλεμο στην Ευρώπη από το 1945. Οι υψηλές τιμές ενέργειας και τροφίμων οδηγούν μεγάλο μέρος της Ευρώπης σε ύφεση και ο πληθωρισμός έχει εκτοξευθεί στα ύψη. Ωστόσο, δεν βλέπουμε την ανάγκη για απαισιοδοξία σε βάθος χρόνου. Με τον δικό τους τραγικό τρόπο, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ευρωζώνη ανταποκρίνονται και πάλι στην πρόκληση. Η Ευρώπη υποστηρίζει την Ουκρανία και έχει μειώσει δραστικά την εξάρτησή της από τα ρωσικά καύσιμα. Για τρεις λόγους, οι ευρωπαϊκές χώρες πλην Ουκρανίας είναι πλέον πιο ασφαλείς από πριν: α) Η Ρωσία δεν θα μπορέσει να διεξαγάγει άλλο συμβατικό πόλεμο, β) η Γερμανία έχει αφηνιστεί με μοχλό τα σκληρά δεδομένα της γεωπολιτικής και γ) το ΝΑΤΟ είναι πλέον ισχυρότερο από πριν. Με την Ευρώπη να κάνει περισσότερα για τη δική της άμυνα, αλλά και οι ΗΠΑ χρειάζονται το οικονομικό βάρος της Ευρώπης για μια πιο συντονισμένη προσέγγιση της Κίνας. Η πολυεθνική Ε.Ε. και η Ευρωζώνη δεν είναι πάντα εύκολα κατανοητές, αλλά λειτουργούν.

Οι παρατηρητές συχνά μπερδεύουν τα προσωρινά σοκ (Ελλάδα 2010, τιμές ενέργειας λόγω Πούτιν σήμερα) ως υποτιθέμενα μακροπρόθεσμα μειονεκτήματα. Βήμα βήμα, η Ε.Ε. συνεχίζει να ανταποκρίνεται στις κρίσεις με θεσμικές καινοτομίες. Τα βασικά παρα-

Μόλις η Ευρωζώνη ξεπεράσει τον χειμώνα, οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις πιθανότατα θα αναπνεύσουν με ανακούφιση.

έλθει ξανά πιο κοντά παρά τον έντονο εκνευρισμό που προκαλείται από τα προστατευτικά στοιχεία των νέων αμερικανικών επιδοτήσεων για καθαρότερες μορφές ενέργειας. Η Ευρώπη χρειάζεται ακόμη πολύ τις ΗΠΑ για την άμυνα, αλλά και οι ΗΠΑ χρειάζονται το οικονομικό βάρος της Ευρώπης για μια πιο συντονισμένη προσέγγιση της Κίνας. Η πολυεθνική Ε.Ε. και η Ευρωζώνη δεν είναι πάντα εύκολα κατανοητές, αλλά λειτουργούν.

Οι παρατηρητές συχνά μπερδεύουν τα προσωρινά σοκ (Ελλάδα 2010, τιμές ενέργειας λόγω Πούτιν σήμερα) ως υποτιθέμενα μακροπρόθεσμα μειονεκτήματα. Βήμα βήμα, η Ε.Ε. συνεχίζει να ανταποκρίνεται στις κρίσεις με θεσμικές καινοτομίες. Τα βασικά παρα-

δείγματα περιλαμβάνουν το πρόγραμμα OMT της ΕΚΤ με τη διακήρυξη του Μάριο Ντράγκι για το «ό,τι χρειαστεί» το 2012 ως απάντηση στην κρίση του ευρώ, το πρόγραμμα ανάκαμψης της Ε.Ε. ύψους 750 δισ. ευρώ (σε τιμές 2018) για την αναζωογόνηση της οικονομίας μετά τον ιό και το «μέσο προστασίας έναντι μετάδοσης» της ΕΚΤ φέτος, ώστε να αποτρέψει τον κίνδυνο πανικού στην αγορά λόγω των αυξήσεων των επιτοκίων. Οι δυσθεώρητοι λογαριασμοί ενέργειας περιορίζουν την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών και αυξάνουν το κόστος για τις επιχειρήσεις. Προβλέπουμε σοβαρή χειμερινή ύφεση για την Ευρωζώνη, αν και με την αποθήκευση φυσικού αερίου πολύ πάνω από το κανονικό, η περιοχή είναι καλύτερα προετοιμασμένη για τα κρύα από ό,τι αναμενόταν. Μόλις η Ευρωζώνη ξεπεράσει τον χειμώνα με λίγο ρωσικό αέριο, οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις πιθανότατα θα αναπνεύσουν με ανακούφιση και θα αυξήσουν ξανά τις δαπάνες.

* Οι κ. Χόλγκερ Σμιεντινγκ και Σάλομον Φίντλερ είναι οικονομολόγοι της Berenberg Bank.

Κλειστή ακρόαση για το Qatargate

Πιθανή αποφυλάκιση της Καϊλή έως τη δίκη με βραχιολάκι – Συνεχίζονται οι έρευνες

Του απεσταλμένου μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΛΙΑΝΙΤΗΣ

Σε μια κλειστή ακρόαση από Βέλγους δικαστές στο Παλέ ντε Ζουστίς (Palais de Justice), ένα κτίριο του 19ου αιώνα στο κέντρο των Βρυξελλών, θα αποφασιστεί η περαιτέρω ποινική μεταχείριση της Εύας Καϊλή και των τριών συγκατηγορούμένων της στην υπόθεση που συγκλονίζει από την περασμένη Παρασκευή το Ευρωκοινοβούλιο. Εάν δηλαδή θα παραμείνει κρατούμενη ή εάν θα αφεθεί ελεύθερη έως ότου η υπόθεση της οδηγηθεί στο ακροατήριο. Με ένα από τα πιθανά σενάρια να είναι αυτό της αποφυλάκισής της, υπό τον όρο της ηλεκτρονικής επιτήρησης της με το λεγόμενο βραχιολάκι.

Εως αργά χθες δεν είχε γίνει γνωστό εάν η Ελληνίδα ευρωβουλευτής θα παρίστατο στη διαδικασία ή εάν θα εκπροσωπούνταν από τον ελληνικής καταγωγής δικηγόρο της Αντρέ Ριζόπουλο, που έχει την έδρα του στις Βρυξέλλες.

Νύχτα στις φυλακές

Τη χθεσινή νύχτα πάντως η Εύα Καϊλή την πέρασε στις νεόδημιτες φυλακές του Αρεν (Haren), 7,5 χιλιόμετρα έξω από τη βελγική πρωτεύουσα, κοντά στο αεροδρόμιο «Ζάβερεμ». Μεταφέρθηκε εκεί τη Δευτέρα από τις παλιές φυλακές της συνοικίας Σεν Ζιλ, στην καρδιά των

Βρυξελλών, προκειμένου η ίδια και οι τρεις συγκατηγορούμενοί της για την υπόθεση του Qatargate να τύχουν καλύτερων συνθηκών κράτησης.

Σε μια λεπτή ειρωνεία της τύχης, τα σπίτια κατά μήκος της διαδρομής από το κέντρο της πόλης προς τη φυλακή είναι στολισμένα με τις σημαίες του Μαρόκου, λόγω του αποψινού αγώνα της εθνικής ομάδας ποδοσφαίρου της χώρας για την ημιτελική φάση του Παγκοσμίου Κυπέλλου στο Κατάρ.

Η χθεσινή ημέρα σε Βρυξέλλες και Στρασβούργο δεν πέρασε χωρίς νέες έρευνες. Τουναντίον. Οι βελγικές αρχές και συγκεκριμένα στελέχη του «Κεντρικού Γραφείου για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς» (OCRC) σφράγισαν το γραφείο μιας μόνιμης υπαλλήλου του Ευρωκοινοβουλίου, προερχόμενης σύμφωνα με πληροφορίες από τον χώρο των Πρασίνων.

Συμμετείχε σε υποεισηροπή αρμόδια για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στην οποία προίστατο μέχρι πριν από την έναρξη των ερευνών η Βελγίδα ευρωβουλευτής Μαρία Αρένα και προηγουμένως ο κρατούμενος για την υπόθεση Αντόνιο Παντοσέρι. Παρόμοια έφοδος έγινε από τις γαλλικές αρχές και στα γραφεία συνεργάτη Ιταλού ευρωβουλευτή στο Στρασβούργο. Όπως συνέβη και ένα 24ωρο νωρίτερα με την έφοδο των Αρχών σε γραφεία δέκα υ-

Τη χθεσινή νύχτα η Εύα Καϊλή την πέρασε στις νεόδημιτες φυλακές του Αρεν (Haren), 7,5 χιλιόμετρα έξω από τη βελγική πρωτεύουσα.

Στελέχη του «Κεντρικού Γραφείου για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς» σφράγισαν το γραφείο μιας μόνιμης υπαλλήλου του Ευρωκοινοβουλίου, προερχόμενης σύμφωνα με πληροφορίες από τον χώρο των Πρασίνων.

παλλήλων του Ευρωκοινοβουλίου στο κτίριο «Αντόνιο Σπινέλι», κατά την οποία δεσμεύθηκαν όλοι οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές και από την εξέταση των ηλεκτρονικών επικοινωνιών των υπόπτων θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό η περαιτέρω πορεία της έρευνας.

Τα πακέτα με τα ευρώ

Χθες, εξάλλου, η βελγική Εισαγγελία έδωσε στη δημοσιότητα φωτογραφίες από τα ευρήματα των ερευνών της περασμένης Παρασκευής. Δεσμίδες με χαρτονομίσματα των 50, 100 και 200 ευρώ, καθώς και πακέτα με 50ευρα που φέρονται να κατασχέθηκαν σε χειραποσκευή στο δωμάτιο του ξενοδοχείου

Sofitel όπου είχε καταλύσει ο πατέρας της Εύας Καϊλή.

Στις αιθουσες σύνταξης των μεγάλων ΜΜΕ με έδρα τις Βρυξέλλες επικρατεί αναβρασμός. Θα υπάρξει άλλο, μεγαλύτερο, όνομα στο κάδρο των ερευνών; Βλέπουμε μόνο την κορυφή ενός παγόβουνου που θα αποκαλυφθεί αργότερα; Είναι μερικές από τις ερωτήσεις που θέτουν στις μεταξύ τους συζητήσεις. Εκείνο πάντως στο οποίο συμφωνούν είναι η διαπίστωση ότι οι ευρωπαϊκοί μηχανισμοί είναι απολύτως ευάλωτοι σε εξωγενείς πιέσεις. «Το πιο εντυπωσιακό απ' όλα είναι ότι όσα αποκαλύπτονται δεν μας προκαλούν εντύπωση», λένε χαρακτηριστικά.

Οι σκιές στον δρόμο για το Παγκόσμιο Κύπελλο

Του ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Τον βρήκαν νεκρό στο κρεβάτι του. Ο Σουγιάν Μία ήταν μόλις 32 ετών όταν οι συγκαίτιοί του, οικονομικοί μεταναστές όλοι στο Κατάρ, διαπίστωσαν τον θάνατό του το πρωινό της 24ης Σεπτεμβρίου 2020. Δούλευε σε εργοτάξιο στην έρημο, και τις προηγούμενες τέσσερις ημέρες είχε εκτεθεί σε θερμοκρασίες που ξεπερνούσαν τους 40 βαθμούς Κελσίου. Δεν ήταν ο μόνος μεταναστής που έχασε τη ζωή του τόσο πρόωρα, και χωρίς επαρκή ιατροδικαστικό έλεγχο ώστε να εξακριβωθεί πλήρως η αιτία. Το 2021, στη 48εσιδνη ετήσια έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας για τις εργασιακές συνθήκες στη μικρή χώρα του Περσικού Κόλπου επισημάνθηκαν και άλλοι παρόμοιοι θάνατοι. Στις 29 Απριλίου 2020, ένας εργάτης κατέρρευσε έπειτα από πολύωρη βάρδια σε υψηλές θερμοκρασίες και τον επόμενο μήνα πέθανε στον ύπνο του άλλος ένας. Στα τέσσερα από τα έξι περιστατικά που παρουσίασε η μη κυβερνητική οργάνωση στην έκθεσή της, οι θάνατοι ήταν 34 ετών και προέρχονταν από το

Μπανγκλαντές και το Νεπάλ, τις χώρες που τροφοδοτούν με φθινό και απαραίτητο εργατικό δυναμικό το Κατάρ.

Κατά τη Διεθνή Αμνηστία, αυτοί και εκατοντάδες άλλοι σχεδόν πανομοιότυποι θάνατοι δεν διερευνήθηκαν επαρκώς από τις αρμόδιες αρχές. Στα πιστοποιητικά αναγραφόταν συνήθως ως αιτία «θάνατος από φυσικά αίτια» ή «καρδιακή ανακοπή».

Στη σκιά του σκανδάλου χρηματισμού που συγκλονίζει τις τελευταίες ημέρες το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αλλά και την ελληνική πολιτική σκηνή, μετά τη σύλληψη της Εύας Καϊλή, βρίσκεται η ιστορία μιας στρατιάς χιλιάδων μεταναστών, οι οποίοι επί χρόνια επιμίστηκαν το βάρος των κατασκευαστικών εργασιών στο Κατάρ, με πενιχρές απολαβές και υπό συνθήκες εκμετάλλευσης. Παράλληλα, το ενδεχόμενο δωροδοκίας ξένων παραγόντων για να προωθηθούν τα συμφέροντα της αραβικής χώρας δεν τίθεται για πρώτη φορά ως ζήτημα. Τον Μάρτιο του 2020, οι αμερικανικές αρχές απώθησαν κατηγορίες εναντίον ποδοσφαιρικών παραγόντων, οι οποίοι φέρεται να είχαν

Η εκμετάλλευση των εργατών ήταν τόσο εκτεταμένη, που επί μία περίοδο δικηγορικό γραφείο στην Ελλάδα εξέταζε να συνεργαστεί με διεθνείς νομικούς ώστε να εκπροσωπήσουν θύματα εργατικών ατυχημάτων.

λάβει χρήματα πριν από μία δεκαετία προκειμένου να υποστηρίξουν την υποψηφιότητα του Κατάρ για τη διεξαγωγή του Παγκοσμίου Κυπέλλου Ποδοσφαίρου. Από την πλευρά τους, οι διοργανωτές του φετινού Μουντιάλ έχουν αρνηθεί αυτές τις κατηγορίες.

Η τελική επιλογή του Κατάρ προκάλεσε σφοδρές αντιδράσεις από οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων ανά τον κόσμο. Σύμφωνα με τη Διεθνή Αμνηστία, επί χρόνια, τόσο η κυβέρνηση της αραβικής χώρας όσο και η FIFA δεν

αντιδρούσαν στις πιέσεις για προστασία των εργασιακών δικαιωμάτων. Σε σχετικές αναφορές της η οργάνωση Human Rights Watch έχει κάνει λόγο για συνθήκες καταναγκαστικής εργασίας. Η εκμετάλλευση των μεταναστών εργατών ήταν τόσο εκτεταμένη στην πορεία προς το Μουντιάλ, που επί μία περίοδο δικηγορικό γραφείο στην Ελλάδα, το οποίο ειδικεύεται σε εργασιακές διαφορές, είχε εξετάσει την πιθανότητα να συνεργαστεί με διεθνείς νομικούς ώστε να εκπροσωπήσουν θύματα εργατικών ατυχημάτων και συγγενείς θανόντων.

Τον Δεκέμβριο του 2016, εργατικά σωματεία του Μπανγκλαντές και της Ολλανδίας προσέφυγαν στα ελβετικά αστικά δικαστήρια κατά της FIFA, υποστηρίζοντας ότι φέρει ευθύνη για περιστατικά εργασιακής κακομεταχείρισης μεταναστών στο Κατάρ. Η αγωγή τους απορρίφθηκε τον Ιανουάριο του 2017.

Το ίδιο έτος, το Κατάρ συμφώνησε με τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ILO) να προχωρήσει σε αλλαγές. Στα χρόνια τους ακολούθησαν ελάφυναν ορισμένες νομοθετικές πρωτοβουλίες, στις οποίες

περιλαμβάνονταν και αλλαγές με σκοπό να αντιμετωπιστεί το καταχρηστικό σύστημα «kaafala». Βάσει αυτού του συστήματος, ο εργοδότης αποκτούσε πλήρη έλεγχο πάνω στους αλλοδαπούς εργάτες, λειτουργούσε ως «σπόνσοράς» τους, είχε εξουσία στην ανανέωση των αδειών διαμονής τους και χρειαζόταν δική του έγκριση για να τους επιτραπεί εξόδους από τη χώρα.

Ωστόσο, το Κατάρ έχει επικριθεί πως αυτές οι αλλαγές προωθήθηκαν εκ των υστέρων, αφού σε μεγάλο βαθμό είχαν ολοκληρωθεί τα έργα για το Παγκόσμιο Κύπελλο του 2022. Τον περασμένο Οκτώβριο, σε νέα έκθεσή της, η Διεθνής Αμνηστία ανέφερε ότι έγιναν προσπάθειες για αναθεώρηση των εργασιακών συνθηκών, αλλά παραμένουν ακόμη σοβαρά κενά και αδυναμίες. Οι αλλοδαποί εργάτες εξακολουθούν να πληρώνουν από 1.000 έως 3.000 δολάρια σε μεροσήνορες προκειμένου να βρουν μια θέση απασχόλησης. Υπέροργκα ποσά για τις οικονομικές τους δυνατότητες, γεγονός το οποίο τους καθιστά, σύμφωνα με τη Διεθνή Αμνηστία, ευάλωτους σε εκμετάλλευση.

«Κέρδη» λόγω Καϊλή προσδοκά η Νέα Δημοκρατία

Του ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Υπό το φως δύο σκανδάλων που ταλανίζουν την πολιτική ζωή του τόπου, το Μέγαρο Μαξίμου σχεδιάζει τα επόμενα βήματά του στην πολιτική σκακιέρα. Υποκλοπές και Qatargate με πρωταγωνίστρια την Ελληνίδα ευρωβουλευτή Εύα Καϊλή κυριαρχούν στη δημόσια συζήτηση προκαλώντας ένα ντόμινο πολιτικών παρενργειών.

Για τις υποκλοπές η στάση της κυβέρνησης είναι εδώ και καιρό ίδια και απαράλλαχτη. Το χθεσινό αίτημα προς την ΕΥΠ των εισαγγελέων που ερευνούν την υπόθεση, με το οποίο ζητείται από την Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών να επιβεβαιώσει ή όχι την παρακολούθηση πολιτικών, στρατιωτικών και άλλων προσώπων που περιλαμβάνονται στις λεγόμενες «λίστες», αποτελεί για την κυβέρνηση την απόδειξη πως η υπόθεση διερευνάται και προχωρεί, όπως έχει πει και ο πρωθυπουργός. Την ίδια ώρα, με δεδομένο πως η αντιπολίτευση αναδεικνύει διαρκώς το θέμα ζητώντας απαντήσεις, ο κ. Μητσοτάκης προετοιμάζεται ενόψει της συζήτησης του Σαββάτου στη Βουλή για τον προϋπολογισμό για ένα νέο γύρο αντιπαράθεσης «εφ' όλης της ύλης», όπου οι υποκλοπές είναι βέβαιο πως θα έχουν και πάλι κυρίαρχο ρόλο. Για την κυβέρνηση η γραμμή άμυνας είναι η ίδια με αυτή που έχει διαμορφωθεί εδώ και καιρό: «Όσα έπρεπε να κάνουμε έχουν γίνει», λέει κυβερνητικό στέλεχος στην «Κ», σημειώνοντας πως ο πρωθυπουρ-

«Όσα έπρεπε να κάνουμε έχουν γίνει», αναφέρουν κυβερνητικά στελέχη για το ζήτημα των παρακολουθήσεων, που αναμένεται να επανέλθει στη προσκήνιο στη συζήτηση επί του προϋπολογισμού.

γός και απαιτήσεις ζήτησε και πήρε για το θέμα, ενώ άλλαξε με νομοθεσία το πλαίσιο λειτουργίας των μυστικών υπηρεσιών, «διορθώνοντας κατά την πάγια τακτική του τα λάθη που εντοπίζονται». Όσον αφορά τη συζήτηση του Σαββάτου είναι βέβαιο πως ο κ. Μητσοτάκης θα απαντήσει σε πολύ υψηλούς τόνους στον αρχηγό της αξιωματικής αντιπολίτευσης, ο οποίος όπως έδειξε χθες κατά την περιοδεία του στη Λαμία επιζητεί την ακραία πόλωση.

Παρά το γεγονός πως στο Μαξίμου θα ήθελαν το θέμα των υποκλοπών να μείνει πίσω, αντιλαμβάνονται πως κάτι τέτοιο δεν είναι πιθανό και συνεπώς ετοιμάζονται έως τις εκλογές για σύγκρουση χαρακωμάτων. Τελείως διαφορετική είναι η περίπτωση του ευρωσκανδάλου με πρωταγωνίστρια την Εύα Καϊλή. Στη Νέα Δημοκρατία θεωρούν πως η υπόθεση μπορεί να αποτελέσει κομβικό χτύπημα για το ΠΑΣΟΚ

Πηγές του Μαξίμου αποκλείουν τις πρόωρες κάλπες. Στόχος του Μεγάρου Μαξίμου είναι οι εκλογές να διεξαχθούν προς το τέλος της τετραετίας, ώστε οι ψηφοφόροι να κληθούν να συγκρίνουν τα πεπραγμένα της κυβέρνησης Μητσοτάκη με εκείνα της περιόδου διακυβέρνησης από ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ.

και τον Νίκο Ανδρουλάκη, παρά την προσπάθεια του τελευταίου να χρεώσει την ευρωβουλευτή του ΠΑΣΟΚ στην... Ν.Δ. Το επόμενο διάστημα μάλιστα αναμένεται να «τρέξουν» και έρευνες για τον αντίκτυπο της υπόθεσης Καϊλή στο πολιτικό σκηνικό, με επίκεντρο το πόσο και πώς επηρεάζει τα κόμματα και δη το ΠΑΣΟΚ. Η εκτίμηση που υπάρχει στο Μαξίμου είναι πως το ενδεχόμενο διαρροής ψηφοφόρων από το ΠΑΣΟΚ-KINAA προς τη Ν.Δ., ίσως και τον ΣΥΡΙΖΑ, είναι το πιο πιθανό. «Σε κάθε περίπτωση το ΠΑΣΟΚ θα δοκιμαστεί από αυτή την υπόθεση», λέει κυβερνητικό στέλεχος στην «Κ», με το Μαξίμου να προσδοκά ανάμεσα στα οφέλη και σε μια μεγαλύτερη συσπείρωση της εκλογικής βάσης του κόμματος, μέσα από την αναβίωση ενός «αντι-ΠΑΣΟΚ» ρεύματος.

Την ίδια ώρα, με αφορμή τις τελευταίες εξελίξεις, έχουν επανέλθει τα σενάρια πρόωρων εκλογών, τα οποία, όπως τονίζουν πηγές του Μαξίμου, ουδέμια σχέση έχουν με την πραγματικότητα. Στόχος της κυβέρνησης είναι οι εκλογές να πάνε όσο το δυνατόν πιο μακριά, ώστε να έχει απομειωθεί η επίδραση του θέματος των υποκλοπών στην πολιτική ζωή και να έχει επιστρέψει μια όσο το δυνατόν πιο θετική ατζέντα, που είναι και ο στόχος του κ. Μητσοτάκη. Στο πλαίσιο αυτό, οι αρχές Απριλίου εξακολουθούν να είναι ένας πιθανός χρόνος εκλογών, χωρίς να αποκλείεται, ανάλογα με το πολιτικό σκηνικό, να πάμε και στον Μάιο.

Χωρίς όρια το «φλερτ» του Κατάρ προς τη Δύση

Την επιρροή του κατάφερε να εδραιώσει τα τελευταία χρόνια το Κατάρ χάρη στον ορυκτό πλούτο του, τη γενναioδωρία του σε πανεπιστημιακά ιδρύματα και ινστιτούτα, τις επενδύσεις σε μέσα ενημέρωσης, την εξαγορά μεγάλων επιχειρήσεων και τις προσκλήσεις για ταξίδια σε ανώτατους αξιωματούχους, προκειμένου να συμμετέχουν σε συνόδους με θέμα την Παιδεία ή το κλίμα. Το σκάνδαλο διαφθοράς που συγκλονίζει την Ε.Ε. αναμένεται να στρέψει την προσοχή στην υψηλού επιπέδου «ήπια διπλωματία» του Κατάρ, που περιλαμβάνει εντατικό «λόμπινγκ» και εκστρατείες επιρροής της κοινής γνώμης.

Τις δραστηριότητες αυτές το Κατάρ έχουν ερευνήσει και οι αμερικανικές αρχές. Το 2018, αξιωματικού του εμπράτου προσκάλεσαν 250 φίλους και συνεργάτες του τότε προέδρου Τραμπ σε ταξίδια στην Ντόχα, με όλα τα έξοδα καλυμμένα. Τον Ιούνιο, ο απόστρατος στρατηγός Τζον Αλεν, πρώην διοικητής του ΝΑΤΟ, υποχρεώθηκε να παραιτηθεί από την προεδρία του Ινστιτούτου Brookings μετά την αποκάλυψη ότι προωθούσε υπογεώως τα συμφέροντα του Κατάρ. «Δεν υπάρχει διτική πρωτεύουσα –για να μη μιλήσουμε γι' αυτές σε Λατινική Αμερική και Ασία– η οποία δεν έχει επωφεληθεί από το Κατάρ», λέει ο Τζόναθαν Σάντσερ του Ιδρύματος Defense of Democracies μιλώντας στο περιοδικό Politico. Παρότι η εκστρατεία επιρροής από το Κατάρ είναι νομότυπη, το εύρος της και τα προωθούμενα ποσά παραβιάζουν πολλούς ηθικούς –αν όχι νομικούς– κανόνες.

Το Κατάρ έχει ιδρύσει οκτώ παραρτήματα μεγάλων αμερικανικών, βρετανικών και γαλλικών πανεπιστημίων σε προάστιο της Ντόχα, γνωστό ως Πόλη της Παιδείας, ενώ δώρισε 1 δισ. δολάρια σε αμερικανικά πανεπιστημιακά ιδρύματα μεταξύ 2011 και 2017.

Η Ντόχα είναι μακράν ο μεγαλύτερος ξένος χρηματοδότης πανεπιστημιακών ιδρυμάτων στις ΗΠΑ. Ο εμίρης και η σύζυγός του, γνωστή για τη φιλανθρωπία και τις κοσμικές επαφές της με γαλαζοαιματους και αστέρες του Χόλιγουντ, προσπαθούν να εξισορροπήσουν την αυστηρή ερμηνεία του σουνιτικού Ισλάμ με το άνοιγμά τους προς τη Δύση.

ΑΡΘΡΟ

Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥΛΑ

Ηθος

Έχουμε ξεχάσει τι είναι το ήθος! Έχουμε ξεχάσει αυτή την σπουδαία έννοια η οποία ακόμα και στα αγγλικά προφέρεται το ίδιο. Τόσο σπουδαία είναι! Αποδίδεται με αρνητικές ανθρωπίνες εκφράσεις κατά τον Αριστοτέλη, όπως είναι για παράδειγμα η ακράτεια, η θηριωδία, η διαστροφή και φυσικά η κακία. Δυστυχώς στις μέρες μας το ήθος τείνει να γίνει κάτι γραφικό αφού προτεραιότητα έχει η οικονομική επιφάνεια και η επιρροή ή αλλιώς πολιτική δύναμη. Εδώ θέλω να τονίσω ότι το ήθος έχει ενδογενή κίνητρα ενώ η ηθική εξωγενή. Για να πετύχει κάποιος τα παραπάνω, υπάρχουν ηθικοί αλλά και ανήθικοι τρόποι και δυστυχώς τελευταία βλέπουμε στην πολιτική να έχουν διαβρωθεί οι ηθικοί κανόνες. Δεν υπάρχουν όρια για όποιον αναζητά την εξουσία μετά μανίας και είναι επικίνδυνο όταν είναι διατεθειμένος να κάνει τα πάντα για να την κερδίσει. Στην ίδια μοίρα βρίσκονται και αυτοί που θέλουν να πλουτίσουν και είναι επίσης διατεθειμένοι να κάνουν τα πάντα γι' αυτό. Και στις δυο περιπτώσεις η ηθική είναι μια λέξη άγνωστη για τους ίδιους αφού ξέρουν ότι μέσω της δεν μπορούν να καταφέρουν αυτό που τόσο ποθούν. Εμείς όμως είμαστε διατεθειμένοι να τους ανεχτούμε; Αφού γνωρίζουμε ότι υπάρχουν πολλοί τρόποι να τους αποβάλει το σύστημα για να καταφέρουμε να ζήσουμε σε μια καλύτερη και πιο διάφανη κοινωνία. Τους ανήθικους πολιτικούς που μπορούν να κάνουν τα πάντα για την εξουσία πολύ απλά δεν τους ψηφίζουμε. Η δύναμη της ψήφου μπορεί να στείλει τους πλεονέκτες σπiti τους. Αυτούς που πλουτίζουν αυθαίρετα και παράνομα μπορούμε μέσω του νόμου να λάβουμε μέτρα τα οποία θα οδηγήσουν στη δικαίωση μέσω της δικαιοσύνης. Η ηθική πρέπει να είναι τρόπος ζωής και οι μεγαλύτεροι να δίνουν το παράδειγμα στους μικρότερους ώστε να μπορούμε να οικοδομήσουμε μια καλύτερη κοινωνία. Ο κόσμος μας χρειάζεται εντιμους πολιτικούς και καλούς επιχειρηματίες. Μόνο έτσι το βιοτικό μας επίπεδο θα ανέβει και οι πολίτες θα ζουν με αξιοπρέπεια και κατ' επέκταση ήθος.

Ο κ. Γιάννης Γεωργιούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

ΕΙΔΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

Πώς διαμορφώνεται
το επιχειρηματικό τοπίο

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Την Κυριακή 18 Δεκεμβρίου
μαζί με την ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Νέο τρικ Ερντογάν για στήριξη της λίρας

Μείωσε ξανά το επιτρεπόμενο όριο συναλλάγματος που έχουν οι τράπεζες

Νέες πιέσεις ασκεί η κυβέρνηση του Ταγίπ Ερντογάν στις τουρκικές τράπεζες, μειώνοντας για μία ακόμη φορά το ποσοστό των κεφαλαίων τους που τους επιτρέπει να διατηρούν σε ξένο νόμισμα. Με ανακοίνωση που δημοσιεύθηκε την Παρασκευή στην επίσημη εφημερίδα της κυβερνήσεως της Τουρκίας, το ανώτατο όριο των επιτρεπόμενων καταθέσεων σε συναλλάγμα μειώνεται πλέον στο 5% από το 20% που ήταν έως τώρα. Έχουν, έτσι, περιθώρια μέχρι τις 9 Ιανουαρίου να μειώσουν το συναλλάγμα που διατηρούν στα ταμεία τους.

Πρόκειται για έναν ακόμη ελιγμό της τουρκικής κυβέρνησης που στοχεύει σε τεχνητή στήριξη της τουρκικής λίρας χωρίς την προσφυγή στην ορθόδοξη πολιτική, που στην περίπτωση του υψηλού πληθωρισμού υπαγορεύει επιθετική αύξηση των επιτοκίων. Το έτος που τελειώνει σε λίγες ημέρες προστίθεται σε μια ακολουθία ετών στη διάρκεια των οποίων διολισθαίνει διαρκώς το τουρκικό νόμισμα, καθώς εν μέσω ιλιγγιώδους πληθωρισμού η κυβέρνηση μειώνει διαρκώς τα επιτόκια. Η τουρκική λίρα έχει χάσει από την αρχή του έτους περίπου το 29% της αξίας της, ενώ στη διάρκεια του 2021 είχε προηγηθεί υποχώρηση της λίρας κατά σχεδόν 50%

Στο 5%, από 20% που ήταν έως τώρα, το ποσοστό των κεφαλαίων που επιτρέπεται να διατηρούν σε ξένο νόμισμα οι τράπεζες.

έναντι του δολαρίου. Κι ενώ ο πληθωρισμός είναι της τάξης του 86%, υπό τις εντολές του Τούρκου προέδρου η Τράπεζα της Τουρκίας μείωσε προ μηνός τα επιτόκια στο 9% από το 10,5%. Οι τουρκικές τράπεζες όμως είναι από τους κλάδους που έχουν δεχθεί κάθε είδους πίεση από την κυβέρνηση Ερντογάν προκειμένου να συνεχισθεί η πολιτική του φτηνού χρήματος και να στηρίζεται το νόμισμα με ανορθόδοξες μεθόδους. Οχι μόνον πιέζονται σε μόνιμη βάση για να προσφέρουν αθρόα πιστώσεις σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά, αλλά παράλληλα τους απαγορεύει να χορηγούν δάνεια σε όσες επιχειρήσεις διατηρούν τα κεφάλαιά τους σε συναλλάγμα. Επιπλέον, τις υποχρεώνει να δανείζουν συστηματικά το κράτος και να διατηρούν στα χαρτοφυλάκιά τους μεγάλο όγκο ομολόγων του τουρκικού δημοσίου.

Η τουρκική λίρα έχει χάσει από την αρχή του έτους περίπου το 29% της αξίας της, ενώ στη διάρκεια του 2021 είχε προηγηθεί υποχώρηση της λίρας κατά σχεδόν 50% έναντι του δολαρίου και ο πληθωρισμός είναι της τάξης του 86%.

Η κυβέρνηση Ερντογάν έχει θεσπίσει σειρά κανόνων και ρυθμίσεων στη διάρκεια του έτους και τις αναγκάζει να αγοράζουν τουρκικό χρέος για να διευκολύνουν τον δανεισμό της κυβέρνησης, να μειώνουν το κόστος του δανεισμού της και να στηρίζουν το νόμισμά της. Ο τελευταίος από αυτούς τους κανόνες επιβλήθηκε προ δύο μηνών και απαιτεί από όσες τράπεζες έχουν λιγότερο από το 50% των καταθέσεων τους σε τουρκικές λίρες να αυξήσουν κατά 7% τις τοποθετήσεις τους σε τουρκικά ομόλογα. Ο εν λόγω κανόνας έχει δημιουργήσει κατά κάποιον τρόπο τεχνητή ζήτηση για ομόλογα του τουρκικού δημοσίου αξίας 88 δισ. τουρκικών λιρών, ποσό αντίστοιχο των 4,73 δισ. δολαρίων. Το ποσό αυτό είναι ενδεχομένως διπλάσιο για όσες τουρκικές τράπεζες έχουν το 50% έως 60% των καταθέσεων τους σε τουρκικές λίρες.

Άλλοι κανόνες υποχρεώνουν τις τράπεζες να κρατούν τουρκικό χρέος ως ενέχυρο. Οι αναγκαστικές αυτές αγορές τουρκικού χρέους έχουν κατορθώσει να συμπιέσουν τις αποδόσεις των δεκαετών ομολόγων του τουρκικού δημοσίου κατά 1.550 μονάδες βάσης στο 10,5% από το ρεκόρ του 26% που σημείωσαν φέτος. Εν ολίγοις, έχουν μειώσει το κόστος του δανεισμού της κυβέρνησης που στον προϋπολογισμό του επόμενου έτους προβλέπεται να φτάνει τα 4,47 τρισ. τουρκικές λίρες, ποσό αντίστοιχο των 240 δισ. δολαρίων. Όλοι αυτοί οι κανόνες εντάσσονται στη γενικότερη τακτική της κυβέρνησης Ερντογάν να διατηρεί χαμηλό το κόστος του δανεισμού για επιχειρήσεις και νοικοκυριά, προκειμένου να διασφαλίσει τη δημοτικότητα του Τούρκου προέδρου ιδιαίτερας τώρα που η χώρα βρίσκεται σε προεκλογική περίοδο. Και βέβαια να

αποθαρρύνει την κατοχή συναλλάγματος και τη μετατροπή των αποταμιεύσεων νοικοκυριών και επιχειρήσεων σε συναλλάγμα ώστε να περιορίσει την αναπόφευκτη και συνεχιζόμενη διολίσθηση του τουρκικού νομίσματος.

Προσφάτως μάλιστα εκπρόσωποι των τουρκικών τραπεζών εξέφρασαν τις διαμαρτυρίες τους στον Τούρκο υπουργό Οικονομικών Νουρεντίν Νεμπατί για τους κινδύνους που ενέχει η εξαναγκαστική μεγάλη έκθεσή τους στο τουρκικό χρέος. Ενδεικτική περίπτωση η Akbank, μία από τις μεγαλύτερες τουρκικές τράπεζες, που ανακοίνωσε καθαρά κέρδη γ' τριμήνου ύψους 17,07 δισ. τουρκικών λιρών έναντι 3,2 δισ. τουρκικών λιρών την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Δεδομένου, όμως, του υπερβολικά μεγάλου όγκου χρέους στους ισολογισμούς της, η τράπεζα εκτιμά ότι διατρέχει μεγάλο κίνδυνο

αν η κεντρική τράπεζα αλλάξει ρότα και αρχίσει να αυξάνει τα επιτόκια ακολουθώντας το παράδειγμα των μεγάλων κεντρικών τραπεζών ανά τον κόσμο. Προς το παρόν, πάντως, η Τράπεζα της Τουρκίας δεν δείχνει καμία τέτοια διάθεση καθώς η τελευταία μείωση των επιτοκίων ήταν κυριολεκτικά στα μέτρα του Ταγίπ Ερντογάν, που είχε υποσχεθεί στο πλαίσιο προεκλογικών εξαγγελιών ότι πριν από το τέλος του έτους το κόστος του δανεισμού θα είναι μονοψήφιο. Παράλληλα, ο ιλιγγιώδης πληθωρισμός και η πτώση του τουρκικού νομίσματος ασκούν πιέσεις στα ομόλογα μεγάλων τουρκικών τραπεζών όπως τα ομόλογα μειωμένης εξασφάλισης που έχουν εκδώσει δύο από τις μεγαλύτερες τράπεζες της Τουρκίας, η Akbank TAS και η Türkiye İş Bankası AS.

BLOOMBERG, REUTERS

Εκκλιση Κομισιόν για προστασία των καταναλωτών από την ενεργειακή κρίση

Η Κομισιόν ενθαρρύνει διανομείς, ρυθμιστικές αρχές και οργανώσεις καταναλωτών να εφαρμόσουν προγράμματα σταδιακής εξόφλησης λογαριασμών μέσω δόσεων, να αποφύγουν μονομερείς αλλαγές στις συμβάσεις, να παράσχουν καλύτερη ενημέρωση. Απώτερος στόχος η προστασία των καταναλωτών από την ενεργειακή κρίση. Ο επίτροπος Δικαιοσύνης και Προστασίας των Καταναλωτών Ντανιέλ Ρεντέρς και η επίτροπος Ενέργειας Κάντρι Σίμσον διοργάνωσαν διαδικτυακή εκδήλωση στην οποία τα ενδιαφερόμενα μέρη στον τομέα της ενέργειας συμφώνησαν σχετικά με ένα σύνολο κοινών αρχών προκειμένου να ενισχυθεί περαιτέρω η στήριξη των καταναλωτών που δυσκολεύονται να πληρώσουν τους λογαριασμούς ενέργειας.

Σύμφωνα με τη σχετική ανακοίνωση της Κομισιόν, μεταξύ των υπογραφόντων μερών συγκαταλέγονται εκπρόσωποι ευρωπαϊκών οργανώσεων καταναλωτών, ρυθμιστικών αρχών, διανομέων και προμηθευτών ενέργειας, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Γραφείου Ενώσεων Καταναλωτών (BEUC), του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας, της Eurelectric, της Eurogas, των Ευρωπαίων Εμπόρων Λιανικής Ενέργειας (EER) και του Ευρωπαϊκού Φορέα Διαχειριστών Συστημάτων Διανομής E.DSO.

Τα υπογράφοντα μέρη ενέκριναν επίσημη κοινή δήλωση με την οποία ενθαρρύνονται οι προμηθευτές, οι διανομείς, οι ρυθμιστικές αρχές και οι οργανώσεις καταναλωτών να εφαρμόσουν προγράμματα σταδιακής εξόφλησης λογαριασμών ενέργειας μέσω δόσεων, να αποφύγουν μονομερείς αλλαγές στις συμβάσεις, να παράσχουν καλύτερη ενημέρωση σχετικά με την κατανάλωση και τη βελτιστοποίηση της χρήσης ενέργειας και να προστατεύσουν τους πολίτες από διακοπές συνδέσεων σε περίπτωση οικονομικών δυσκολιών. Κατά τη διάρκεια του 2022 η Επιτροπή παρείχε καθοδήγηση σχετικά με ένα ευρύ φάσμα μέτρων με στόχο να βο-

νανομένου του Ευρωπαϊκού Γραφείου Ενώσεων Καταναλωτών (BEUC), του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας, της Eurelectric, της Eurogas, των Ευρωπαίων Εμπόρων Λιανικής Ενέργειας (EER) και του Ευρωπαϊκού Φορέα Διαχειριστών Συστημάτων Διανομής E.DSO.

Η επίτροπος Ενέργειας Κάντρι Σίμσον σημείωσε σε διαδικτυακή εκδήλωση ότι πολλοί Ευρωπαίοι πολίτες δυσκολεύονται να πληρώσουν τους λογαριασμούς ενέργειας και πρέπει να διασφαλίσουμε ότι κανείς δεν θα μείνει χωρίς θέρμανση φέτος τον χειμώνα.

θήσει τα κράτη-μέλη να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις που έχουν οι υψηλές τιμές της ενέργειας στα εισοδηματικά

ασθενέστερα κοινωνικά στρώματα. Έχει, έτσι, προτείνει μέτρα όπως η ρύθμιση των τιμών, οι στοχευμένες μειώσεις

φόρων, αλλά και η παροχή άμεσης στήριξης. Η εκδήλωση που έγινε χθες διαδικτυακά είναι αποτέλεσμα της δέσμευσης που ανέλαβε η Επιτροπή τις τελευταίες εβδομάδες, μέσω δύο συζητήσεων στοργυλής τραπεζής, έναντι των εκπροσώπων των ευρωπαϊκών οργανώσεων καταναλωτών, των ρυθμιστικών αρχών, των διανομέων και των προμηθευτών ενέργειας, προκειμένου να βρεθεί μια κοινή βάση για πρόσθετα εθελοντικά μέτρα προστασίας των καταναλωτών καθ' όλη τη διάρκεια του φετινού χειμώνα, τα οποία υπερβαίνουν το υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο. Ο επίτροπος Δικαιοσύνης Ντανιέλ Ρεντέρς δήλωσε σχετικά: «Η έκτακτη κατάσταση απαιτεί κοινές προσπάθειες ώστε να μπορέσουμε να διασφαλίσουμε ότι κανένας καταναλωτής δεν θα μείνει στο περιθώριο φέτος τον χειμώνα. Πρέπει να είμαστε βέβαιοι ότι οι καταναλωτές απολαμβάνουν το υψηλότερο επίπεδο προστασίας, ότι είναι επαρκώς ενημερωμένοι και ότι έχουν στη διάθεσή τους

λύσεις. Είναι γεγονός ότι από τότε που ξέσπασε η ενεργειακή κρίση έχουν ενοποιηθεί ορισμένες αθέμιτες πρακτικές στον τομέα της ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων αδικαιολόγητων αυξήσεων των τιμών, επιθετικής διαφήμισης και αδικαιολόγητης πίεσης για αλλαγή παρόχου. Είναι ζωτικής σημασίας να ενώσουμε τις δυνάμεις μας για την αντιμετώπιση τέτοιου είδους πρακτικών».

Η επίτροπος Ενέργειας Κάντρι Σίμσον πρόσθεσε: «Πολλοί Ευρωπαίοι πολίτες δυσκολεύονται να πληρώσουν τους λογαριασμούς ενέργειας και πρέπει να διασφαλίσουμε ότι κανείς δεν θα μείνει χωρίς θέρμανση φέτος τον χειμώνα. Αυτός ο στόχος απαιτεί πιο συντονισμένη δράση από τους προμηθευτές ενέργειας, τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές, τους διαχειριστές συστημάτων και τις οργανώσεις καταναλωτών, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις της ενεργειακής κρίσης που προκλήθηκε από τον αποτρόπαιο πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας».

Στα 235 τρισ. δολάρια το παγκόσμιο χρέος το 2021

Τη μεγαλύτερη μείωση των τελευταίων 70 ετών σημείωσε το παγκόσμιο χρέος στη διάρκεια του 2021, αν και παρέμεινε σε επίπεδα υψηλότερα από τα προ της πανδημίας επίπεδα. Σύμφωνα με τα τελευταία επικαιροποιημένα στοιχεία του ΔΝΤ, το παγκόσμιο χρέος μειώθηκε κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το ρεκόρ που είχε σημειώσει το 2020 εν μέσω των πρώτων κυμάτων της πανδημίας. Σήμερα ανέρχεται στο 247% του παγκόσμιου ΑΕΠ. Ωστόσο, με όρους δολαρίου εξακολουθεί να αυξάνεται,

αλλά με πιο αργούς ρυθμούς και το περασμένο έτος έφθασε τα 235 τρισ. δολ. και παραμένει στο δεύτερο υψηλότερο επίπεδο στην Ιστορία. Η μείωσή του αντανάκλα όμως την ανάκαμψη που σημείωσε η παγκόσμια οικονομία από την ύφεση της πανδημίας.

Όπως επισημαίνει το ΔΝΤ, η ανάλυση των επιμέρους στοιχείων του παγκόσμιου χρέους προδίδει πως πολλές χώρες εξακολουθούν να παραποιούν εξαιτίας των συνεπειών της πανδημίας. Όταν το 2020 η παγκόσμια οικονομία βυθίστηκε

στην ύφεση εξαιτίας της πανδημίας και των lockdowns, το χρέος εκτοξεύθηκε ως ποσοστό επί της οικονομίας και την ίδια ανοδική πορεία ακολούθησαν τα δημοσιονομικά ελλείμματα, καθώς οι κυβερνήσεις προσπαθούσαν να στηρίξουν επιχειρήσεις και νοικοκυριά αυξάνοντας τις δαπάνες. Με την επανεκκίνηση των οικονομιών ο πληθωρισμός επιταχύνθηκε, καθώς η προσφορά δεν ανταποκρινόταν στην τρέχουσα ζήτηση, ενώ το κόστος των τροφίμων και της ενέργειας βρέθηκε στα ύψη λόγω του πολέμου

και της κλιματικής κρίσης. Η ανάκαμψη που σημειώθηκε το 2021 σε συνδυασμό όμως με τον διαρκώς επιταχυνόμενο πληθωρισμό συμπύκνωσαν το χρέος κατά περισσότερο από 10 ποσοστιαίες μονάδες σε ΗΠΑ, Βραζιλία, Καναδά και Ινδία.

Σύμφωνα, άλλωστε, με τις εκτιμήσεις του ΔΝΤ, δεν πρόκειται να συνεχιστεί αυτή η μείωση του χρέους, που οφείλεται στην επιτάχυνση της ανάπτυξης. Το ΔΝΤ υπολογίζει ότι τουλάχιστον το 1/3 της παγκόσμιας οικονομίας θα παρουσιάσει μείωση επί δύο συναπτά

τρίμηνα τόσο φέτος όσο και το επόμενο έτος, που σημαίνει ότι θα βρεθεί σε ύφεση. Συνολικά η απώλεια ΑΕΠ σε παγκόσμιο επίπεδο αναμένεται να φθάσει μέχρι το 2026 τα 4 τρισ. δολ. Όπως επισημαίνουν οι οικονομολόγοι του Ταμείου, Βίτορ Γκασπάρ, Πάουλο Μέντας και Ρομπέρτο Περέλι, «η διαχείριση των υψηλών επιπέδων χρέους θα καταστεί ιδιαίτερας δυσκολίας αν η εξακολούθηση να επιδεινωθεί η εικόνα της οικονομίας και να αυξάνεται περαιτέρω το κόστος του δανεισμού».

Σύμφωνα με τα τελευταία επικαιροποιημένα στοιχεία του ΔΝΤ, το παγκόσμιο χρέος μειώθηκε το 2021 κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το ρεκόρ που είχε σημειώσει το 2020, εν μέσω των πρώτων κυμάτων της πανδημίας.

Μοναδικό οικοσύστημα υπηρεσιών αποκλειστικά για e-shops!

Για περισσότερες πληροφορίες σαρώστε τον κωδικό QR.

G.A.P. VASSILOPOULOS GROUP

ΑΝΑΛΥΣΗ

Ενα «εθνικό ζήτημα» για την οικονομία

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Από τα τριμηνία στοιχεία για την οικονομία που ανακοίνωσε η ΕΛ-ΣΤΑΤ, επιβεβαιώνεται το ουσιαστικό, δομικό πρόβλημα με το οποίο μάθαμε να ζούμε. Στο τρίτο τρίμηνο της χρονιάς, οι εξαγωγές αγαθών μειώθηκαν 0,3% σε σχέση με την ίδια περίοδο πέρυσι, ενώ οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 8,6%. Το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού είναι 75,8%, σύμφωνα με το Δελτίο Εξελίξεων στη Βιομηχανία (IOBE). Τον Δεκέμβριο 2021, οι εξαγωγές προϊόντων (χωρίς τουρισμό και άλλες υπηρεσίες) ήταν 28,8 δισ. ευρώ. Συνειπώς έχουμε εμπορικό έλλειμμα 19,7 δισ. ευρώ τον χρόνο, αυτά λείπουν και πρέπει να τα διεκδικήσουμε από την παγκόσμια αγορά. Θα μπορούσε (έπρεπε) να είναι

Εχουμε εμπορικό έλλειμμα 19,7 δισ. ευρώ τον χρόνο, αυτά λείπουν και πρέπει να τα διεκδικήσουμε από την παγκόσμια αγορά.

το αφανές εθνικό ζήτημα: Πώς θα πάρουμε τα 20 δισ. που δεν έχουμε ως οικονομία και πρέπει (μπορούμε) να αποκτήσουμε πωλώντας προϊόντα; Είναι μόνιμο πρόβλημα της χώρας και της οικονομίας.

Με τη σημερινή συγκυρία στην οποία οι συνέπειες της πανδημίας συνδυάζονται με γεωπολιτικούς κινδύνους και την απειλή ύφεσης της διεθνούς και κυρίως της ευρωπαϊκής οικονομίας, το σκηνικό γίνεται πολύπλοκο. Μοιάζει επιφαιτικό, αλλά η αλήθεια είναι ότι πολλές επιτυχημένες επιχειρηματικές κινήσεις έχουν αφετηρία μία από τις προηγούμενες κρίσεις.

Συνθήκες το έλλειμμα εξωστρέφειας και οι χαμηλές επιδόσεις της οικονομίας αποδίδονται κυρίως σε λάθη, παραλείψεις, γραφειοκρατική αγκύλωση και άλλα αντικίνητρα για ανάπτυξη που καταλογίζονται στο κράτος. Και σίγουρα οι επιλογές των κυβερνήσεων επηρεάζουν την κατάσταση. Ωστόσο η αλήθεια είναι ότι εκτός από τις κυβερνητικές ευθύνες υπάρχει και έλλειμμα επιχειρηματικότητας. Ακόμα και σε περιπτώσεις επιτυ-

χημένων κινήσεων, μπορούμε να εντοπίσουμε συστηματική φοροδιαφυγή, εταιρείες που φραστικά είναι υπέρ της παραγωγής και στην πράξη προσφέρουν εισαγόμενα. Και σε όλες τις περιπτώσεις έχουν μία (τουλάχιστον) καλή δικαιολογία. Ωστόσο το ζήτημένο είναι να αναδειχθούν ελληνικές επιχειρήσεις που θα καταφέρουν να αντέξουν τις συνέπειες μιας κρίσης που κανείς δεν γνωρίζει την έκτασή της, αλλά και να θριαμβεύσουν. Άλλωστε, δεν είναι μόνον οι συνέπειες της κρίσης, τα προβλήματα σε οικονομίες όπως η Κίνα, η άνοδος του πληθωρισμού, το τέλος του φθηνού χρήματος, η πολιτική αβεβαιότητα σε εκλογική χρονιά, υπάρχουν και οι απαιτήσεις της πράσινης μετάβασης που προσθέτουν νέες προκλήσεις. Συνήθως η συνταγή στο «εγχειρίδιο κρίσης» απαιτεί από όσους διοικούν επιχειρήσεις αποφασιστικότητα, σκληρές επιλογές και δημιουργικότητα, αλλά αυτά τη φορά δεν είναι βέβαιον ότι είναι αποτελεσματικές οι συστάσεις από το παρελθόν. Το μεγάλο ζητούμενο είναι η αντοχή, το πλεονέκτημα ανθεκτικότητας στις αλλεπάλλες κρίσεις που ενσκήπτουν. Πολλοί θεωρούν ότι η ανθεκτικότητα αφορά τη δυνατότητα να ανακάμπτει ένας οργανισμός γρήγορα, αλλά δεν είναι μόνον αυτό. Είναι η ικανότητα χειρισμού των κρίσεων, προσαρμογής στις νέες συνθήκες και δρομολόγησης της ανάπτυξης. Να προετοιμάζονται για την ύφεση αλλά και για την έξοδο από αυτήν. Ενδεχομένως πρόκειται για την ικανότητα να αναρωτιθεί κανείς με σωστές ερωτήσεις που δεν ανοίγουν πάντα ευκαρίστα θέματα: Διαθέτουμε τις δυνατότητες να ανταποκριθούμε αποτελεσματικά στην τρέχουσα κατάσταση; Μπορούμε να προβλέψουμε την εξέλιξη, τη συνέχεια; Μπορούμε να προσαρμοστούμε γρήγορα σε μια νέα κατάσταση; Οι ειλικρινείς απαντήσεις σε ουσιαστικά ερωτήματα δεν είναι εύκολη υπόθεση. Η κατάρρευση εταιρειών γίνεται συνήθως επειδή αποφεύγουν ερωτήσεις αυτού του είδους ή δίνουν λάθος απάντηση. Ίσως η μεγαλύτερη δυσκολία είναι να κάνουν ένα βήμα πίσω από την πιεστική καθημερινότητα, προκειμένου να δουν πραγματικά προβλήματα που δεν είναι πάντα φανερά ούτε και προφανή.

Το Λονδίνο αλλάζει τους κανόνες στον χρηματοπιστωτικό τομέα

Αίρονται υποχρεώσεις που είχαν επιβληθεί με τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σε μια προσπάθεια να επαναφέρει το City στην ηγετική θέση που κατείχε στην προ Brexit εποχή, ο Βρετανός υπουργός Οικονομικών, Τζέρεμι Χαντ, προέβη σε σειρά αλλαγών στους κανόνες που διέπουν τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στην αγορά του Λονδίνου. Οι αλλαγές δόθηκαν στη δημοσιότητα, ενώ στελέχη της αγοράς επιμένουν ότι καθιστούν το Λονδίνο πιο επισφαλές για την επιχειρηματικότητα και διέπονται από το ίδιο πνεύμα των μεταρρυθμίσεων που είχαν οδηγήσει στην παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008. Πρόκειται για σειρά αλλαγών που, ωστόσο, δεν είναι τόσο ριζικές όσο εκείνες του 1986, οι οποίες οδήγησαν το χρηματοπιστωτικό κέντρο του Λονδίνου στις μετέπειτα δόξες του αλλά πολύ αργότερα και στις κατακρήσεις και στη χρηματοπιστωτική κρίση. Ουσιαστικά, δεν ανταποκρίνονται στις υποσχέσεις που έδωσαν στις αρχές

Στελέχη της αγοράς επιμένουν ότι διέπονται από το ίδιο πνεύμα των μεταρρυθμίσεων που είχαν οδηγήσει στην παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008.

του έτους οι Βρετανοί πολιτικοί στους άλλους οπαδούς του Brexit ότι θα αντανακλούν την απελευθέρωση της χώρας από τους κανόνες της Ε.Ε. Παράλληλα, όμως, έχουν κοινό χαρακτηριστικό ότι εν μέρει αποσύρουν τις ασφαλιστικές δικλίδες που θεσπίστηκαν μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 για να αποτρέψουν μια επανάληψή της.

Οι αλλαγές, που παρουσιάστηκαν ως «μεταρρυθμίσεις του Εδιμβούργου», προβλέπουν πρωτίστως χαλάρωση του υποχρεωτικού διαχωρισμού ανάμεσα στις υπηρεσίες λιανικής τραπεζικής και στον επενδυτικό βραχίονα μιας τράπεζας, όπως επίσης και από τις διεθνείς δραστηριότητές της. Το υπουργείο Οικονομικών πρόκειται, πάντως, να προκηλώσει σε διαβουλεύσεις με τον κλάδο γύρω από το όριο των καταθέσεων που διατηρούν οι τράπεζες στις επιχειρήσεις τους λιανικής τραπεζικής, στο οποίο θα τίθεται η υποχρέωση για πλήρη διαχωρισμό της από τον επενδυτικό βραχίονα. Παράλληλα, απαλλάσσουν τις τράπεζες και τις εταιρείες του χρηματοπιστωτικού

Οι «μεταρρυθμίσεις» του Εδιμβούργου» δόθηκαν στη δημοσιότητα χθες από τον Βρετανό υπουργό Οικονομικών, Τζέρεμι Χαντ, σε μια προσπάθεια να επανέλθει το City στην ηγετική θέση που κατείχε.

τομέα από υποχρεώσεις που τους επέβαλε η νομοθεσία της Ε.Ε. όπως η δημοσίωση των χρηματοπιστωτικών προόδων στα χαρτοφυλάκιά τους. Καταργούν επίσης τα ανώτατα όρια που έχει επιβάλει η Ε.Ε. στα μπόνους των υψηλόβαθμων στελεχών των τραπεζών.

Η δέσμη των μεταρρυθμίσεων δεν περιλαμβάνει, άλλωστε, ούτε τις σαρωτικές αλλαγές που σχεδίαζε η τώως πρωθυπουργός Λίζ Τρας ενώ έχει διαγραφεί και η φράση «Μπινγκ Μπαγκ II», που παρέπεμπε στην απορρύθμιση της δεκαετίας του 1980. Όπως επισημαίνουν αναλυτές της αγοράς, η διαγραφή αυτής της φράσης αποτελεί σιωπηρή παραδοχή του περιορισμένου των αλλαγών εξαιτίας της περιπλοκότητας τους αλλά προπαντός και των επικρίσεων και των προειδοποιήσεων που προηγήθηκαν των χθεσινών ανακοινώσεων. «Δεν πρόκειται για απορρύθμιση», σχολίασε ο Κрис Χέιγουορντ, υπεύθυνος πολιτικής για το City του Λονδίνου, που εξέφρασε ικανοποίηση για τις αλλαγές, ενώ παράλληλα υπογράμμισε πως είναι ουσιαστικά οριακές εάν συγκριθούν με εκείνες του

«Μπινγκ Μπαγκ» της δεκαετίας του 1980. Στα σχέδια του υπουργείου Οικονομικών είναι, πάντως, σύμφωνα με τις εξαγγελίες, να αντικαταστήσει τους κανόνες της Ε.Ε. που διέπουν την πρακτική του «ορταρισματος», των στοιχημάτων δηλαδή στην πώση κάποιων συγκεκριμένων αξιών. Η σχετική ανακοίνωση του βρετανικού υπουργείου τονίζει, εξάλλου, πως θα θεσπιστούν αντιστοίχοι κανόνες που «θα είναι κοιμμένοι και ραμμένοι στις ανάγκες της βρετανικής αγοράς, των βρετανικών επιχειρήσεων και των επενδύτων στην Βρετανία». Ανακοινώνοντας, ωστόσο, τη μεταρρύθμιση του City, ο Βρετανός υπουργός Οικονομικών επανέφερε το κλίμα υπέρ του Brexit, ενώ επιχείρησε να τυνώσει την αισιοδοξία των Βρετανών υπογραμμίζοντας πως «η αποχώρησή μας από την Ε.Ε. μάς προσφέρει μια χρυσή ευκαιρία». Προσέθεσε μάλιστα πως τώρα «επιλέγουμε ένα ευέλικτο καθεστώς, ανάλογο των αναγκών μας και δικής μας κατασκευής, που πρόκειται να ξεκλείδωσε τις επενδύσεις σε όλο το φάσμα της οικονομίας μας».

Μεταξύ άλλων ο Τζέρεμι Χαντ υποσχέθηκε ένα κίνητρο ανταγωνιστικότητας για τα υψηλόβαθμα στελέχη του City, κάτι που προκάλεσε τις περισσότερες αντιδράσεις. Ο σερ Τζον Βίκερς, που προεδρεύει ανεξάρτητης επιτροπής για τραπεζικά θέματα, έγραψε προ ημερών σε άρθρο του στους Financial Times πως ένα τέτοιο κίνητρο θα είναι «είτε άχρηστο είτε επικίνδυνο». Με τη θέση του συμφώνησε ο λόρδος Αντέρ Τέρνερ, ο οποίος είχε διατελέσει πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς αμέσως μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση, μιλώντας για «μεγάλο λάθος». Την ίδια στιγμή, βέβαια, σε συνέντευξη που παραχώρησε στη βρετανική εφημερίδα ο Αντρίου Γκρίφιθ, υπουργός αρμόδιος για θέματα του City, επέμεινε ότι «κανείς δεν πρόκειται να επιδοθεί σε ανταγωνισμό για τη μεγαλύτερη απορρύθμιση» και προσέθεσε ότι «τώρα είναι η κατάλληλη στιγμή για να αναθεωρηθούν οι κανόνες που επιβλήθηκαν μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008».

BLOOMBERG, FINANCIAL TIMES

Συμμαχία Βρετανίας, Ιταλίας, Ιαπωνίας για νέο μαχητικό τζετ

Οι τρεις εταιρείες σχεδιάζουν να κατασκευάσουν το αεροσκάφος έως το 2035

Η Mitsubishi Heavy Industries από την Ιαπωνία, η BAE Systems από Βρετανία και η Leonardo από την Ιταλία συσπειρώνουν τις δυνάμεις τους για να κατασκευάσουν από κοινού ένα νέο μαχητικό αεροσκάφος με ορίζοντα το 2035. Εν τω μεταξύ, προ ολίγων ημερών είχε ανακοινωθεί ακόμη μία επιχειρηματική συμμαχία ανάμεσα στην ευρωπαϊκή αεροναυπηγική Airbus και στη γαλλική Dassault για νέο μαχητικό τζετ.

Ειδικότερα, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιταλία, όπως αναφέρει σχετικά το πρακτορείο Bloomberg, συμφώνησαν να συγχωνεύσουν τα σχέδιά τους για ένα πολεμικό αεροσκάφος επόμενης γενιάς με ένα παράλληλο

Ο πρωθυπουργός του Ηνωμένου Βασιλείου, Ρίσι Σούνακ, στη βάση της πολεμικής αεροπορίας της Βρετανίας Κόνγκχαμπαϊ Γιουροφάιτερ, κατά την παρουσίαση του σχεδίου για το νέο μαχητικό αεροσκάφος.

βάθος δεκαετιών και οι προϋπολογισμοί να διαμορφωθούν σε επίπεδα εκατοντάδων δισεκατομμυρίων δολαρίων. Υπό το πρίσμα αυτό, η προσθήκη της ιαπωνικής οικονομικής ισχύος στην ευρωπαϊκή τεχνολογία για την κατασκευή των μαχητικών, με αποκορύφωμα το Eurofighter, είναι ένα σημαντικό βήμα προς τα εμπρός.

Η BAE Systems, η μεγαλύτερη ε-

ταιρεία της Ευρώπης στην αμυντική βιομηχανία με έδρα στο Λονδίνο, κα-θώς και η ιταλική Leonardo –εταιρία στα Eurofighter Typhoon και Tempest– θα συνεργαστούν με τον κύριο ανάδοχο της F-X, ήτοι την ιαπωνική Mitsubishi Heavy Industries (MHI), για να προχωρήσουν το έργο με την ανάπτυξη ενός αρχικού αεροπλάνου ως πρωτοτύπου.

Συγκεκριμένα, ο διευθύνων σύμβουλος της BAE, Τσαρλς Γκούντμπερν, επισήμανε πως η συνεργασία με τη MHI, από το καλοκαίρι, οπότε και εγκατεστάθηκε, αποκάλυψε ότι τα υπάρχοντα προγράμματα είναι αρκετά συμβατά με βιομηχανικούς και στρατιωτικούς όρους για να συγχωνευθούν και ότι υπάρχει η πολιτική βούληση για να γίνει κάτι τέτοιο.

Το σχέδιο σηματοδοτεί την πρώτη φορά μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο κατά την οποία η Ιαπωνία στρέφει το βλέμμα πέραν της παραδοσιακής συμμάχου της, ΗΠΑ, για μια σημαντική στρατιωτική συνεργασία. Ως ένα βαθμό η επιλογή της αυτή υποκινείται από την απορύθμιση της Ουάσιγκτον να μοιραστούν την τεχνολογία. Η επί σειράν ετών φιλειρηνική Ιαπωνία ετοιμάζεται να αυξήσει τον αμυντικό της προϋπολογισμό περισσότερο από 50%, επειδή τρομοκρατήθηκε από την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. «Η ασφάλεια των περιοχών του Ατλαντικού ένηθεν και ένηθεν των ακτών του, καθώς και του Ινδικού και Ειρηνικού Ωκεανού, είναι αδιάσπαστη», υπογράμμισε ο πρωθυπουργός του Ηνωμένου Βασιλείου, Ρίσι Σούνακ, σε δήλωσή του, πριν από την τελετή παρουσίασης του διευρυμένου σχεδίου για την κατασκευή του νέου μαχητικού τζετ στη βάση της πολεμικής αεροπορίας της Βρετανίας, Κόνγκχαμπαϊ Γιουροφάιτερ. Τέλος, αναφέρεται ακόμη πως ο βιομηχανικός όμιλος της IHI Corporation της Ιαπωνίας είχε ήδη συμφωνήσει πέρυσι να συνεργαστεί με τη βρετανική Rolls-Royce Holdings, ούτως ώστε να παρουσιάσουν από κοινού έναν κινητήρα μαχητικών αεροσκαφών.

Αρση του lockdown στο μεγαλύτερο εργοστάσιο για iPhone

Ο μεγαλύτερος όμιλος προμήθειας των εμβληματικών iPhone της Apple, ήτοι η ταϊβανέζικη εταιρεία υψηλής τεχνολογίας Foxconn, τερμάτισε τον εγκλεισμό στις εγκαταστάσεις της στην Κίνα την Πέμπτη. Πρόκειται, συγκεκριμένα, για το μεγαλύτερο εργοστάσιο παραγωγής iPhone παγκοσμίως, το οποίο λειτουργεί με «κλειστό κύκλωμα» εδώ και 56 ημέρες, μη επιτρέποντας να απομακρυνθούν όσοι εργαζόμενοι βρίσκονται εντός των κτιρίων της. Είχε προηγηθεί την Τετάρτη η γενικότερη χαλάρωση των υγειονομικών μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας στην Κίνα. «Με δεδομένη την άρση των μέτρων επιδημιολογικού ελέγχου στην Κίνα, η εταιρεία απαιτεί όλους οι εργαζόμενοι της να παρουσιάσουν αρνητικό τεστ PCR λιγότερων των 48 ωρών για να μπορούν να επιστρέψουν στην εργασία τους», ανέφερε σε ανακοίνωσή της που αναρτήθηκε στον επίσημο λογαριασμό στο εσωτερικό ιντερνετικό δίκτυο επικοινωνίας WeChat, της αποκαλούμενης «πόλης των iPhone». Είναι το βασικό και μεγαλύτερο εργοστάσιο της Foxconn στην Κίνα, το οποίο βρίσκεται στην πόλη Ζενγκζού στην επαρχία Χενάν. Η επιχείρηση ζήτησε από τους εργαζομένους της, που είχαν απομακρυνθεί από το «κλειστό κύκλωμα» που είχε η ίδια εγκαταστήσει, να επιστρέψουν στην εργασία τους όσο πιο γρήγορα.

Με τον τρόπο αυτό η Foxconn τερμάτισε τον εγκλεισμό, που είχε εφαρμόσει και επιβάλει στο εργοστάσιό της επί 56 συναπτές ημέρες. Στο πλαίσιο αυτό οι εργαζόμενοι και οι εργαζόμενες δεν επιτρέπονται να μετακινηθούν πέραν των κοιτώνων τους στον χώρο εργασίας και με συγκεκριμένα λεωφορεία. Στο εργοστάσιο αυτό εργάζονται περίπου 200.000 άνθρωποι και οι περισσότεροι μένουν σε αυτούς τους κοιτώνες. Από τον Οκτώβριο, όταν παρατηρήθηκε άνοδος των κρουσμάτων κορωνοϊού, η εγκατάσταση

Η Foxconn τερμάτισε τον εγκλεισμό, που είχε εφαρμόσει και επιβάλει στο εργοστάσιό της επί 56 ημέρες.

Η Foxconn ανακοίνωσε την πλήρη λειτουργία της μονάδας της στην Κίνα.

τελούσε σε καθεστώς lockdown, προκαλώντας εντονότερες αντιδράσεις. Αναλυτικότερα, στα τέλη Νοεμβρίου εκατοντάδες εργαζόμενοι είχαν διαδηλώσει, εκφράζοντας την οργή τους για τις συνθήκες διαβίωσής τους σε αυτό το καθεστώς «κλειστού κυκλώματος». Πολλοί συνεπλάκισαν με το προσωπικό ασφαλείας και αρκετοί διέφυγαν από το εργοστάσιο, γεγονός που προκάλεσε έλλειψη εργατικών χεριών. Τα ανωτέρω προβλήματα, που προκλήθηκαν στη λειτουργία του εργοστασίου της Foxconn είχαν σοβαρές επιπτώσεις στην εφοδιαστική αλυσίδα, αλλά και στην ίδια την εταιρεία. Ο κύκλος εργασιών της τον Νοέμβριο είχε υποχωρήσει κατά 11,4% σε ετήσια βάση και η Foxconn είχε ήδη ανακοινώσει ότι προέβλεπε σε προς τα κάτω αναθεώρηση των προβλέψεων για τις πωλήσεις τρίτου τριμήνου.

Εξαρτήσεις

Απλώνοντας επιφυλακτικός για την απόφαση του Βερολίνου να πουλήσει μερίδιο του λιμένα του Αμβούργου στην Cosco, ο πρόεδρος της Γερμανίας, Φρανκ-Βάλτερ Στάινμάγιερ, αναφέρθηκε εμμέσως και στη γερμανική εξάρτηση από τη Ρωσία, λέγοντας πως «πρέπει να πάρουμε το μάθημά μας και να μειώσουμε όπου είναι δυνατόν τις μονόπλευρες εξαρτήσεις».

Τα προβλήματα

Καυτηριάζοντας ετερόκλητα προβλήματα της Γερμανίας, η διευθύντρια του Κέντρου ΗΠΑ και Ευρώπης στο Ίδρυμα Brookings, Κονσταντζί Στελ-ζενμίλερ, τόνισε πως η Γερμανία «ανέθεσε την ασφάλειά της στις ΗΠΑ, την ανάπτυξή της στην Κίνα μέσω των εξαγωγών της και τις ενεργειακές της ανάγκες στη Ρωσία».

Ο φόβος

Βλέποντας την εντεινόμενη τάση των γερμανικών βιομηχανιών να μεταφερθούν σε χώρες με μικρότερο ενεργειακό κόστος και κατά κύριο λόγο στις ΗΠΑ, ο αναλυτής της Deutsche Bank, Ερικ Χόιμαν, προέβλεψε πως «αν σε 10 χρόνια επανεξετάσουμε τη σημανή ενεργειακή κρίση, θα διαπιστώσουμε ενδεχομένως πως ήταν η αφετηρία μιας επιταχυνόμενης αποβιομηχάνισης της Γερμανίας».

	ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΠΟΥ ΔΕΣΜΕΥΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗ (σε δισ. ευρώ)	ΩΣ % ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΑΕΠ
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	264,2	7,40%
Μάλτα	1,0	7,0%
Λιθουανία	3,6	6,58%
Ελλάδα	10,5	5,74%
Βουλγαρία	3,6	5,29%
Ιταλία	90,7	5,11%
Ολλανδία	43,9	5,09%
Κροατία	2,4	4,24%
Σλοβακία	3,6	3,68%
Βρετανία	97,0	3,55%
Ρουμανία	8,5	3,54%
Τσεχία	8,2	3,44%
Πορτογαλία	7,0	3,33%
Λουξεμβούργο	2,4	3,31%
Λετονία	1,1	3,22%
Ισπανία	38,5	3,20%
Γαλλία	69,2	2,79%
Αυστρία	10,6	2,63%
Πολωνία	12,4	2,18%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η ενεργειακή κρίση κλονίζει τη Γερμανία

Οι βιομηχανίες μειώνουν την παραγωγή τους και η ύφεση τους έχει χτυπήσει ήδη την πόρτα

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Υπάρξε το «οικονομικό θαύμα» μιας κατεστραμμένης και δικοτομημένης χώρας, που αναγεννήθηκε μέσα από τα ερείπια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και γιγαντώθηκε στη μεγαλύτερη βιομηχανική δύναμη της Ευρώπης. Επί δεκαετίες και επί γενιές αποτέλεσε την ατμομηχανή της ευρωπαϊκής οικονομίας, αλλά και την κυρίαρχη δύναμη που επέβαλε σκληρή λιτότητα στην Ευρωζώνη κατά την κρίση χρέους επιδεικνύοντας σιδηρή πυγμή στις υπερχρεωμένες χώρες του ευρωπαϊκού Νότου, με προεξάρχουσα την Ελλάδα. Ήταν η χώρα του Κόνραντ Αντενάουερ, που μέσα στο βαθύτερο σκοτάδι του Ψυχρού Πολέμου επισκέφθηκε τη Μόσχα και εγκαίνιασε εμπο-

ρικές σχέσεις ανάμεσα στη Σοβιετική Ένωση και τις δυτικές οικονομίες. Και προπαντός ήταν η χώρα του Βίλι Μπραντ, που με την Ostpolitik άνοιξε τον δρόμο για την ενεργειακή τροφοδοσία της Ευρώπης με ρωσικούς υδρογονάνθρακες προσφέροντας στη Γηραιά Ήπειρο διαφυγή από το πετρελαϊκό εμπάργκο των αραβικών χωρών. Προσέφερε, όμως, έτσι και φθηνή ενέργεια στην οικονομία της και οι βιομηχανίες της εξελίχθηκαν στους κολοσσούς που δεν μπορεί να ανταγωνιστεί κανείς, τουλάχιστον εντός Ευρώπης. Όλα αυτά μέχρι το καλοκαίρι του 2021, οπότε ο Βλαντιμίρ Πούτιν άρχισε να μειώνει τη ροή του φυσικού αερίου προς την Ευρώπη οδηγώντας τις τιμές της ενέργειας στα ύψη και προκαλώντας αυτό που σύντομα εξελίχθηκε

Η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία μοιάζει να πληρώνει βαρύ τίμημα για το μακροχρόνιο ενεργειακό ειδύλλιό της με τη Ρωσία.

στη μεγαλύτερη ενεργειακή κρίση, μετά την πετρελαϊκή της δεκαετίας του 1970. Μισό αιώνα αργότερα από τα αποφασιστικά ανοίγματα του Βερολίνου προς την τότε Σοβιετική Ένωση, η Γερμανία αιφνιδιάζεται γιατί έρχεται ένας απροσδόκτος λογαριασμός. Η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία βρίσκεται στο επίκεντρο της ενεργειακής κρίσης και μοιάζει

να πληρώνει το βαρύτερο τίμημα για το μακροχρόνιο ενεργειακό ειδύλλιό της με τη Ρωσία. Η ύφεση της έχει ήδη χτυπήσει την πόρτα, με την ίδια την κυβέρνηση να προβλέπει συρρίκνωση της οικονομίας της κατά 0,4% μέσα στο νέο έτος, ενώ την ίδια στιγμή κατηγορείται συχνά ως υπεύθυνη για την ακραία εξάρτηση της Ευρώπης από τη Μόσχα. Το ιλιγγιώδες κόστος της ενέργειας απειλεί να γονατίσει τις βιομηχανίες της και μαζί με αυτές το σύνολο της οικονομίας της. Και οι βιομηχανίες της, που εδώ και πολλούς μήνες προσπαθούν να μειώσουν την κατανάλωση ενέργειας, πολύ συχνά δεν έχουν άλλη λύση από τη μείωση της παραγωγής τους. Μοιραία αρχίζουν να την εγκαταλείπουν, όπως προδίδει η πρόσφατη ανακοίνωση του γίγαντα των

χημικών, της BASF, ότι θα περιορίσει όσο μπορεί τις δραστηριότητές της εντός Γερμανίας και θα στραφεί στις ΗΠΑ, όπου το κόστος της ενέργειας είναι μικρότερο. Και την ίδια στιγμή το Βερολίνο κινδυνεύει να επαναλάβει το ίδιο λάθος, ενδίδοντας τώρα στις διαθέσεις της Κίνας, καθώς εκκώρπει στρατηγικής σημασίας υποδομές στη δεύτερη οικονομία του κόσμου, που έχει προ πολλού διεισδύσει στη γερμανική τεχνολογία. Κινδυνεύει δηλαδή να ανοίξει ξανά την πόρτα σε νέες «μονομερείς εξαρτήσεις», όπως άφησε να εννοηθεί ο ομοσπονδιακός πρόεδρος, Φρανκ-Βάλτερ Στάινμγιερ, όταν σχολίασε τη συναίνεση του Βερολίνου στην πώληση μεριδίου από τον λιμένα του Αμβούργου στον κινεζικό κολοσσό Cosco.

Κίνδυνος αποβιομηχάνισης απειλεί την οικονομία

Εν μέσω ενεργειακής κρίσης, το Βερολίνο έχει κατορθώσει να ενοπείρει για μια ακόμη φορά αντιπάθεια και εκνευρισμό στους Ευρωπαίους εταίρους του με το πακέτο των 200 δισ. ευρώ που ανακοίνωσε τον Σεπτέμβριο ο καγκελάριος Ολαφ Σολτς για τη στήριξη των γερμανικών επιχειρήσεων και νοικοκυριών. Εδώσε την αίσθηση ενός νέου «Deutschland Über Alles», καθώς η κίνηση που ερμηνεύθηκε από τους εταίρους της ως προσφυγή της Γερμανίας στην οικονομική της ισχύ και αποκάλυψη αδιαφορία για τις άλλες χώρες της Ε.Ε., ενώ βρισκόταν σε εξέλιξη η αναζήτηση κοινής ευρωπαϊκής αντιμετώπισης της

κρίσης. Τότε, Ευρωπαίος αξιωματούχος έφτασε στο σημείο να εκφραστεί με ασυνήθιστη απρέπεια, δηλώνοντας πως «η Γερμανία σήκωσε το μεσαίο δάχτυλο και το έδειξε στους εταίρους της». Την ίδια στιγμή, όμως, η Καρλότα Χέλντλ, διευθύνουσα σύμβουλος της βιομηχανίας υαλινών Heinz-Glas της Βαυαρίας, περιέγραψε το μέγεθος του προβλήματος και μια αλήθεια για τη μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία: «Η κυβέρνηση θα κάνει τα πάντα για να κρατήσει τη βιομηχανία της Γερμανίας ζωντανή γιατί χωρίς τη βιομηχανία η χώρα μας δεν αξίζει τίποτε». Προτού ακόμη εισβάλει η Ρωσία στην

Ουκρανία και εκτοξευθούν οι τιμές του φυσικού αερίου, η Ένωση Γερμανικών Βιομηχανιών (BDI) κατέστησε σαφές πόσα διακυβεύονται στη Γερμανία από την ενεργειακή κρίση, όταν προειδοποίησε αγωνιώδως την κυβέρνηση του Ολαφ Σολτς ότι «οι διαρκώς αυξανόμενες τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου απειλούν να συνθλίψουν την οικονομία». Και βέβαια ζητούσε άμεση πολιτική παρέμβαση. Ήδη από τότε, λίγες ημέρες πριν από την εισβολή στην Ουκρανία, έρευνα της BDI διαπίστωνε πως 23% των γερμανικών επιχειρήσεων θεωρούσαν ότι απειλείται η ύπαρξή τους από

τις υψηλές τιμές της ενέργειας. Άλλη έρευνα που δημοσίευσε και πάλι η BDI το καλοκαίρι, φέρε ποσοστά της τάξης του 25% των γερμανικών επιχειρήσεων, συγκεκριμένα μία στις τέσσερις από τις λεγόμενες Mittelstand εταιρείες, να εξετάζουν τη μεταφορά της παραγωγής τους στο εξωτερικό. Πρόκειται για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που αποτελούν τον κορμό της γερμανικής οικονομίας. Όσον αφορά την BASF, έχει εξηγήσει πως αιτία της απόφασής της να περιορίσει τις δραστηριότητές της εντός Γερμανίας είναι ότι στο διάστημα από τον Ιανουάριο μέχρι τον Σεπτέμβριο αναγκάστηκε να

καταβάλει 2,2 δισ. ευρώ περισσότερα σε σύγκριση με το περασμένο έτος για την πληρωμή του φυσικού αερίου. Σημειωτέον, όμως, ότι η BASF έχει χαρακτηριστεί «σύστημικής σημασίας», που σημαίνει ότι δεν πρόκειται να διακοπεί η ηλεκτροδότησή της προς χάριν της προσφοράς στο κοινό. Την ίδια στιγμή, όμως, στατιστικά στοιχεία της κυβέρνησης που δόθηκαν προ ημερών στη δημοσιότητα, φέρουν την παραγωγή των βιομηχανιών εντάσεως ενέργειας να έχει μειωθεί κατά 10% από τις αρχές του έτους. Και είναι ο κλάδος που προσφέρει το 23% των βιομηχανικών θέσεων εργασίας στη χώρα.

Συναγερμός για την ενέργεια, κατεβαίνουν θερμοστάτες, σκέψεις για capital controls

Η Γερμανία παραμένει αδιαμφισβήτητη ισχυρή βιομηχανική δύναμη, αλλά η πίεση που υφίσταται στην παρούσα συγκυρία είναι σίγουρα μεγάλη και κάποιες φορές ίσως αβάσταχτη για ένα τμήμα του πληθυσμού της. Τη στιγμή που συντασσόταν το παρόν, διέρρεε στα διεθνή ΜΜΕ η σύσταση του Κλάους Μίλερ, προέδρου του γερμανικού δικτύου φυσικού αερίου BNetzA, προς τους πολίτες της χώρας και προς τις επιχειρήσεις της, όχι απλώς να κατεβάσουν τον θερμοστάτη, όπως εύλογα θα περίμενε κανείς, αλλά γενικώς να ανάβουν λιγότερο τη θέρμανση και να σκεφτούν σοβα-

ρότερα ποια δωμάτια είναι πραγματικά ανάγκη να ζεσταίνονται. Όπως τόνισε ο εν λόγω αξιωματούχος, για να αναπληρωθεί το αέριο της Ρωσίας, η κατανάλωση στη χώρα πρέπει να μειωθεί κατά τουλάχιστον 20%, αλλά τις τελευταίες ημέρες που η θερμοκρασία άρχισε να υποχωρεί σημαντικά, η κατανάλωση ήταν κάπως αυξημένη. Εχει προηγηθεί η πολύ λιγότερο διακριτική σύσταση από πλευράς του πάλι ποτέ υπουργού Οικονομικών και γνώριμου στους Έλληνες για την αμετροπεία του, Βόλφγκανγκ Σόιμπλε, που από τον Οκτώβριο έχει συμβουλεύσει τους Γερμανούς να

φορέσουν δεύτερο πουλόβερ μέσα στο σπίτι για να μην κρυώνουν και να σταματήσουν να χκρινιάζουν. Είναι αρκετός καιρός που στη Γερμανία επικρατεί συναγερμός, παράλληλα με τις συντονισμένες προσπάθειες για εξοικονόμηση ενέργειας ενόψει του χειμώνα. Επιχειρήσεις, τράπεζες, φορείς και απλοί πολίτες προετοιμάζονται για ένα ενδεχόμενο blackout και εξετάζουν μέτρα που υπό άλλες συνθήκες θα θύμιζαν συνθήκες πολέμου. Προ ημερών έγινε γνωστό πως η κεντρική τράπεζα της χώρας, η Bundesbank, σκέπτεται να επιβάλει capital controls στην πε-

ρίπτωση ενός blackout ώστε να περιορίσει τις αναλήψεις. Παράλληλα συγκεκριμένοι και πρόσθετα κεφάλαια πολλών δισ. ευρώ σε μετρητά για να ανταποκριθεί στα αιτήματα για αναλήψεις όταν δεν θα λειτουργούν οι ηλεκτρονικές πληρωμές, κάρτες και ψηφιακά μέσα λόγω διακοπής στην ηλεκτροδότηση. Οι γερμανικές αρχές προειδοποίησαν προ ημερών τις τράπεζες ότι δεν είναι επαρκώς προετοιμασμένες για παρατεταμέ-νες διακοπές στην ηλεκτροδότηση. Οι αρχές μελετούν, άλλωστε, τα κενά στο σύστημα προτεραιοτήτων που έχουν

θέσει σε εφαρμογή για την περίπτωση ανεπάρκειας ενέργειας και προσπαθούν να βρουν εγκαίρως λύσεις για να τα αντιμετωπίσουν. Το εν λόγω σύστημα δίνει προτεραιότητα στη θέρμανση των νοικοκυριών και των νοσοκομείων και γενικότερα στις υποδομές υγείας, ενώ από τις βιομηχανίες μόνο σε όσες κρίνει ζωτικής σημασίας για την επιβίωση της κοινωνίας και σε όσες θεωρούνται στρατηγικής σημασίας και ασφάλειας, όπως για παράδειγμα οι τηλεπικοινωνίες. Στη σχετική νομοθεσία δεν εμπίπτουν, όμως, οι εταιρείες που μεταφέρουν χρήματα από την κεντρική τράπεζα στα ταμεία

των τραπεζών, που σημαίνει ότι σε μια κρίσιμη στιγμή παρατεταμένου blackout μπορεί να υπάρξει πρόβλημα. Σε ό,τι αφορά τους ίδιους τους Γερμανούς, συγκεκρινώνουν ό,τι μπορεί να τους ζεστάνει χωρίς τη βοήθεια του φυσικού αερίου. Αγοράζουν σόμπες, κουβέρτες και παπλώματα, έως και θερμοφόρες και γενικότερα δίνουν την εντύπωση πως ετοιμάζονται για εμπόλεμη κατάσταση. Ίσως κάποιοι πολίτες από τις θερμότερες χώρες του ευρωπαϊκού Νότου με τους ηπιότερους χειμόνες να θεωρήσουν πως είναι η σειρά τους να ευχθ-θούν στους Γερμανούς, κουράγιο.

Boost your knowledge in Data Analytics and how to apply them in your organisation.

Find out more

ΑΝΑΛΥΣΗ / Της ΓΙΟΙΝ ΤΣΕΝ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Επανεκκίνηση της κινεζικής οικονομίας

Η αποστασιοποίηση της κινεζικής κυβέρνησης από τη δρακόντεια πολιτική της μηδενικής ανοχής στον κορωνοϊό έχει δώσει θετικό μήνυμα στις διεθνείς κεφαλαιαγορές και έχει κατευνάσει τους διανοητές, αλλά δεν θα συνεισφέρει πολύ στην οικονομία. Είναι ένα πράγμα να παύσουν οι σκληροί εγκλεισμοί και να χαλαρώσουν τα ταξιδιωτικά μέτρα και άλλο το να πειστούν τα νοικοκυριά, που σώρευσαν 1,9 τρισ. δολάρια φέτος, να ξοδέψουν – το δεύτερο είναι πολύ δυσκολότερο. Ο πιο υψηλόβαθμος αξιωματούχος της Κίνας αρμόδιος για την πανδημία, Σουν Τσουνλάν, την περασμένη εβδομάδα άφησε να εννοηθεί ότι η κεντρική κυβέρνηση αψίσταται της αμφιλεγόμενης πολιτικής του προέδρου Σι Τζινπινγκ, της λεγόμενης «δυναμικής κατά του ιού πολιτικής». Ο δε πρόεδρος το μετέφερε αυτό σε ξένους επισκέπτες, μεταξύ άλλων στον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ, σύμφωνα με πηγές της Ε.Ε. που επικαλείται το Reuters και διατηρούν την ανωνυμία τους. Οι επιμέρους δήμοι έχουν αρχίσει να χαλαρώνουν τους περιοριστικούς όρους και τη διεξαγωγή εξετάσεων. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης CSI 300 Index κατά τη χθεσινή συνεδρίαση ανήλθε 1,7%, ενώ ο Hang Seng Index κατά 3,5% στο Χονγκ Κονγκ. Οι πόλεις της Κίνας χρειάζονται επιπλέον μέτρα ανακούφισης στον προϋπολογισμό τους από τα ακριβά τεστ και τις εντολές επιβολής καραντίνας, καθώς και να αναζωογονήσουν τις επενδύσεις και τις καταναλωτικές δαπάνες.

Τον μήνα Οκτώβριο οι λιανικές πωλήσεις υποχώρησαν σε επίπεδα ναδίρ πενταμήνου και εμφάνισαν συρρίκνωση, ενώ η αγορά ακινήτων, η οποία και ισοδυναμεί με το 25% της οικονομικής δραστηριότητας συνολικά, εμφάνισε μείωση πωλήσεων της τάξεως του 26%. Ήταν και η πρώτη σε διάστημα δέκα μηνών. Τώρα πλέον το ερώτημα που

τίθεται είναι πόσο θετικό αντίκτυπο θα επιφέρει ο συνδυασμός αφενός της χαλάρωσης στη πολιτική κατά του κορωνοϊού, αφετέρου της ενίσχυσης του κλάδου ακινήτων. Βάσει του πιο αισιόδοξου σεναρίου, η επανεκκίνηση είναι άμεση και το σύστημα περιθάλψης κατορθώνει να απορροφήσει την αναπόφευκτη έκρηξη νέων κρουσμάτων, χωρίς να επέλθει αύξηση θανάτων. Οι πολίτες θα προσέρχονται σε εστιατόρια και θέατρα, θα αγοράζουν εισιτήρια τρένων για να επισκεφθούν συγγενείς και φίλους, θα ταξιδεύουν για διακοπές στο εξωτερικό και θα τονώνουν τις οικονομίες των γειτονικών χωρών που εξαρτώνται από τον τουρισμό, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της Ταϊλάνδης. Επιπλέον, θα επιστρέψουν και στην αγορά ακινήτων. Ωστόσο, μια τέτοια εξέλιξη είναι απίθανη. Χάρη στον εγκλεισμό και στην οικονομική αστάθεια, οι πολίτες συσσωρεύσαν επιπλέον 13 τρισ. γουάν στις αποταμιεύσεις τους το 2022, εντός μιας οικονομίας η οποία διατηρεί ένα από τα υψηλότερα σχετικά ποσοστά παγκοσμίας. Οι καταθέσεις των νοικοκυριών συνολικά έως τον Οκτώβριο είχαν ανέλθει στα 17 τρισ. δολάρια. Εάν τώρα τα αστικά νοικοκυριά δαπανούσαν το ήμισυ των υπερβολικών αποταμιεύσεων από το 2020 και μετά, τότε θα πρόσθεταν στην οικονομική ανάπτυξη μία ποσοστιαία μονάδα το 2023, σύμφωνα με εκτίμηση αναλυτών της Standard Chartered. Μια αναζωογόνηση, δε, στην αγορά των ακινήτων θα απέβαινε ακόμη πιο επωφέλης. Βέβαια, φαίνεται απίθανη μια σοβαρή τόνωση στις αγορές, ειδικά εάν υπάρξουν αρνητικές επιπτώσεις λόγω χαλαρών ελέγχων. Ειδικά στο πεδίο αυτό φαίνεται, τέλος, πως η κυβέρνηση επιδιώκει να ελαχιστοποιήσει τις χρεοκοπίες και όχι τόσο να αναθερμάνει τις τιμές. Οι ίδιοι οι άνθρωποι στην Κίνα μάλλον θα χρειαστούν χρόνο για να θέσουν τέλος στην αυτοεπιβαλλόμενη λιτότητά τους.

Μεγάλες ανατροπές στον χάρτη του παγκόσμιου εμπορίου

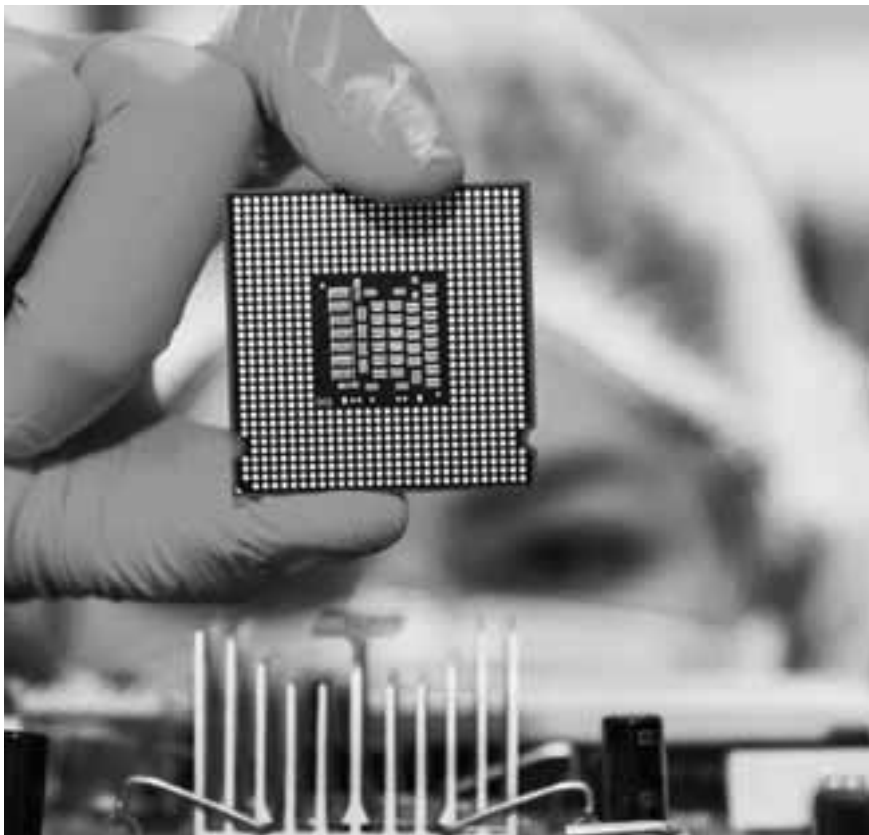
Λόγω πανδημίας, πολέμου στην Ουκρανία, Brexit και διαμάχης ΗΠΑ - Κίνας

Τα τελευταία χρόνια, η παγκόσμια οικονομία βομβαρδίστηκε από έναν καταγισμό γεωπολιτικών ανταγωνισμών αλλά και πάσης φύσεως ανατροπών, που κλόνησαν τα θεμέλια της παγκοσμιοποίησης και εξώθησαν πολλούς αναλυτές να μιλήσουν για το τέλος της παγκοσμιοποίησης, πρόωρα όπως προκύπτει από τις εκτιμήσεις των ειδικών επί θεμάτων διεθνούς εμπορίου. Η πανδημία, ο πόλεμος στην Ουκρανία, το Brexit και ο σινοαμερικανικός εμπορικός πόλεμος λειτούργησαν αποσταθεροποιητικά, διέρρηξαν τις διεθνείς εφοδιαστικές αλυσίδες και υπονόμησαν το παγκόσμιο εμπόριο. Οι ειδικοί επί θεμάτων διεθνούς εμπορίου διαφωνούν και μιλούν, αντιθέτως, για μια «επανα-παγκοσμιοποίηση», μια παγκοσμιοποίηση με άλλους όρους, στο πλαίσιο της οποίας οι πολυεθνικές προσαρμόζουν τα εμπορικά τους δίκτυα έτσι ώστε να μπορούν να ελιχθούν ανάμεσα στις νέες οικονομικές και γεω-

Οι πολυεθνικές προσαρμόζουν τα εμπορικά τους δίκτυα έτσι ώστε να μπορούν να ελιχθούν ανάμεσα στις νέες οικονομικές και γεωπολιτικές προκλήσεις.

πολιτικές προκλήσεις ή και να συμβιβαστούν με αυτές.

Οι εφοδιαστικές αλυσίδες ενδέχεται να γίνουν πιο συμπαγείς και πιο αξιόπιστες, καθώς θα υφίστανται λιγότερη οικονομική πίεση από τα αντίπαλα γεωπολιτικά στρατόπεδα, έστω και αν είναι ακριβότερα εξαιτίας των λιγότερων δυνατοτήτων και των μεγαλύτερων γεωγραφικών αποστάσεων. Μετά το Brexit οι βρετανικές εξαγωγικές επιχειρήσεις αντιμετώπισαν σοβαρές μεταβολές στις εμπορικές συναλλαγές τους με την Ε.Ε. και οι εξαγωγές της Βρετανίας στην Ε.Ε.

Η ανησυχία της Ουάσιγκτον για την παραγωγική δυνατότητα της Κίνας στον τομέα των επεξεργαστών προκαλεί θεαματικές αλλαγές. Μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια οι βιομηχανίες επεξεργαστών θα δαπανήσουν πάνω από 110 δισ. δολ. συνολικά για την ανέγερση νέων μονάδων παραγωγής επεξεργαστών μακριά από την Κίνα.

μειώθηκαν κατά 14%. Ορισμένοι τομείς, όπως αυτός της βρετανικής μόδας, δέχθηκαν ισχυρό πλήγμα όταν επανήλθαν οι δασμοί και οι διασυννοριακοί έλεγχοι. Όταν η πανδημία προκάλεσε ρήγμα στις διεθνείς εφοδιαστικές αλυσίδες, η Ουάσιγκτον κάλεσε τις αμερικανικές επιχειρήσεις να δουν με ποιον τρόπο μπορούν να ενισχύουν την εφοδιαστική αλυσίδα τους και να περιορίσουν την οικονομική εξάρτηση της υπερδύναμης από την Κίνα και άλλα αυταρχικά καθεστώτα. Οι ΗΠΑ παραμένουν η σημαντικότερη αγορά για τις εξαγωγές της Κίνας,

αλλά οι κυρώσεις, οι δασμοί και οι περιορισμοί στις εξαγωγές ενθαρρύνουν τις κινεζικές επιχειρήσεις να στραφούν σε άλλες αγορές και ιδιαιτέρως στην περιοχή Ασίας - Ειρηνικού. Η δημιουργία της Περιφερειακής Οικονομικής Εταιρικής Σχέσης (RCEP), όπως αποκαλείται η εμπορική συμφωνία της Κίνας με 15 χώρες της περιοχής, θα επιταχύνει τη στροφή της δεύτερης οικονομίας του κόσμου στις γειτονικές της χώρες. Και στο μεταξύ οι παραγγελίες των ΗΠΑ για προϊόντα μεταποίησης της Κίνας έχουν μειωθεί κατά 40% και εμπειρογνώμονες

του κλάδου που μίλησαν στο αμερικανικό δίκτυο CNBC προέβλεψαν πως οι κινεζικές βιομηχανίες θα κλείσουν φέτος δύο εβδομάδες νωρίτερα από το σύνθηδες για το κινεζικό νέο έτος, που φέτος πέφτει στις 21 Ιανουαρίου. Οι κυρώσεις που επέβαλε η Ουάσιγκτον στη Ρωσία έχουν πλήξει καιρία τις ρωσοαμερικανικές εμπορικές σχέσεις, με αποτέλεσμα να είναι σήμερα λιγότερες από εκείνες ανάμεσα στις ΗΠΑ και στο Ιράκ. Μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, η Γερμανία, παραδοσιακά στενός εταίρος της Μόσχας, αύξησε τις εισαγωγές από τη Ρωσία για να διασφαλίσει ορισμένα αναγκαία είδη προτού τεθούν σε ισχύ οι κυρώσεις της Ε.Ε. Οι εισαγωγές της Γερμανίας από τη Ρωσία έχουν, έτσι, μειωθεί κατά σχεδόν 40% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους.

Στο μεταξύ, η Κίνα επιδιώκει την «επανένωση» με την Ταϊβάν, προκαλώντας τριβές με τους εμπορικούς της εταίρους. Η Λιθουανία ήταν η πρώτη που ήρθε σε προστριβές με το Πεκίνο, όταν το 2021 άνοιξε προξενείο της Ταϊβάν στο Βίλνιους. Το αποτέλεσμα ήταν να μειωθούν οι εξαγωγές της στην Κίνα κατά 75%, ενώ τα τελευταία χρόνια έχουν προβεί σε ανάλογες κινήσεις κατά της Κίνας οι ΗΠΑ, Ε.Ε., Καναδάς και Αυστραλία. Ειδικότερα, η ανησυχία της Ουάσιγκτον για την παραγωγική δυνατότητα της Κίνας στον τομέα της παραγωγής επεξεργαστών έχει προκαλέσει θεαματική αλλαγή στον τρόπο με τον οποία παράγουν οι βιομηχανίες τους αναγκαίους επεξεργαστές για ένα ευρύτατο φάσμα προϊόντων, από τα αυτοκίνητα και τα ψυγεία μέχρι τον στρατιωτικό εξοπλισμό και τους πυραύλους. Εν ολίγοις, μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια οι βιομηχανίες επεξεργαστών θα δαπανήσουν πάνω από 110 δισ. δολάρια συνολικά για την ανέγερση νέων μονάδων παραγωγής επεξεργαστών μακριά από την Κίνα.

BLOOMBERG, CNBC

Σούπερ Πέμπτη των αγορών της Ευρώπης

EKT, BoE, Norges και SNB αποφασίζουν για τα επιτόκια στις 15 Δεκεμβρίου

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Η **νομισματική** πολιτική θα αποτελέσει το μείζον θέμα των αγορών αύριο, καθώς οι μεγάλες κεντρικές τράπεζες πραγματοποιούν το μεγάλο φινάλε των συνεδριάσεών τους για το τρέχον έτος, με τη 15η Δεκεμβρίου να έχει χαρακτηριστεί από τους αναλυτές ως «η σούπερ Πέμπτη των αγορών της Ευρώπης», καθώς η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η Τράπεζα της Αγγλίας (BoE), η Κεντρική Τράπεζα της Ελβετίας (SNB), και η Κεντρική Τράπεζα της Νορβηγίας (Norges) θα ανακοινώσουν τις πολυαναμενόμενες αποφάσεις τους για τα επιτόκια, μετά τη Federal Reserve την Τετάρτη, καθώς και πλῆθος κεντρικών τραπεζών από τις αναδυόμενες αγορές. Οι περισσότερες από αυτές αναμένεται να προχωρήσουν σε αυξήσεις ύψους 50 μονάδων βάσης, χωρίς να έχουν αποκλειστεί ωστόσο μεγαλύτερες. Πάντως, το βλέμμα των αγορών θα στραφεί στις ενδείξεις για τη μελλοντική πορεία των αυξήσεων των επιτοκίων και το πόσο παρατεταμένος ή όχι μπορεί να είναι ο κύκλος σύσφιγξης, καθώς και στο εάν οι κεντρικοί τραπεζίτες βλέπουν πλέον ισχυρό κίνδυνο ύφεσης στην οικονομία. «Πέντε συνεδριάσεις με συνολικές αυξήσεις επιτοκίων ύψους 250 μονάδων βάσης», τιτλοφορείται σχετική έκθεση της Bank of America,

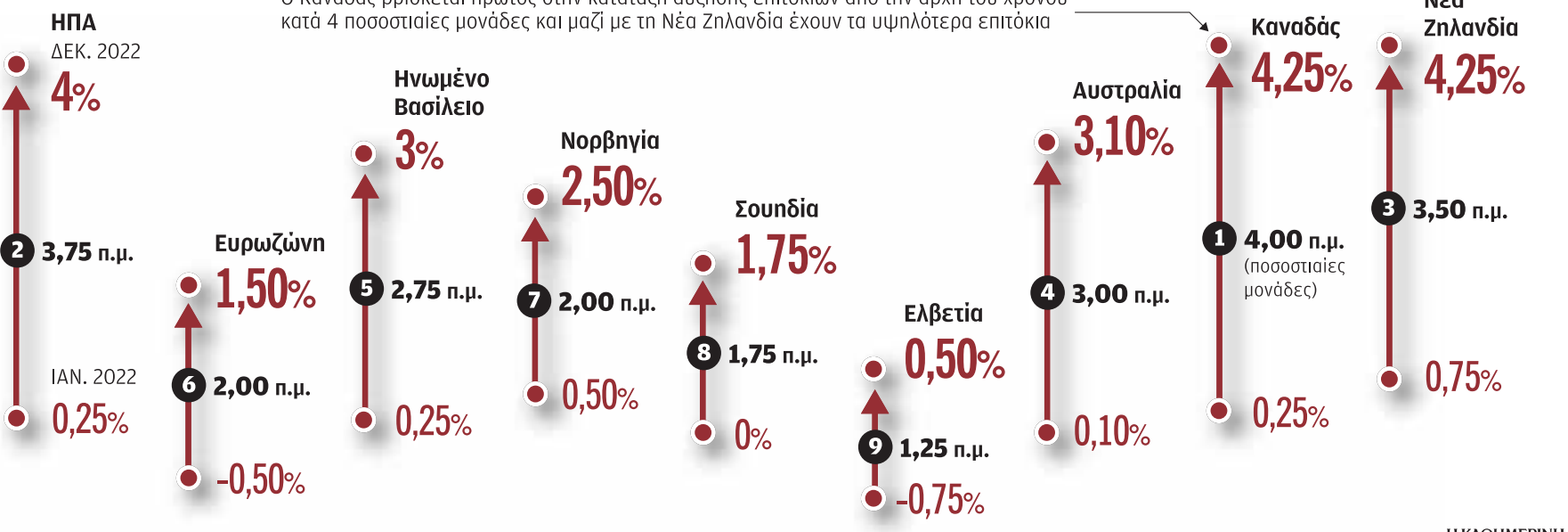
Οι περισσότερες κεντρικές τράπεζες αναμένεται να προχωρήσουν σε ηπιότερες αυξήσεις υπό τον φόβο της ύφεσης.

αναφερόμενη σε αυτές των Fed, EKT, BoE, SNB και Norges.

Σήμερα, ο επικεφαλής της Fed Τζερόμι Πάουελ θα δώσει την τελευταία συνέντευξη Τύπου για το έτος, μετά την ολοκλήρωση της διήμερης συνεδρίασης της ομοσπονδιακής τράπεζας, με τη πρόσφατη σχόλια του να δείχνουν πως έχει έρθει η στιγμή μείωσης του ρυθμού αυξήσεων των επιτοκίων. Η αγορά τιμολογεί μία αύξηση 50 μ.β., όπως αναφέρει το Reuters, έπειτα από τρεις συνεχείς αυξήσεις 75 μ.β. Το επίκεντρο θα στραφεί στο πόσο ψηλά θα κινηθούν τελικά τα επιτόκια στις ΗΠΑ το 2023, με τις έως τώρα προβλέψεις να τα τοποθετούν κοντά στο 5%.

Μία ημέρα αργότερα έρχεται η ώρα της Ευρώπης, με τα διοικητικά συμβούλια των EKT και BoE καθώς και των κεντρικών τραπεζών Ελβετίας και Νορβηγίας να συναντιούνται για τελευταία φορά για το τρέχον έτος.

Η πορεία των επιτοκίων μεγάλων κεντρικών τραπεζών από τις αρχές του 2022

Τα πρόσφατα στοιχεία για τον πληθωρισμό δημιούργησαν ελπίδες ότι οι πιέσεις στη Ζώνη του Ευρώ θα υποχωρήσουν επιτέλους και οι αγορές αισθάνονται πιο σίγουρες ότι έπειτα από δύο συνεχόμενες αυξήσεις 75 μ.β., η EKT θα πραγματοποιήσει μια κίνηση ύψους 50 μ.β. στις 15 Δεκεμβρίου. Πάντως, η Bank of America και η Goldman Sachs, αν και στο βασικό τους σενάριο έχουν τις 50 μ.β., δεν αποκλείουν μία νέα αύξηση 75 μ.β. καθώς πολλά «γεράκια» έχουν ταχθεί υπέρ μιας τέτοιας κίνησης. Το βέβαιο είναι πως η EKT δεν αναμένεται να υιοθετήσει πιο ήπια ρητορική – οι πιέσεις στο μέτωπο των τιμών παραμένουν επίμονες και η πρόεδρος Κριστίν Λαγκάρντ θα είναι προσεκτική, ώστε να περάσει το μήνυμα ότι προτεραιότητα

δίνεται στη χαλιναγώγηση του πληθωρισμού. Με ενδιαφέρον πάντως αναμένονται οι νέες προβλέψεις του προσωπικού της EKT για την οικονομία, οι οποίες θα επεκταθούν έως το 2025. Επιπλέον, όπως έχει ήδη επικοινωνηθεί στις αγορές, η EKT θα ανακοινώσει λεπτομέρειες για τον σχεδιασμό της ποσοτικής σύσφιγξης (QT), δηλαδή τη μείωση των θέσεων στα ομόλογα που έχει αγοράσει υπό τα προγράμματα QE (με εξαίρεση το PEPF). Σύμφωνα με αναλυτές, ύστερα και από τα στοιχεία της Παρασκευής που έδειξαν σημαντική συμμετοχή των τραπεζών της Ευρωζώνης στο κάλεσμα της EKT για την πρόωρη αποπληρωμή των μακροπρόθεσμων φθηνών δανείων TLTRO –που αποτελεί το πρώτο βήμα στη μείωση του ισολογισμού της–

το QT μπορεί να καθυστερήσει. Ειδικότερα, οι τράπεζες επέστρεψαν στην EKT 447,5 δισ. ευρώ κεφάλαια TLTRO από το σύνολο των ανεξόφλητων δανείων ύψους 1,8 τρισ. ευρώ, έναντι προβλέψεων για επιστροφή 333 δισ. ευρώ. Αυτή ήταν η δεύτερη ευκαιρία για τις τράπεζες να επιστρέψουν χρήματα από τις πράξεις TLTRO III, αφού οι όροι αυτών των δανείων άλλαξαν στη συνεδρίαση της EKT τον Οκτώβριο. Η πρώτη είχε ως αποτέλεσμα την επιστροφή 296,3 δισ. ευρώ, ενώ η επόμενη ευκαιρία θα είναι τον Ιανουάριο. Τις αυξήσεις των επιτοκίων θα συνεχίσουν και οι κεντρικές τράπεζες της Ελβετίας και της Νορβηγίας την Πέμπτη, με την πρώτη να αναμένεται να προχωρήσει σε αύξηση 75 μ.β. και τη δεύτερη

σε πιο ήπια αύξηση 25 μ.β. Αν και ο ρυθμός των επιθετικών αυξήσεων εκτιμάται ότι θα επιβραδυνθεί στη συνέχεια, η μάχη κατά του πληθωρισμού δεν έχει σίγουρα τελειώσει. Παράλληλα, η ζοφερή κατάσταση στην οποία βρίσκεται η βρετανική οικονομία είναι απίθανο να σταματήσει και την Τράπεζα της Αγγλίας από το να αυξήσει περαιτέρω το κόστος δανεισμού. Οι οικονομολόγοι εκτιμούν πως η αύξηση των επιτοκίων θα είναι 50 μ.β., παρά την ύφεση που αναμένει η τράπεζα το 2023 και η οποία θα συνεχιστεί και εντός του 2024. Ο επιμονος πληθωρισμός αναμένεται να εμποδίσει την κεντρική τράπεζα από το να δώσει τέλος σύντομα στη σύσφιγξη της νομισματικής της πολιτικής.

Αγωγό υδρογόνου σχεδιάζουν Ισπανία και Γαλλία

Η **Ισπανία** και η Γαλλία όρισαν τον προϋπολογισμό του σχεδίου υποθαλάσσιου αγωγού που θα συνδέει τις δύο χώρες, αλλά τελικά θα μεταφέρει υδρογόνο και όχι φυσικό αέριο όπως προέβλεπε ο αρχικός σχεδιασμός του. Το εκτιμώμενο κόστος του έργου, ύψους 2,5 δισ. ευρώ, ανακοίνωσε χθες ο Ισπανός πρωθυπουργός Πέδρο Σάντσεθ, ενώ τόνισε πως ο αγωγός θα είναι έτοιμος και θα αρχίσει να λειτουργεί το 2030. Οι σχετικές ανακοινώσεις έγιναν στη σύνοδο μεσογειακών χωρών Ισπανίας, Γαλλίας και Πορτογαλίας, που διεξήχθη χθες στην πόλη Αλικάντε με τη συμμετοχή του Γάλλου προέδρου Εμανουέλ Μακρόν και του Πορτογάλου πρωθυπουργού Αντόνιο Κόστα.

Η πρόεδρος της Κομισιόν, Ούρσουλα φον

Θα συνδέει τη Βαρκελώνη με τη Μασσαλία και θα είναι ένα από τα μεγαλύτερα και πλέον δαπανηρά έργα υποδομών στην Ε.Ε.

ντερ Λάιεν, η οποία επίσης παρευρέθη στη σύνοδο, εξέφρασε την υποστήριξη της Κομισιόν στον αγωγό, που μπορεί να σταθεί καθοριστική, αφού οι χώρες της Μεσογείου επιδιώκουν να διασφαλίσουν τη «μέγιστη δυνατή» χρηματοδότηση από την Ε.Ε. Ο αγωγός του υδρογόνου που θα συνδέει τη Βαρκελώνη με τη Μασσαλία θα είναι ένα από τα μεγαλύτερα και πλέον δαπανηρά έργα

υποδομών στην Ε.Ε. στο πλαίσιο της προσαρμογής της στην ενεργειακή κρίση και στις νέες ανάγκες που έχουν προκύψει μετά τον αποκλεισμό των ρωσικών υδρογονανθράκων. Εξάλλου, η Ε.Ε. έχει ήδη θέσει σε προτεραιότητα το υδρογόνο ως εναλλακτική πηγή ενέργειας, στο πλαίσιο της πολιτικής μείωσης των εκπομπών καυσαερίων σε ποσοστό τουλάχιστον 55% έως το 2030.

Η απόφαση για κατασκευή υποδομών μεταφοράς υδρογόνου σηματοδοτεί, άλλωστε, μια σημαντική μεταβολή σε σύγκριση με τα σχέδια που εκπονούνσαν οι δύο χώρες τον Οκτώβριο οπότε τα ανακίνωσαν, δηλώνοντας παράλληλα ότι αρχικά θα μεταφέρει φυσικό αέριο και σε μεταγενέστερη φάση το καύσιμο θα αντικατασταθεί από υδρογόνο, όταν θα

έχουν ωριμάσει περισσότερο οι λεγόμενες πράσινες τεχνολογίες που θα το διευκολύνουν. Με τη στροφή αυτή είναι ευκολότερο να διασφαλιστεί το σχέδιο χρηματοδότηση από την Ε.Ε., καθώς τα σχετικά κεφάλαια προορίζονται έως τώρα για τη χρηματοδότηση υποδομών ορυκτών καυσίμων. Όπως τόνισε Ισπανός αξιωματούχος, «οι κανόνες που ισχύουν για τη χρηματοδότηση από Ε.Ε. προϋποθέτουν ότι θα πρόκειται για αγωγό αποκλειστικώς και μόνον υδρογόνου, γι' αυτό και αυτή είναι η προτεραιότητα τώρα». Οι τρεις χώρες θα υποβάλουν αίτηση χρηματοδότησης που θεωρητικά μπορεί να καλύψει έως και το 50% του συνολικού κόστους κατασκευής.

FINANCIAL TIMES

Η πρόεδρος της Κομισιόν, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, η οποία παρευρέθη στη σύνοδο, εξέφρασε την υποστήριξη της Κομισιόν στον αγωγό, που μπορεί να σταθεί καθοριστική, αφού οι χώρες της Μεσογείου επιδιώκουν να διασφαλίσουν τη «μέγιστη δυνατή» χρηματοδότηση από την Ε.Ε.

Ρεκόρ ζήτησης σημειώνουν φέτος τα είδη πολυτελείας διεθνώς

ΜΙΛΑΝΟ. Αύξηση-ρεκόρ καταγράφουν οι αγορές ειδών πολυτελείας εξαιτίας της συσσωρευμένης ζήτησης από την πανδημία και την ενθάρρυνση νέας γενιάς, πρόθυμης να δαπανήσει σημαντικά ποσά για την απόκτηση σπάνιας τσάντας ή μοναδικής σειράς αθλητικών παπουτσιών. Σύμφωνα με μελέτη του οίκου συμβούλων επιχειρήσεων Bain, οι παγκόσμιες πωλήσεις ειδών πολυτελείας, που περιλαμβάνουν δερμάτινα, ρούχα, παπούτσια, κοσμήματα και ρολόγια, αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά φέτος, φθάνοντας τα 353 δισ. ευρώ, από 290 δισ. το 2021.

«Η κατανάληψη επέστρεψε στα προ πανδημίας επίπεδα. Πρόκειται, όμως, για αναγέννηση χάρη στη νέα γενιά καταναλωτών, πολλοί από τους οποίους ανήκουν σε φυλετικές μειονότητες των ΗΠΑ», λέει η συντάκτρια της έρευνας, Κλαούντια ντ' Απρίτισιο.

Παρότι ο τομέας των ειδών πολυτελείας δεν διαθέτει ανοσία στην οικονομική ύφεση, όπως έδειξε η κατάρρευση του στην κρίση του 2008-09,

Παρά την οικονομική αναταραχή και την προοπτική ύφεσης, ο τζίρος του κλάδου αναμένεται στα 353 δισ. ευρώ φέτος.

έχει γίνει ανθεκτικότερος. Η διεύρυνση της καταναλωτικής βάσης καθώς και η στενότερη σχέση μεταξύ οίκων και καταναλωτών χάρη στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι κάποιοι από τους παράγοντες της αντοχής του τομέα.

Κινητῆρας η γενιά Z

Αναλυτές προειδοποιούν, ωστόσο, ότι η αγοραστική δύναμη των μελών της γενιάς Z θα συρρικνωθεί σοβαρά σε περίπτωση βαθιάς ύφεσης. Η γενιά αυτή –όσοι γεννήθηκαν μεταξύ 1996 και 2012– έχει αποδειχθεί πρόθυμη να καταβάλει 300 δολάρια για καπέλο

Τα αποθέματα της σημερινής Moët εξαντλούνται, ενώ οι νέοι που ενηλικιώνονται είναι διατεθειμένοι να ξοδέψουν σημαντικά ποσά για σπάνια προϊόντα.

«μπάκετ» και 900 δολάρια για «περιορισμένης κυκλοφορίας» αθλητικά παπούτσια. Τα στοιχεία των τρίτου τριμήνου έδειξαν, πάντως, ότι τα ευρωπαϊκά προϊόντα πολυτελείας συνεχίζουν να διαψεύδουν τις δυσόλινες προβλέψεις, με την ασιατική αγορά και κυρίως την Κορέα να καταγράφουν τις μεγαλύτερες πωλήσεις. Τα μέλη της σημερινής γενιάς Z πραγματοποιούν τις πρώτες τους πολυτελείς αγορές μεταξύ 18 και 20 ετών, ενώ οι «διάδοχοί» τους –οι γεννηθέντες μετά τα μέσα της δεκαετίας του 2010– αναμένεται να αρχίσουν την κατανάλωση πολυτελείας στα 15 τους χρόνια, σύμφωνα με την έρευνα της εταιρείας Bain. «Έχουν εκτεθεί νωρίτερα στις πολυτελείς μάρκες, χάρη στην ψηφιακή τεχνολογία και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Αυτό τους έχει κάνει οξυδερκείς παρατηρητές της πολυτελείας από την πιο νεαρή τους ηλικία», επισημαίνει η αναλύτρια της Bain, Φεντέρικα Λεβάντο. Οι «μεγάλες μάρκες», όπως ο γαλλικός όμιλος LVMH Vuitton, έχουν προσεγγίσει τα

τελευταία χρόνια τους νέους ενήλικους, προωθώντας συλλογές εμπνευσμένες από την ενδυμασία των νέων και απομακρυσμένες από τους παραδοσιακούς έμφυλους ρόλους. Πολλοί οίκοι μόδας –όπως ο Dior και ο Balenciaga– ασπάζονται το όραμα ολιστικής δικτύωσης του Μαρκ Ζούκερμπεργκ, Metaverse, σε μια προσπάθεια να έλθουν σε επαφή με το νεανικό κοινό, προτείνοντας ψηφιακά «συνολάκια» ρούχων, που μπορούν να φορεθούν από τα ηλεκτρονικά avatar (ηλεκτρονικές απεικονίσεις) παικτών σε πλατφόρμες διαδικτυακών παιχνιδιών.

Σύμφωνα με ανακοίνωση του επικεφαλής της οινοποιίας Moët Hennessy, τα αποθέματα της φημισμένης σαμπάνιας, ιδιοκτησίας του Γάλλου μεγιστάνα Μπερνάρν Αρνό, έχουν καταναλωθεί. «Το απόθεμα της καλύτερης σαμπάνιας μας έχει εξαντληθεί. Η άρση των απαγορεύσεων για την COVID-19 έχει εκτινάξει τη ζήτηση», σχολίασε ο CEO της οινοποιίας, Φίλιπ Σάους.

REUTERS

PLACELIFT
renovations - constructions

Τηλ: 77 770520

Σε αδιέξοδο το γερμανικό επιχειρηματικό μοντέλο

Η ενεργειακή κρίση προκαλεί μεγάλο πλήγμα στις βιομηχανίες

Το οικονομικό θαύμα της Γερμανίας κλονίζεται επειδή το επιχειρηματικό της μοντέλο αποδεικνύεται πλήρως εξαρτημένο από τη φθηνή ρωσική ενέργεια και από τη στιγμή που αυτή εξέλιπε, τρίζει και η γερμανική βιομηχανία. Οι εγγενείς του αδυναμίες αντανakλώνται στην περίπτωση του γερμανικού κολοσσού των χημικών, της εμβληματικής BASF, που έχει εδώ και μερικές εβδομάδες ανακοινώσει ότι θα περιορίσει αισθητά τις δραστηριότητές της εντός Ευρώπης και κυρίως εντός Γερμανίας και θα επενδύσει σημαντικά στις ΗΠΑ. Και βέβαια η αιτία είναι η ενεργειακή κρίση που έχει φέρεi σε αδιέξοδο πολλές γερμανικές επιχειρήσεις και έχει ενσπείρει εντονότατο προβληματισμό για τη βιωσιμότητα του γερμανικού επιχειρηματικού μοντέλου.

Όπως επισημαίνει σχετικά ρεπορτάζ των Financial Times, τα στατιστικά στοιχεία του γερμανικού κράτους σκιαγραφούν μια άκρως ανησυχητική εικόνα. Η παραγωγή στις βιομηχανίες εντάσεως ενέργειας, που αντιπροσωπεύουν το 23% των βιομηχανικών θέσεων εργασίας στη Γερμανία, έχει μειωθεί κατά 10% από τις αρχές του έτους. Τοις όποις μετάλλα, τα υαλικά, τα κεραμικά, οι χαρτοβιομηχανίες και η κλωστοϋφαν-

Η παραγωγή στις βιομηχανίες εντάσεως ενέργειας έχει μειωθεί κατά 10% από τις αρχές του έτους.

ντουργία υφίστανται το μεγαλύτερο πλήγμα. Η σχεδόν ιστορικής σημασίας βιομηχανία υαλικών Heinz-Glas, που εδώ και 400 χρόνια παράγει μπουκαλάκια για αρώματα και καλλυντικά αγωνίζεται να επιβιώσει, ενώ η KPM, μια από τις παλαιότερες βιομηχανίες πορσελάνης έχει μειώσει την κατανάλωση ενέργειας κατά 10% με 15% αλλά δεν μπορεί να αποφύγει την εκτόξευση του κόστους των πρώτων υλών της.

Όπως επισημαίνει ο Κλέμενς Φούεστ, επικεφαλής του οικονομικού ινστιτούτου Ifo, στην πράξη αυτό σημαίνει πως 1,5 εκατ. εργαζόμενοι στη Γερμανία απασχολούνται σε βιομηχανίες που υφίστανται μεγάλες πιέσεις. Η κατάσταση είναι γενικότερη στη χώρα. Βιομηχανίες και επιχειρήσεις ανά τη Γερμανία αγωνίζονται από το καλοκαίρι να προσαρμοστούν στην εξαφάνιση του ρωσικού αερίου. Χαμλώνουν τα φώτα, αντικαθιστούν το αέριο

με πετρέλαιο και στη χειρότερη περίπτωση μειώνουν την παραγωγή. Και δεν είναι λίγες που ενδέχεται να ακολουθήσουν τα βήματα της BASF και να μεταφέρουν μονάδες παραγωγής σε άλλες χώρες όπου είναι φθηνότερη η ενέργεια. Σκιαγραφώντας επιγραμματικά το πρόβλημα της Γερμανίας, η Κονσταντζέ Στελζενμίλερ, διευθύντρια του κέντρου ΗΠΑ και Ευρώπης στο Ιδρυμα Brookings, επισημαίνει πως η Γερμανία αποτελεί μια περίπτωση δυτικής χώρας που στοιχημάτισε στην παγκοσμιοποίηση και την αλληλεξάρτηση και τώρα υφίσταται τις συνέπειες. Η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία, υπογραμμίζει η ίδια, «ανέθεσε την ασφάλειά της στις ΗΠΑ, την ανάπτυξή της στην Κίνα μέσω των εξαγωγών της και τις ενεργειακές της ανάγκες στη Ρωσία». Και τώρα είναι σε ανυπόφορο βαθμό ευάλωτη στις αρχές του 21ου αιώνα, αντιμέτωπη με έναν θωριωδ

ανταγωνισμό για τις προμήθειες σε ενέργεια και με την τακτική εκθρόνωση και φίλων να μετατρέπουν την αλληλεξάρτηση σε όπλο εναντίον των πάντων. Πράγματι ο κολοσσός BASF αποτελεί την επιτομή των όσων επισήμανε η κ. Στελζενμίλερ.

Επί χρόνια καλλιέργησε την εξάρτησή της από το ρωσικό αέριο που ερχόταν στη Γερμανία μέσω αγωγών. Ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, Μάρτιν Μπριντερμίλερ, δήλωσε προ μηνών ότι το ρωσικό αέριο «αποτελούσε τη βάση της ανταγωνιστικότητάς μας». Και βέβαια ανέπτυξε σχέση αλληλεξάρτησης με την Κίνα, που σήμερα αντιπροσωπεύει 12 δισ. ευρώ στα ετήσια έσοδά της. Τώρα η BASF οικοδομεί σύμπλεγμα χημικών στην πόλη Γκουανγκντόνγκ στη νοτιοανατολική Κίνα. Ο προϋπολογισμός της μονάδας ανέρχεται σε 10 δισ. ευρώ και είναι η μεγαλύτερη ξένη επένδυση στην ιστορία. Πολλοί στο Βε-

ρολίνο βλέπουν με καχυποψία αυτό το σχέδιο και εκφράζουν φόβους πως ίσως μια μέρα ο γερμανικός κολοσσός των χημικών θα εγκαταλείψει πλήρως τη Γερμανία, θα εγκατασταθεί οριστικά στην Κίνα και θα κλείσει τις κεντρικές του εγκαταστάσεις στη μικρή πόλη Λου-ντιβχάφεν, που σημειωτέον περιλαμβάνει τη μεγαλύτερη μονάδα επεξεργασίας νερού, ενώ έχει το δικό της νοσοκομείο και δική της μονάδα πυροσβεστών.

Οι μέτοχοι της δεν ανησυχούν βέβαια, καθώς το μόνο που τους ενδιαφέρει είναι να ρέει το χρήμα. Η ίδια η BASF έχει αποκλείσει το ενδεχόμενο, τονίζοντας πως δεν θα επαναλάβει το λάθος της Γερμανίας που εξαρτήθηκε ολοκληρωτικά από ένα αυταρχικό κράτος με επιθετικές διαθέσεις κατά των γειτόνων του. Σύμφωνα με τον κ. Μπριντερμίλερ, η βιομηχανία του δεν έχει την πολυτέλεια να αποφύγει την Κίνα, που αντιπροσω-

πεύει το 50% της παγκόσμιας αγοράς χημικών και αναπτύσσεται πολύ ταχύτερα και πολύ περισσότερο από την Ευρώπη. Τονίζει επίσης πως «υπάρχουν κίνδυνοι αλλά έχουμε καταλήξει στο συμπέρασμα πως η Κίνα αποτελεί ευκαιρία και πρέπει να επεκταθούμε εκεί». Καλεί μάλιστα τους Γερμανούς να κάνουν λίγη αυτοκριτική.

Πολλοί Γερμανοί κάνουν ακριβώς αυτό και ζητούν γενική επανεξέταση του οικονομικού παραδείγματος της χώρας στα πάντα, από την απορρύθμιση μέχρι την πολιτική της στο μεταναστευτικό. Μιλώντας στους F.T. ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών, Κρίστιαν Λίντνερ, δήλωσε κατηγορηματικά πως «το γερμανικό επιχειρηματικό μοντέλο πρέπει να αλλάξει, καθώς βασιζόταν στη φθηνή ενέργεια, στο άφθονο εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό και τις ανοικτές αγορές για τα γερμανικά προϊόντα υψηλής τεχνολογίας».

Διπλάσια η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ διεθνώς την επόμενη 5ετία

Η ενεργειακή κρίση δίνει μια πρωτοφανή ώθηση στην ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, το παγκόσμιο δυναμικό των οποίων αναμένεται σχεδόν να διπλασιαστεί τα επόμενα πέντε χρόνια. Στην εκτίμηση αυτή καταλήγει η Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας, καταγράφοντας τον τρόπο με τον οποίο έχουν αντιδράσει χώρες και βιομηχανίες στην εκτόξευση των τιμών της ενέργειας και τον ανταγωνισμό για προμήθειες ενέργειας.

Ο κόσμος θα αναπτύξει την επόμενη πενταετία τόσο δυναμικό ανανεώσιμων πηγών ενέργειας όσο τα προηγούμενα είκοσι χρόνια, σύμφωνα με την έκθεση για το 2022 του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας για τις ανανεώσιμες πηγές.

Ειδικά η ηλιακή και η αιολική ενέργεια θα γίνουν η πρώτη πηγή ηλεκτρικής ενέργειας στον κόσμο μέχρι το 2025, εκθρονίζοντας τον άνθρακα, καθώς οι χώρες επιδιώκουν να μειώσουν την εξάρτησή τους από τις ορυκτές πηγές,

Η ηλιακή και η αιολική θα γίνουν η πρώτη πηγή ηλεκτρικής ενέργειας στον κόσμο μέχρι το 2025.

ιδίως μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία.

Η παγκόσμια δυνατότητα εκμετάλλευσης των ανανεώσιμων πηγών θα αυξηθεί κατά 2.400 gigawatts (GW) την περίοδο 2022-2027, για να φθάσει στο επίπεδο της σημερινής συνολικής ικανότητας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας της Κίνας και κατά ένα τρίτο περισσότερο από όσο σχεδίαζαν οι ειδικοί του τομέα εδώ και έναν χρόνο, σύμφωνα με τους υπολογισμούς των αναλυτών του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας. Ο Οργανισμός, που συμβουλεύει τα κράτη για τις ενεργειακές τους πολιτικές, αναδει-

Ο κόσμος θα αναπτύξει την επόμενη πενταετία τόσο δυναμικό ανανεώσιμων πηγών ενέργειας όσο τα προηγούμενα είκοσι χρόνια, σύμφωνα με έκθεση για το 2022 του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας.

κνύει «την ταχύτητα με την οποία οι κυβερνήσεις φρόντισαν να προωθήσουν λίγο περισσότερο τις ανανεώσιμες πηγές». Αυτό ισχύει ιδιαίτερα στην Ευρώπη, η οποία επιδιώκει να αντικαταστήσει το ρωσικό φυσικό αέριο και όπου οι υποδομές που θα αναπτυχθούν κατά την προσεχή πενταετία θα διπλασιαστούν σε σχέση με τα πέντε προηγούμενα χρόνια. Αλλού στον κόσμο, οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Ινδία ηγούνται της κούρσας, με την εκπόνηση σχεδίων και μεταρρυθμίσεις της αγοράς, με μια ταχύτητα που δεν ήταν αναμενόμενη.

«Το παράδειγμα των ανανεώσιμων δείχνει ότι η ενεργειακή κρίση μπορεί να αποδειχθεί ιστορική καμπή προς ένα παγκόσμιο ενεργειακό σύστημα πιο καθαρό και ασφαλές», σύμφωνα με τον διευθυντή του Οργανισμού Φατίκ Μπρόλ, που υπενθυμίζει ότι «αυτή η επιτάχυνση είναι κρίσιμης σημασίας αν θέλουμε να διατηρήσουμε τη δυνατότητα περιορι-

σμού της αύξησης της θερμοκρασίας στο επίπεδο του 1,5° C σε σχέση με τα προβιομηχανικά επίπεδα». Με τεχνολογικούς όρους η ηλιακή και η χειροαία αιολική ενέργεια διαμορφώνουν σήμερα τα λιγότερα δαπανηρά μέσα από όλα για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στην πλειονότητα των χωρών. Η έκθεση προβλέπει τον τριπλασιασμό του παγκόσμιου φωτοβολταϊκού πάρκου κατά την πενταετία 2022-2027, κυρίως στις στέγες των καταστημάτων και τις κατοικίες, καθώς οι καταναλωτές επιδιώκουν να μειώσουν τους λογαριασμούς τους, ενώ το δυναμικό της αιολικής ενέργειας αναμένεται να διπλασιαστεί κατά την περίοδο αυτή. Τέλος, η ζήτηση για βιοκαύσιμα αναμένεται να αυξηθεί κατά 22%, κυρίως στις Ηνωμένες Πολιτείες, στον Καναδά, στη Βραζιλία, στην Ινδονησία και την Ινδία, που έχουν υιοθετήσει μέτρα υποστήριξης αυτής της μορφής ενέργειας.

Δωρεάν οι δημόσιες συγκοινωνίες στο Λουξεμβούργο

Το Λουξεμβούργο ανακοινώνει ότι θα γίνει η πρώτη χώρα που θα προσφέρει δωρεάν όλες τις μετακινήσεις με τα μέσα μεταφοράς. Μοιάζει λίγο παράδοξο, γιατί οι κάτοικοι του Λουξεμβούργου είναι οι τελευταίοι άνθρωποι στη Γη που χρειάζεται να γλιτώσουν τα 2 ευρώ του εισιτηρίου. Για την ακρίβεια, οι περίπου 640.000 πολίτες του Λουξεμβούργου απολαμβάνουν το υψηλότερο κατά κεφαλήν εισόδημα από τους πολίτες κάθε άλλου ανεξάρτητου κράτους. Οι Λουξεμβούργοι βγάζουν περισσότερα ακόμη και από τους κατοίκους του Μονακό ή του Λίχτενσταίν.

Όμως ακόμη και αυτός ο προνομioύχος λαός της Ευρώπης έχει τα προβλήματά του. Και ένα από αυτά είναι τα αυτοκίνητα. Στους

δρόμους του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου, εκεί όπου όλα μοιάζουν κατά τ' άλλα τακτοποιημένα και βουκολικά, το μπιτσιλίσμα είναι τεράστιο πρόβλημα. Πέραν των μόνιμων κατοίκων της πόλης, περισσότερα από 180.000 άτομα περνούν καθημερινά τα σύνορα από το Βέλγιο, τη Γαλλία και τη Γερμανία, όπου μένουν, για να δουλέψουν. Με τον μέσο μισθό λίγο πάνω από τις 50.000 ευρώ τον χρόνο, το Λουξεμβούργο πληρώνει περίπου 40% καλύτερα από τη γειτονική Γαλλία. Όμως η στέγασψη είναι πανάκριβη και έτσι πολλοί από αυτούς τους εργαζομένους δεν έχουν την πολυτέλεια να μένουν εντός των συνόρων του δουκάτου. Γι' αυτό και καθημερινά, με τη λήξη του ωραρίου εργασίας, στους δρόμους

δημιουργούνται ατελείωτες ουρές αυτοκινήτων από όλους εκείνους που παίρνουν τον δρόμο της επιστροφής. Οι υψηλοί μισθοί, οι χαμηλοί δασμοί και η φθηνότερη βενζίνη στην Ευρωπαϊκή Ένωση σημαίνουν ότι το Λουξεμβούργο έχει περισσότερα αυτοκίνητα από κάθε άλλη ευρωπαϊκή χώρα.

Για την ακρίβεια, αντιστοιχούν 696 αυτοκίνητα ανά 1.000 κατοίκους. Σχεδόν 9 στα 10 νοικοκυριά έχουν τουλάχιστον ένα αυτοκίνητο, ενώ μία στις δέκα οικογένειες έχει τρία ή και περισσότερα αμάξια. Ετσι, ενώ η πόλη του Λουξεμβούργου είναι πανέμορφη, η κίνησή της είναι δραματική. Το καλοκαίρι, όλα αυτά τα αυτοκίνητα «μετακομίζουν» στις ακτές των λιμνών, ενώ εκείνοι που προσπαθούν να

γλιτώσουν το μπιτσιλίσμα αναζητούν εναλλακτικές διαδρομές μέσα από χωριά, εξοργίζοντας τους κατοίκους τους. Κάπως έτσι, λοιπόν, αυτή η μικροσκοπική χώρα αποφάσισε να εφαρμόσει μια μεγάλη ιδέα. Οι ανακοινώσεις έγιναν τον Δεκέμβριο του 2018, όμως στις 29 Φεβρουαρίου του 2020 το Λουξεμβούργο έγινε το πρώτο κράτος στον κόσμο που έκανε τη χρήση των μέσων μαζικής μεταφοράς εντελώς δωρεάν για όλους. Με εξαίρεση τα εισιτήρια πρώτης θέσης (που λίγοι χρησιμοποιούν έτσι κι αλλιώς), μπορείς εντελώς δωρεάν να πάρεις το λεωφορείο, το τραμ ή το τρένο μέσα στα σύνορα του Λουξεμβούργου. Το πρωτοποριακό πρόγραμμα επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό με 41 εκατ. ευρώ κάθε χρόνο.

Σχεδόν 9 στα 10 νοικοκυριά έχουν τουλάχιστον ένα αυτοκίνητο, ενώ μία στις δέκα οικογένειες έχει τρία ή και περισσότερα αμάξια και στους δρόμους του Λουξεμβούργου δημιουργούνται ατελείωτες ουρές αυτοκινήτων.

“Ευχαριστούμε για την εμπιστοσύνη σας για πάνω από 25 χρόνια. Ευγενική υπενθύμιση όπως τερματίσετε την μεταξύ μας τραπεζική σχέση.”

Μετά λύπης & χαιρετισμών,
RCB Bank

Χρεώσεις με τον μήνα για τραπεζικές συναλλαγές

Τα πακέτα κοστίζουν 2 - 10 ευρώ.

Τι ισχύει σε άλλες χώρες στην Ευρώπη

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Ευρωπαϊκό μοντέλο στις χρεώσεις τους υιοθετούν οι τράπεζες με ειδικά πακέτα, που περιλαμβάνουν συγκεκριμένο αριθμό δωρεάν συναλλαγών κάθε μήνα μέσω Internet, mobile banking ή ATM, με παράλληλη χρέωση του τραπεζικού λογαριασμού. Τα πακέτα συναλλαγών προωθούνται ως εναλλακτική λύση στο αυξημένο κόστος που συνεπάγεται για τον πελάτη ο κατακερματισμός των χρεώσεων για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές και συμφέρουν όσους πληρώνουν ή μεταφέρουν συστηματικά κάθε μήνα χρήματα μέσω ηλεκτρονικών καναλιών. Κοστίζουν από 2 έως και 10 ευρώ τον μήνα και συνοδεύονται με προνόμια για τους καταθέτες ανάλογα με το πακέτο και την τράπεζα που θα επιλέξουν.

Οι χρεώσεις στις τραπεζικές συναλλαγές έχουν βρεθεί στο επίκεντρο της κριτικής το τελευταίο διάστημα με έμφαση τη μεταφορά χρημάτων από τη μία τράπεζα σε άλλη μέσω μεταφορών πιστώσεων (instant payments), δηλαδή με άμεση χρέωση του λογαριασμού. Το μέσο κόστος στη χώρα μας διαμορφώνεται σήμερα κοντά στα 3 ευρώ, εάν η συναλλαγή δεν γίνεται άμεσα και 4-5 ευρώ αν η συναλλαγή εκτελεστεί άμεσα.

Τα πακέτα σηματοδοτούν τη στροφή των ελληνικών τραπεζών σε ένα τραπεζικό μοντέλο που βασίζεται στη χρέωση του τραπεζικού λογαριασμού κάθε μήνα, προκειμένου ο πελάτης να έχει πρόσβαση σε δωρεάν υπηρεσίες και συναλλαγές. Πρόκειται για ένα μοντέλο που ισχύει εδώ και πολλά χρόνια στις ευρωπαϊκές τράπεζες, οι οποίες χρεώνουν με διαχειριστικό κόστος την τή-

Περιλαμβάνουν συγκεκριμένο αριθμό δωρεάν συναλλαγών μέσω Internet, mobile banking ή ATM.

ρηση του λογαριασμού κάθε πελάτη. Με τη χρέωση αυτή, που σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιεύει η «Κ» κυμαίνεται από 2,25 ευρώ και φθάνει έως και τα 13,9 ευρώ κάθε μήνα –με βάση τα τιμολόγια των μεγαλύτερων ευρωπαϊκών τραπεζών–, οι καταθέτες τους εξασφαλίζουν σημαντικό ή απερίοριστο αριθμό συναλλαγών, δωρεάν μεταφορές χρημάτων κ.ά. Το μοντέλο αυτό αρχίζει να υιοθετείται σταδιακά και στη χώρα μας σε μια προσπάθεια προσαρμογής στα ευρωπαϊκά δεδομένα και ενίσχυσης των τραπεζικών εσόδων από προμήθειες, αλλά και σε μια προσπάθεια διάδοσης των ηλεκτρονικών συναλλαγών.

Πακέτα συναλλαγών έχουν ήδη δημιουργήσει και προωθήσει στην αγορά η Eurobank, η Εθνική Τράπεζα και η Τράπεζα Πειραιώς, ενώ την πρακτική αυτή εξετάζει να υιοθετήσει σταδιακά από τη νέα χρονιά και η Alpha Bank. Η αγορά του πακέτου και άρα η επιβάρυνση του καταθετικού λογαριασμού για τον πελάτη δεν είναι υποχρεωτική –όπως συμβαίνει στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Όμως η μαζικότερη προώθησή τους στην αγορά από την αρχή του χρόνου θα αποτελέσει και ένα crash test για τα αντανακλαστικά και τις αντιδράσεις των πελατών τους, με δεδομένο ότι επιχειρείται σε μια ιδιαίτερη συγκυρία κατά την οποία οι τραπεζικές χρεώσεις

Τα πακέτα σηματοδοτούν τη στροφή των ελληνικών τραπεζών σε ένα τραπεζικό μοντέλο που βασίζεται στη χρέωση του τραπεζικού λογαριασμού κάθε μήνα, προκειμένου ο πελάτης να έχει πρόσβαση σε δωρεάν υπηρεσίες και συναλλαγές.

Η υπηρεσία IRIS

Στο επίκεντρο των πρωτοβουλιών που αναλαμβάνουν οι τράπεζες μετά την κυβερνητική παρέμβαση, είναι και η προώθηση των άμεσων πληρωμών μέσω της υπηρεσίας IRIS που έχει δημιουργηθεί από τις τράπεζες και τη ΔΙΑΣ και η οποία επιτρέπει τη μεταφορά ποσών έως 500 ευρώ ημερησίως από μία τράπεζα σε άλλη με μηδενικό ή πολύ μικρό κόστος, της τάξης π.χ. των 50 λεπτών ανά συναλλαγή. Η υπηρεσία IRIS λειτουργεί για τη μεταφορά χρημάτων μεταξύ φυσικών προσώπων, την πληρωμή των αγορών που πραγματοποιούνται σε ηλεκτρονικό κατάστημα με χρέωση του λογαριασμού πληρωμών μέσω του e-banking της συνεργαζόμενης τράπεζας, αλλά και της πληρωμές προς επαγγελματίες.

αποτελούν αντικείμενο κριτικής και παρέμβασης από την πλευρά της κυβέρνησης, που κάλεσε τις τράπεζες να επανεξετάσουν την τιμολογιακή τους πολιτική σε μια σειρά υπηρεσίες και συναλλαγές. Η Eurobank προωθεί τρία πακέτα (Silver, Gold και Platinum) με κόστος 2,5 και 10 ευρώ τον μήνα αντίστοιχα, τα οποία δίνουν στον πελάτη τη δυνατότητα να πραγματοποιήσει συγκεκριμένο αριθμό μεταφορών χρημάτων, πάγιων εντολών, εμβάσματος ή χορήγησης πιστωτικής κάρτας χωρίς συνδρομή, εξοικονομώντας, σύμφωνα με τους υπολογισμούς της τράπεζας 7, 14 ή 44 ευρώ τον μήνα ανάλογα με το πακέτο και την επιβάρυνση που θα είχε εάν πραγματοποιούσε την κάθε μια από αυτές τις συναλλαγές εκτός του πακέτου συναλλαγών. Τα πακέτα συνοδεύονται με ειδικές εκπτώσεις σε επιχειρήσεις λιανημπορίου, εταιρείες παροχής ενέργειας, κινητής τηλεφωνίας κ.ά.

Μεταξύ 2-5 ευρώ τον μήνα τιμολο-

γείται το πακέτο συναλλαγών με την επωνυμία «Value» της Εθνικής Τράπεζας, που δίνει τη δυνατότητα συγκεκριμένου αριθμού εμβασμάτων –1 ή 2– σε τράπεζα του εσωτερικού, δυνατότητα δωρεάν ενός εισερχόμενου εμβάσματος, 1 δωρεάν πληρωμή πιστωτικής κάρτας άλλης τράπεζας, έκπτωση 1 μονάδας στο επιτόκιο αγορών κ.ά. Το πακέτο συναλλαγών «εξόφΛΥΣΗ» που προσφέρει η Τράπεζα Πειραιώς, εξασφαλίζει με κόστος από 10-25 ευρώ τον χρόνο έως 50 πληρωμές λογαριασμών ετπισίας μέσω winbank, αλλά η τράπεζα επανεξετάζει τη στρατηγική της στο θέμα των χρεώσεων από τις αρχές του 2023.

Τα πακέτα συναλλαγών που προωθούν οι τράπεζες αναμένεται να εμπλουτιστούν σταδιακά, καθώς οι χρήστες των ηλεκτρονικών δικτύων εξοικειώνονται με τη νέα τάση της μηνιαίας επιβάρυνσης του λογαριασμού τους, που αποτελεί στη χώρα μας άγνωστη μέχρι σήμερα έννοια.

Στον SSM η στήριξη ευάλωτων νοικοκυριών με στεγαστικά

Στην κρίση του SSM βρίσκεται η πρόταση των τραπεζών για τη στήριξη των ευάλωτων νοικοκυριών, με την επιδότηση του 50% της αύξησης της δόσης του στεγαστικού τους δανείου που προκάλεσε η άνοδος των επιτοκίων, αναδρομικά από τον Ιούλιο του 2022 έως και τα τέλη του 2023. Η επιδότηση θα γίνει μέσω ενός κοινού ταμείου με τη μορφή «κουμπάρ», που θα δημιουργηθεί στην Ειδική Γραμματεία Ιδιωτικού Χρέους και στον οποίο θα συνεισφέρουν οι τέσσερις συστημικές τράπεζες, με στόχο την κάλυψη όσων νοικοκυριών πληρούν τα εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια που προβλέπει ο νόμος προκειμένου κάποιος να χαρακτηριστεί ευάλωτος.

Η πρόταση των τραπεζών προβλέπει την επιδότηση των ενήμερων δανειοληπτών, δηλαδή όσων δεν έχουν καθυστερήσει τη δόση του δανείου για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 3 μηνών, είτε τα δάνεια οφειλόνται στις τράπεζες –ο συστημικές και μη– είτε οφειλόνται στα funds. Η δυνατότητα αυτή προτάθηκε από τις τράπεζες προκει-

Το σχέδιο προβλέπει την επιδότηση του 50% της αύξησης της δόσης που έφερε η άνοδος των επιτοκίων.

μένου να διασφαλιστεί η ίση μεταχείριση όλων των συνεπών δανειοληπτών και να μη δημιουργηθούν ωφελούμενοι δύο ταχυτήτων, αλλά δεν είναι βέβαιο ότι θα εγκριθεί από τον επόπτη. Αυτό γιατί συνδέεται με την κεφαλαιακή ελάφρυνση (Significant Risk Transfer) που απέσπασαν οι τράπεζες όταν η ελληνική πολιτεία διαπραγματεύθηκε τον μηχανισμό του «Ηρακλή» και το λεγόμενο μηδενικό risk weight assets, δηλαδή την πλήρη αποαναγνώριση από τον ισολογισμό της τράπεζας των δανείων που τιτλοποίησε. Ο μηχανισμός για την έναρξη καταβολής της επιδότησης θα «πατήσει» στην πλατφόρμα του προγράμματος «Έξφυρα», που λειτουργεί στην Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού

Χρέους. Οι δανειολήπτες που πληρούν τα εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια, ώστε να χαρακτηριστούν ευάλωτοι, θα μπαίνουν στην πλατφόρμα που θα ανοίξει για αυτόν τον σκοπό και θα κάνουν αίτηση για να λάβουν την επιδότηση. Το ποσό της επιδότησης θα πιστώνεται σε ειδικό λογαριασμό. Η δόση όμως που θα πληρώνουν στην τράπεζα θα είναι αυτή που προκύπτει με βάση τη δανειακή τους σύμβαση και δεν θα είναι μειωμένη. Άρα θα πρόκειται για επιδότηση με τη μορφή επιστροφής του ποσού στον λογαριασμό του δανειολήπτη. Αντίστοιχα το ποσό της επιδότησης θα «συγκεντρωθεί» από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες σε ένα κοινό ταμείο με τη μορφή ενός «κουμπάρ», μέσω του οποίου θα πιστώνονται από την ΕΓΔΧ τα ποσά στους δικαιούχους.

Ο λόγος για τον οποίο οι τράπεζες προτείνουν αυτό τον τρόπο της επιδότησης είναι γιατί κάτι τέτοιο δεν προϋποθέτει την αλλαγή της δανειακής σύμβασης με τον δανειολήπτη. Το μοντέλο αυτό κρίθηκε σε συνεργασία με την ΤτΕ ότι μπορεί να υπερκεράσει τις επι-

φυλάξεις του επόπτη για το κατά πόσο τα δάνεια αυτά θα πρέπει να αλλάξουν κατηγορία και να χαρακτηριστούν από ενήμερα ως πιθανά για αθέτηση (unlikely to pay). Ανάλογα με το εάν η πρόταση αυτή γίνει αποδεκτή από τον SSM, θα αξιολογηθεί και το τελικό κόστος του μέτρου, που δεν συνίσταται μόνο στο ύψος της επιδότησης, αλλά και στο ύψος των προβλέψεων που θα κληθούν να πάρουν οι τράπεζες με βάση την κατηγοριοποίηση αυτών των δανείων. Σε ό,τι αφορά το κονδύλι για την επιδότηση, αυτό σύμφωνα με τους υπολογισμούς που έχουν κάνει οι τράπεζες θα διαμορφωθεί κοντά στα 20 εκατ. ευρώ, ενώ η περίμετρος των δανείων που θα ενταχθούν εκτιμάται ότι δεν θα ξεπεράσει τα 2 δισ. ευρώ. Αντίστοιχα ο αριθμός των δανειοληπτών εκτιμάται ότι δεν υπερβαίνει την αρχική πρόβλεψη, που έκανε λόγο για έως 30.000 δανειολήπτες, με την προοπτική να αυξηθεί κοντά στις 32.000 εφόσον στο σχήμα της επιδότησης ενταχθούν και οφειλότες, τα δάνεια των οποίων έχουν τιτλοποιηθεί.

ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΖΩΡΤΖΗ

Οι δανειολήπτες που πληρούν τα εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια θα μπαίνουν στην πλατφόρμα που θα ανοίξει γι' αυτόν τον σκοπό και θα κάνουν αίτηση για να λάβουν την επιδότηση.

Μπαράζ ελέγχων από τις Αρχές για ξέπλυμα «βρώμικου» χρήματος

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Απάτες, ξέπλυμα «μαύρου» χρήματος και μεγάλη φοροδιαφυγή βρίσκονται στο στόχαστρο των ελεγκτικών υπηρεσιών και της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες. Από την αρχή του έτους η φορολογική διοίκηση έχει αποστείλει στην Αρχή στοιχεία εκατοντάδων φορολογουμένων προκειμένου να διερευνηθούν για ξέπλυμα, ενώ την ίδια στιγμή και η Αρχή έχει ζητήσει την αποστολή φορολογικών φακέλων φορολογουμένων για τους οποίους υπάρχουν υποψίες και στοιχεία για ξέπλυμα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιοποίησε η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, στο διάστημα Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2022 η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες απέστειλε στις φορολογικές αρχές αιτήματα παροχής πληροφοριών για συνολικά 346 άτομα.

Πρόκειται για πρόσωπα τα οποία εμπλέκονται σε υποθέσεις ξέπλυματος «βρώμικου» χρήματος, και ζητεί από την ΑΑΔΕ στοιχεία για τα εισοδήματά

Από το 2016 έως και τον Σεπτέμβριο φέτος έχουν βεβαιωθεί πρόστιμα ύψους 1,22 δισ., αλλά έχουν εισπραχθεί μόλις 10 εκατ.

και τα περιουσιακά στοιχεία που δηλώνουν στην εφορία, ώστε η έρευνα να συνεχιστεί σε βάθος. Τα συγκεκριμένα πρόσωπα εμπλέκονται σε 71 υποθέσεις, τις οποίες απέστειλε η Αρχή στην ΑΑΔΕ. Επίσης, η ΑΑΔΕ στο 9μηνο του 2022 εξέδωσε εντολή ελέγχου για 195 από τις υποθέσεις που είχε στείλει η «Αρχή για το ξέπλυμα» και η επεξεργασία των υπολοίπων υποθέσεων συνεχίζεται. Το ίδιο διάστημα οριστικοποιήθηκαν 125 υποθέσεις και επιβλήθηκαν φόροι και πρόστιμα ύψους 86,1 εκατ. ευρώ. Από τα βεβαιωθέντα πρόστιμα, ωστόσο, εισπράχθηκε μόλις 1,68 εκατ. ευρώ.

Συνολικά από το 2016 μέχρι και τον Σεπτέμβριο του 2022 έχουν βεβαιωθεί πρόστιμα 1,22 δισ. ευρώ από τις Αρχές,

Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιοποίησε η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, στο διάστημα Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2022 η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες απέστειλε στις φορολογικές αρχές αιτήματα παροχής πληροφοριών για συνολικά 346 άτομα.

αλλά το ποσό που έχει εισπραχθεί μόλις και ξεπερνάει τα 10 εκατ. ευρώ.

Παράλληλα, στο διάστημα Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2022 οι φορολογικές αρχές απέστειλαν στην Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες 352 υποθέσεις για βεβαιωμένη φοροδιαφυγή που υπερβαίνει το 1,44 δισ. ευρώ. Οι φορολογούμενοι που εμπλέκονται στις συγκεκριμένες υποθέσεις θα ελεγχθούν και για ξέπλυμα «μαύρου» χρήματος. Σύμφωνα με τον νόμο, στην Αρχή παραπέμπονται ιδιώτες ή νομικά πρόσωπα που κατηγορούνται για βεβαιωμένη φοροδιαφυγή ύψους άνω των 50.000 ευρώ. Επίσης, παραπέμφθηκαν στην «Αρχή για το ξέπλυμα χρήματος» και 514 φορολογούμενοι με αρρυθμιστα χρέη προς την εφορία ύψους άνω των 50.000 ευρώ ο καθένας. Οι φορολογούμενοι αυτοί θα ελεγχθούν και για ξέπλυμα χρήματος. Οι 514 φορολογούμενοι έχουν χρέη που συνολικά αγγίζουν τα 464 εκατ. ευρώ.

Η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες λαμβάνει πληροφορίες και αξιοποιεί αναφορές για ύποπτες συ-

ναλλαγές από αστυνομικές, φορολογικές, τελωνειακές, δικαστικές και άλλες αρχές από το εξωτερικό ή από το εσωτερικό και από οποιαδήποτε πηγή. Τα τελευταία πέντε χρόνια υποβλήθηκαν στην Αρχή 37.000 αναφορές από τις ανωτέρω πηγές, ενώ στοιχεία αποστέλλουν:

α) Τα πιστωτικά ιδρύματα και κάθε πιστωτικός φορέας του ν. 4438/2016 (Α' 220).

β) Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί. γ) Οι ορκωτοί ελεγκτές - λογιστές και οι εταιρείες ορκωτών ελεγκτών - λογιστών που έχουν εγγραφεί στο δημόσιο μητρώο της Επιτροπής Λογιστικών Τυποποιήσεων και Ελέγχων, καθώς και οι ιδιώτες ελεγκτές.

δ) Οι εξωτερικοί λογιστές - φοροτεχνικοί και τα νομικά πρόσωπα παροχής λογιστικών - φοροτεχνικών υπηρεσιών.

ε) Οι συμβολαιογράφοι και οι δικηγόροι όταν συμμετέχουν, ενεργώντας εξ ονόματος και για λογαριασμό των πελατών τους, σε χρηματοπιστωτικές συναλλαγές ή συναλλαγές επί ακινήτων και όταν βοηθούν στον σχεδιασμό ή στη διενέργεια συναλλαγών για τους πελάτες τους.

epic

STREET

DECEMBER 21ST, 19:00-00:00, STASIKRATOUS STR.

FEST

NICOSIA

SUPPORTED BY

HELLENIC BANK

Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

Ενισχύσεις €850 εκατομμυρίων τον Δεκέμβριο

Πώς και υπό ποιες προϋποθέσεις θα διασφαλιστεί ποσό 1,6 δισ. ευρώ επιπλέον για μέτρα στήριξης το 2023

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Με μια σειρά από μέτρα ενίσχυσης διαφόρων κοινωνικών ομάδων, ύψους περίπου 850 εκατ. ευρώ, ανοίγει ο προεκλογικός διάδρομος αυτόν τον μήνα. Θα επεκταθεί το 2023 με τις παρεμβάσεις που προβλέπει ο προϋπολογισμός και αθροίζονται σε πρόσθετες δαπάνες περίπου 2,4 δισ. ευρώ και πιθανώς κάτι καινούργιο, με «κορηγό» τον νέο φόρο των κερδών των διυλιστηρίων. Στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ) κάνουν «ταμείο» αυτές τις τελευταίες μέρες του χρόνου, προσθέτοντας στα ήδη προγραμματισμένα μέτρα της ΔΕΘ τις νέες εξαγγελίες, όπως το έκτακτο δώρο Χριστουγέννων στους ενστόλους της ΕΛ.ΑΣ. και του Λιμενικού, αλλά και τις υποχρεώσεις των νέων νομοθετικών ρυθμίσεων.

Αναλυτικά, τα μέτρα στήριξης, ξεκινώντας από τον Δεκέμβριο και τους επόμενους μήνες περιλαμβάνουν:

- Την επιταγή ακρίβειας των 250 ευρώ, που θα λάβουν τον Δεκέμβριο 2,3 εκατομμύρια δικαιούχοι, κόστους 500 εκατ. ευρώ.
- Το επίδομα στους αγρότες για τα λιπάσματα, κόστους 60 εκατ. ευρώ.
- Το επίδομα θέρμανσης, που θα καταβληθεί σε 1,2 εκατ. δικαιούχους, τον Δεκέμβριο (150 εκατ. ευρώ) και σε άλλες δύο δόσεις τον επόμενο χρόνο (συνολικά 300 εκατ. ευρώ).
- Την επιδότηση του πετρελαίου θέρμανσης με 25 λεπτά το λίτρο, κόστους 60-70 εκατ. ευρώ τον μήνα. Το μέτρο, προς το παρόν, ισχύει μόνο για τον Δεκέμβριο, ίσως όμως επεκταθεί και τους επόμενους μήνες.
- Το έκτακτο δώρο Χριστουγέννων

Ο στόχος για πρωτογενές πλεόνασμα 0,7% του ΑΕΠ το 2023 θα ικανοποιηθεί πάση θυσία, τονίζει το ΥΠΟΙΚ.

των 600 ευρώ στους ενστόλους της ΕΛ.ΑΣ. και του Λιμενικού Σώματος, κόστους 37 εκατ. ευρώ.

- Τις αυξήσεις 10% στους μισθούς των 19.900 γιατρών ΕΣΥ, με κόστος 65 εκατ. ευρώ τον χρόνο, ενώ τα αναδρομικά που θα δοθούν αυτόν τον μήνα επιβαρύνουν τον προϋπολογισμό με 25 εκατ. ευρώ.
- Τη ρύθμιση μισθολογικών θεμάτων των Ενόπλων Δυνάμεων, περιλαμβανομένης της νυχτερινής απασχόλησης, κόστους 25 εκατ. ευρώ τον χρόνο.
- Την επέκταση και στον ιδιωτικό τομέα των μέτρων στήριξης της μισθολογίας που ισχύουν και στο Δημόσιο, περιλαμβανομένου του σχετικού επιδόματος, κόστους 64 εκατ. ευρώ τον χρόνο.
- Το πρόγραμμα «Εξοικονομώ - Ανακαινίζω» για τους νέους, στο πλαίσιο του ευρύτερου προγράμματος κοινωνικής στέγασης «Σπίτι μου», που θα διαθέσει 375 εκατ. ευρώ σε δάνεια και 350 εκατ. ευρώ σε επιχορηγήσεις.
- Την εναρμόνιση του ποσοστού αναπηρίας για τη λήψη αναπηρικής σύνταξης, κόστους 60 εκατ. τον χρόνο.
- Την κατάργηση της ειδικής εισφοράς 1% υπέρ Ταμείου Πρόνοιας των δημοσίων υπαλλήλων από 1.1.23, κόστους 50 εκατ. ευρώ.
- Την κατάργηση της εισφοράς αλ-

Η τιμή του φυσικού αερίου, από την οποία εξαρτάται η τιμή του ρεύματος, αποτελεί μια σημαντική αβεβαιότητα για το εύρος των μέτρων στήριξης του 2023.

λπεγγύης στο Δημόσιο και τους συνταξιούχους, με εισοδήματα πάνω από 12.000 ευρώ, μετά τον ιδιωτικό τομέα, επιπλέον κόστους 500 εκατ. ευρώ.
- Την αύξηση των συντάξεων κατά 7,75%, που θα κοστίζει 909 εκατ.
- Τα νέα αύξηση του κατώτατου μισθού, που θα επιβαρύνει και τον προϋπολογισμό μέσω των επιδομάτων ανεργίας.

Το ερώτημα αν στα μέτρα αυτά θα

προστεθούν και κάποια νέα το 2023, πέραν όσων προβλέπει ο προϋπολογισμός, είναι ανοικτό και εξετάζονται τα περιθώρια που θα δώσει η νέα φορολόγηση των διυλιστηρίων, βάσει του ευρωπαϊκού κανονισμού, που δημοσιεύθηκε πρόσφατα. Τα βλήματα είναι στραμμένα στην ημερομηνία ψήφιστος του προϋπολογισμού, το προσεχές Σάββατο, οπότε και θα κλείσει η συζήτηση ο πρωθυπουργός. Προς το παρόν, πά-

ντως, υπάρχουν αβεβαιότητες, που δυσκολεύουν τη λήψη απόφασης.

Πρώτον, είναι αβέβαιο το ποσόν που θα αποφέρει ο νέος φόρος, καθώς βασίζεται στα κέρδη του 2022 για τα οποία δεν υπάρχει ακόμη συνολική εικόνα. Με δεδομένο το αποτέλεσμα 9μήνου για τα 2 διυλιστήρια, που πραγματοποιήσαν συνολικά κέρδη περίπου 2 δισ. ευρώ, στο ΓΛΚ υπολογίζουν ότι ο φόρος του 2022 μπορεί να φθάσει τα 600 εκατ.

ευρώ, εξασφαλίζοντας ένα καλό «καύσιμο» για παροχές. Όμως, στην πράξη το ποσό μπορεί να αλλάξει προς τα πάνω ή προς τα κάτω. Δεύτερη πηγή αβεβαιότητας είναι η τιμή του φυσικού αερίου, από την οποία εξαρτάται η τιμή του ρεύματος. Με μέση τιμή φυσικού αερίου στα 120 ευρώ η kWh, η συνέχιση της στήριξης των λογαριασμών ρεύματος των νοικοκυριών στα σημερινά επίπεδα δεν επιφέρει επιβάρυνση στον προϋπολογισμό, αλλά για κάθε αύξηση της τιμής κατά 10%, το κόστος είναι 300 εκατ. ευρώ. Ετσι, με τη σημερινή τιμή των περίπου 150 ευρώ η kWh (η οποία προβλέπεται βάσει των μελλοντικών συμβολαίων και για το 2023) θα χρειαστούν 900 εκατ. ευρώ. Μαζί με τις ανελαστικές ενεργειακές δαπάνες της γενικής κυβέρνησης, όχι μόνο εξαντλείται το αποθεματικό του 1 δισ. ευρώ που έχει προβλεφθεί στον προϋπολογισμό για επιδότηση τιμολογίων ρεύματος, αλλά θα χρειαστεί να χρησιμοποιηθεί και ένα μέρος των κερδών των διυλιστηρίων. Αντιθέτως, με τη χαμηλότερη τιμή των 120 ευρώ η kWh θα περισσέψει και μέρος από το αποθεματικό για παροχές. Ασφαλώς η κυβέρνηση θα θέλσει να εξαντλήσει κάθε περιθώριο για να εξαγγείλει πρόσθετα μέτρα στήριξης. Από την άλλη πλευρά, πάντως, στο υπουργείο Οικονομικών διαβεβαιώνουν ότι ο στόχος για πρωτογενές πλεόνασμα 0,7% του ΑΕΠ που προβλέπει ο προϋπολογισμός του 2023 θα τηρηθεί πάση θυσία.

Αλλάστε, μια ενδεχόμενη αρνητική αντίδραση των αγορών, σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι η Ελλάδα ξεφεύγει από τον δρόμο της δημοσιονομικής εξυγιάνσης, θα επιφέρει όχι μόνο δημοσιονομικό, αλλά και εκλογικό κόστος.

Οι λόγοι που κάνουν την Ελλάδα ελκυστική για τους επενδυτές

Συνέντευξη στον **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟ**

Οι επενδυτές εμφανίζονται αισιόδοξοι για τις προοπτικές της Ελλάδας και κρίνουν θετικά παραμέτρους όπως οι υποδομές, οι δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού και, βέβαια, η ποιότητα ζωής. Αυτό εκτιμά η Τζούλι Λιν Τέιγκλαντ, επικεφαλής της EY για την Ευρώπη (Area Managing Partner EY, Europe, Middle East, India and Africa), μιλώντας στην «Καθημερινή», και σημειώνει ότι η ελκυστικότητα της Ελλάδας έχει βελτιωθεί σημαντικά, κάτι που καταγράφεται και στις σχετικές έρευνες της EY. Αλλά αυτό δεν θα πρέπει να την εφησυχάζει, αντιθέτως πρέπει να επιταχύνει τις προσπάθειες και τις μεταρρυθμίσεις. Το κορυφαίο στέλεχος του ενός από τους 4 μεγαλύτερους συμβουλευτικούς οίκους διεθνώς, και μέλος του διεθνούς εκτελεστικού συμβουλίου (EY Global Executive), εμφανίζεται επίσης επιφυλακτικό για την ταχύτητα με την οποία μπορεί να ανακάμψει η παγκόσμια οικονομία και επισημαίνει τις προκλήσεις που δημιουργούν για τις επιχειρήσεις τα αυξημένα επιτόκια, ο πληθωρισμός, η άνοδος του κόστους της ενέργειας και η διάρθρωση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών. Ούτε θεωρεί πως το τέλος του πολέμου στην Ουκρανία μπορεί να φέρει αυτόματως την ανάκαμψη. Ετσι, οι συγχωνεύσεις και εξαγορές αλλά και οι άμεσες ξένες επενδύσεις αναμένεται να παραμείνουν περιορισμένες και κατά τα επόμενα τρίμηνα.

– Ποια είναι η άποψή σας για την ελκυστικότητα της Ελλάδας ως επενδυτικού προορισμού στην Ευρώπη;

– Η Ελλάδα βρίσκεται σταθερά τη θέση της στον ευρωπαϊκό επενδυτικό χάρτη. Με βάση τα στοιχεία της EY, τα επενδυτικά έργα greenfield –εκείνα, δηλαδή,

Ολοένα και πιο αισιόδοξες οι επιχειρήσεις για τις προοπτικές της χώρας, λέει στην «Κ» το κορυφαίο στέλεχος της EY Τζούλι Λιν Τέιγκλαντ.

που παράγουν προστιθέμενη αξία για την οικονομία – των τελευταίων δύο ετών αντιπροσωπεύουν το 24% των συνολικών τέτοιων επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν τα τελευταία 22 χρόνια. Η εξέλιξη αυτή αντικατοπτρίζεται και στις αντιλήψεις των επενδυτών, όπως καταγράφονται στη σειρά των ερευνών της EY, Attractiveness Survey Greece. Οι επιχειρήσεις εμφανίζονται ολοένα και πιο αισιόδοξες για τις προοπτικές της χώρας και αποτιμούν θετικά βασικά στοιχεία της ελκυστικότητάς της, όπως οι υποδομές, οι δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού και, βέβαια, η ποιότητα ζωής. Οστόσο, πρέπει να θυμόμαστε ότι η προσέλκυση επενδύσεων είναι μια συνεχής προσπάθεια σε ένα ολοένα και πιο ανταγωνιστικό περιβάλλον. Όπως και άλλες χώρες, η Ελλάδα θα πρέπει να συνεχίσει να επενδύει, ιδιαίτερα στο ανθρώπινο κεφάλαιο, στην ψηφιακή τεχνολογία και στη βιωσιμότητα, τομείς όπου θα κριθεί το μεγάλο βαθμό η μάχη για την προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων.

– Πιστεύετε ότι η αύξηση των επιτοκίων και η παγκόσμια οικονομική επιβράδυνση θα σταματήσουν τις συναλλαγές συγχωνεύσεων και εξαγορών και θα επιβραδύνουν τις άμεσες ξένες επενδύσεις;

– Με την ανάκαμψη της οικονομίας, οι διασυννοριακές συγχωνεύσεις και εξαγορές αλλά και οι άμεσες ξένες επεν-

Η επικεφαλής της EY για την Ευρώπη, Τζούλι Λιν Τέιγκλαντ, σημειώνει ότι η Ελλάδα δεν θα πρέπει να εφησυχάζει, αλλά αντιθέτως πρέπει να επιταχύνει τις προσπάθειες και τις μεταρρυθμίσεις.

δύσεις θα αυξηθούν ξανά. Υπάρχουν σήμερα δύο αντίρροπες δυνάμεις σε εξέλιξη. Αφενός, οι αρνητικές βραχυπρόθεσμες οικονομικές προοπτικές, η αυστηροποίηση της νομισματικής πολιτικής, οι γεωπολιτικές εντάσεις και η αυξημένη αστάθεια και αβεβαιότητα περιορίζουν τις συγχωνεύσεις και εξαγορές. Ως αποτέλεσμα, οι συναλλαγές αυτές επιβραδύνθηκαν παγκοσμίως το δεύτερο τρίμηνο του 2022 και οι προοπτικές για τα επόμενα τρίμηνα παραμένουν αρνητικές. Αφετέρου, οι πρόσφατες πιέσεις στην εφοδιαστική αλυσίδα και η ενεργειακή κρίση ανάγκασαν τις εταιρείες να αναδιρθρώσουν τις δραστηριότητές τους, κάτι που απαιτεί επενδύσεις. Στην περίπτωση του ενεργειακού τομέα, χρειάζονται πολλά μεγάλα έργα έντασης κεφαλαίου. Επίσης, οι κυβερνήσεις, που σήμερα δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στην εθνική ασφάλεια

και αυτάρκειά τους, ενδέχεται να χρειαστεί να προσελκύσουν άμεσες ξένες επενδύσεις για να αυξήσουν την ικανότητα εφοδιασμού σε διάφορους τομείς. Συνεπώς η μείωση των παγκόσμιων άμεσων ξένων επενδύσεων θα αποδειχθεί πιθανότατα βραχυπρόθεσμη και πιό-τεση σε σχέση με προηγούμενες υφέσεις. Οι διασυννοριακές συναλλαγές θα ανακάμψουν μαζί με την οικονομία. Ταυτόχρονα είναι πιθανό να δούμε μια μετατόπιση στη σύνθεση των επενδύσεων προς χώρες που είναι πιο κοντινές τόσο γεωγραφικά όσο και πολιτικά.

– Πόσο γρήγορα προβλέπετε ότι μπορούν να ανακάμψουν οι ευρωπαϊκές οικονομίες εάν τερματιστεί ο πόλεμος στην Ουκρανία;

– Ενώ ο πόλεμος στην Ουκρανία είναι ένας από τους παράγοντες που οδήγησαν στην τρέχουσα ενεργειακή κρίση και

στην οικονομική επιβράδυνση, αυτό δεν σημαίνει ότι όταν σταματήσει ο πόλεμος η οικονομία θα ανακάμψει άμεσα. Ο κίνδυνος για δελτία στην ενέργεια τον χειμώνα στην Ευρώπη έχει εξασθενήσει, γεγονός το οποίο θα μειώσει το βάθος της ύφεσης που πιθανότατα θα υποστεί η Ευρώπη. Η κατάσταση πιθανόν να βελτιωθεί σταδιακά το 2023, καθώς οι διαταραχές της εφοδιαστικής αλυσίδας μειώνονται και η πτώση του πληθωρισμού ενισχύει τα πραγματικά εισοδήματα. Ενώ η ύφεση αναμένεται να είναι σύντομη και ρηχή, η ανάκαμψη είναι πιθανό να είναι αργή και σταδιακή και θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από τις καταναλωτικές δαπάνες. Οι εξελίξεις στις αγορές ενέργειας θα συνεχίσουν, επίσης, να επιπρεάζουν τις οικονομικές προοπτικές. Καθώς η τροφοδοσία της Ευρώπης με ρωσικό φυσικό αέριο θα είναι εξαιρετικά περιορισμένη το επόμενο έτος, η αναπλήρωση των αποθεμάτων φυσικού αερίου θα είναι πολύ δύσκολη, ειδικά εάν ο χειμώνας είναι βαρύς. Το τέλος του πολέμου στην Ουκρανία αναμφίβολα θα συνέβαλε στην ομαλοποίηση των τιμών της ενέργειας και των τροφίμων και στην ανάκαμψη στην Ευρώπη. Αλλά είναι μάλλον απίθανο να ζήσουμε μια ισχυρή και γρήγορη ανάκαμψη το 2023.

– Ποιες επιχειρήσεις θεωρείτε πιο ευάλωτες στο σημερινό πληθωριστικό περιβάλλον;

– Οι πιο ευάλωτες είναι εκείνες που είναι πιο ευαίσθητες στην αύξηση των επιτοκίων και στις υψηλές τιμές της ενέργειας. Οι εταιρείες με υψηλό δανεισμό βλέπουν το κόστος εξυπηρέτησης του χρέους τους να αυξάνεται. Οι κατασκευές κατοικιών και οι συναφείς τομείς, όπως η κατασκευή επιπλών, ηλεκτρονικών και οικιακών συσκευών, έχουν δεχθεί πλήρη από την αύξηση των επιτοκίων των στεγαστικών δανείων, που επιπρε-

άζουν αρνητικά την αγορά κατοικίας. Παράλληλα, η χημική βιομηχανία είναι ένα παράδειγμα κλάδου ιδιαίτερα ευάλωτου στις υψηλές τιμές ενέργειας. Μέχρι πρόσφατα, λόγω της αυξημένης ζήτησης, πολλές επιχειρήσεις ήταν σε θέση να μετακυλήσουν το αυξανόμενο κόστος στους πελάτες τους. Οστόσο, ο πληθωρισμός επιβαρύνει ολοένα και περισσότερο τα πραγματικά εισοδήματα, με αποτέλεσμα οι καταναλωτές να μειώνουν τις δαπάνες τους. Μην ξεχνάμε, όμως, ότι ο βαθμός έκθεσης των επιχειρήσεων στον πληθωρισμό ποικίλλει από χώρα σε χώρα –στη Ζώνη του Ευρώ τα επιτόκια δεν έχουν αυξηθεί όσο σε ορισμένες άλλες οικονομίες. Οι χώρες της Νότιας Ευρώπης αντλούν κεφάλαια από το Ταμείο Ανάκαμψης, το οποίο τονώνει τον κατασκευαστικό τομέα. Οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν μεγαλύτερες αυξήσεις στις τιμές της ενέργειας από τους ανταγωνιστές τους στην Αμερική και στην Ασία, γεγονός που επιπρεάζει αρνητικά τη διεθνή ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών βιομηχανιών έντασης ενέργειας.

– Πόσο σημαντική είναι η ελληνική αγορά για την EY; Σκοπεύετε να επεκταθείτε περαιτέρω στην Ελλάδα;

– Η Ελλάδα είναι σήμερα μια από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες οικονομίες της E.E., με θετικές προοπτικές, επομένως αποτελεί μια σημαντική αγορά για εμάς. Η EY αναπτύσσεται στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια με εντυπωσιακούς ρυθμούς και πλέον είμαστε η κορυφαία εταιρεία επαγγελματικών υπηρεσιών στη χώρα. Ο αριθμός των εργαζομένων μας αυξήθηκε από περίπου 500 το 2010 σε σχεδόν 2.200 άτομα σήμερα, ενώ πρόσφατα ανοίξαμε το τρίτο μας γραφείο, στην Πάτρα. Είναι βέβαια ότι η παρουσία μας στην Ελλάδα θα εξακολουθήσει να ενισχύεται.

Οι δημοφιλέστερες αναζητήσεις των Ελλήνων στο Google το 2022

Τους προβληματισμούς, τις ανησυχίες και τις απορίες των Ελλήνων χρηστών του Google Search αποκαλύπτουν οι λίστες αναζητήσεων του 2022 («Year in Search») που δημοσίευσε ο αμερικανικός τεχνολογικός κολοσσός. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από τις λέξεις-κλειδιά που πληκτρολόγησαν οι Έλληνες, στην «πρώτη γραμμή» των αναζητήσεων βρέθηκαν οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν με στόχο την αντιμετώπιση του αυξημένου κόστους, αλλά και η διαδικτυακή εφαρμογή Gov.gr για τη δήλωση των αποτελεσμάτων διαγνωστικών ελέγχων COVID-19. Ετσι, τις τρεις πρώτες θέσεις στη δεκάδα της κατηγορίας των ταχύτερα αυξανόμενων αναζητήσεων καταλαμβάνουν το Fuel Pass 2, το Edupass και το Power Pass, δηλαδή οι ενισχύσεις για τα καύσιμα και την ενέργεια και η πλατφόρμα δήλωσης των διαγνωστικών

Οι ενισχύσεις για τα καύσιμα και την ενέργεια και η πλατφόρμα δήλωσης των διαγνωστικών τεστ αποτελούν την πρώτη τριάδα.

τεστ για τον κορωνοϊό. Στη δεκάδα ανήκουν η Ουκρανία και τα ποσοποιοτικά νόστιμα και εμβολιασμού.

Στα πρόσωπα για τα οποία έθλησαν να αντλήσουν πληροφορίες οι χρήστες περιλαμβάνονται η Ρούλα Πιστηρίγκου, ο Μάκης Καμετζόγλου και άλλοι «πρωταγωνιστές» της επικαιρότητας, όπως ο Γουίλ Σμιθ και η Άμπερ Χερντ, που πρωταγωνίστησε στην πολύκροση δική με τον πρώην σύζυγό της Τζόνι Ντεπ.

Στα πρόσωπα για τα οποία έθλησαν να αντλήσουν πληροφορίες οι χρήστες περιλαμβάνονται η Ρούλα Πιστηρίγκου, ο Μάκης Καμετζόγλου και άλλοι «πρωταγωνιστές» της επικαιρότητας, όπως ο Γουίλ Σμιθ και η Άμπερ Χερντ.

Οι εκλιπόντες δεν θα μπορούσαν να απουσιάζουν από τις δημοφιλέστερες αναζητήσεις του 2022, περιλαμβάνοντας τη βασιλίσσα Ελισάβετ, καθώς και Έλληνες ηθοποιούς και τραγουδιστές, όπως η Μάρθα Καραγιάννη, η Μίνα Αδαμάκη, ο Δάκης και η Ντίνα Κώνστα. Εκτός όμως από τις αναζητήσεις με εφημερο, σε μεγάλο βαθμό, χαρακτηριστικά, οι Έλληνες χρήστες επιδίωξαν να εμβαθύνουν σε πιο σύνθετα ζητήματα, λύνοντας μέσω της μηχανής αναζήτησης της Google τις απορίες τους όσον αφορά την πρόταση μομφής και τη ρήτρα αναπροσαρμογής. Ακόμη αναρωτήθηκαν τι είναι αφαρία –με αφορμή το πρόβλημα υγείας του ηθοποιού Μίχου Μπουλάις–, το KYZEA, το podcast και η κεταμίνη, η φαρμακευτική ουσία που φέρεται να συνδέεται με την υπόθεση της Ρ. Πιστηρίγκου. Επίσης, η ερώτηση «τι είναι

το NATO» δεν κυριαρχεί μόνο στις ελληνικές λίστες του «Year in Search», αλλά και σε αυτές άλλων χωρών, τάση που σχετίζεται με την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Όσον αφορά τις ερωτήσεις που διατυπώνονται με το «γιατί», ο συγκεκριμένος σύνδεσμος χρησιμοποιήθηκε για την αναζήτηση των αιτιών της ρωσοουκρανικής σύρραξης, της μη απόλωσης κίλων, αλλά και της επιλογής ορισμένων να μην τρώνε πια κταπόδια. «Γιατί η Μήδεια σκότωσε τα παιδιά της», «γιατί ιδρώνω πολύ», «γιατί η βασιλίσσα Ελισάβετ δεν έχει έρθει στην Ελλάδα», «γιατί κάνει πόλεμο ο Πούτιν», «γιατί νυστάζω συνέχεια», «γιατί γίνεται η απογραφή» είναι ορισμένα από τα ερωτήματα για τα οποία επιδίωξαν να λάβουν απαντήσεις μέσω του Google Search οι Έλληνες τη χρονιά που εκπνέει σε μερικές εβδομάδες.

#COCKTAILFESTCY

CYPRUS COCKTAIL FESTIVAL

POWERED BY

αλφαμεγα

CHRISTMAS EDITION

DECEMBER 14TH, 2022
TIME 18:00
ELEFThERIA SQUAURE

CYPRUS LOST + FOUND DRINKERY/ NOTES AND SPIRITS/ UKIYO LISTENING BAR/
BARONYMOUS/ SEVEN MONKEYS THE BAR/ HIGH & WET/ SOUSOURADA BAR/
ΛΑΜΠΑΤΕΡ BISTRO BAR/ LIBRARY BAR/ KATHIKAS SQUARE GIN BAR

ITALY 1930 **FRANCE** LE SYNDICAT

GREECE THE CLUMSIES/ BABA AU RUM/ TO ΛΟΚΑΛΙ/ LINE ATHENS/ BARRO NEGRO/
UPUPA EPOPS - THE BAR/ THE BAR IN FRONT OF THE BAR/ 42 BARSTRONOMY

PROVIDERS

EL DORADO
DERIVADA RUM

WITH THE SUPPORT OF

Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

SOS εκπέμπει η βιομηχανία για το κόστος ενέργειας

Κρίσιμο το επόμενο 15^ο θήμερο

για να βρεθεί λύση στις τιμές ρεύματος

Της ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Το ενδεχόμενο δραστηκής μείωσης της παραγωγής ή ακόμη και πλήρους αναστολής της λειτουργίας των μονάδων τους εξετάζουν ενεργοβόρες βιομηχανίες της χώρας λόγω του υψηλού ενεργειακού κόστους. Η κυβέρνηση αντιλαμβανόμενη ότι δεν πρόκειται για απειλές χωρίς περιεχόμενο αλλά για κίνδυνο πραγματικό, εξετάζει μέτρα, συμπεριλαμβανομένων και των ενισχυμένων επιδοτήσεων που για την πλευρά της βιομηχανίας αποτελεί το μοναδικό μέτρο άμεσης εφαρμογής. «Είναι αυτονόητο ότι θα εξαντλήσουμε κάθε δημοσιονομική δυνατότητα προκειμένου να στηρίξουμε με πρόσθετα μέτρα τη βιομηχανία στην δύσκολη αυτή συγκυρία», δηλώνει στην «Κ» ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας Κώστας Σκρέκας.

«Κατανοούμε ότι η κυβέρνηση δεν μπορεί να κάνει πολλά πράγματα, αλλά θα πρέπει να μας κρατήσει ανοικτούς. Να παραμείνουμε ζωντανοί. Η ενέργεια δεν είναι για εμάς το 1% του κόστους. Δεν είμαστε φιλικατζίδικο. Στα ενεργοβόρα εργοστάσια το ρεύμα είναι 40%, 50% και 55% του κόστους. Εάν δεν βρεθεί μια λύση εμείς 1η Ιανουαρίου κλείνουμε...», δηλώνει στην «Κ» ο διευθύνων σύμβουλος της χαρτοβιομηχανίας ΜΕΛ, Δημήτρης Θεοχάρης. «Με την αβεβαιότητα που υπάρχει, όλα τα ενδεχόμενα είναι ανοικτά. Έχουμε κάνει τους προβολογισμούς μας αλλά πρακτικά πάμε μέρα με τη μέρα, βλέπουμε τι γίνεται και αποφασίζουμε», δηλώνει ο γενικός διευθυντής Εξαγωγών και Εφοδιαστικής Αλυσίδας της ΑΓΕΤ-Ηρακλής, Νίκος

«Θα εξαντλήσουμε κάθε δημοσιονομική δυνατότητα προκειμένου να στηρίξουμε με πρόσθετα μέτρα τη βιομηχανία», λέει στην «Κ» ο υπουργός Ενέργειας Κώστας Σκρέκας.

Μπόζος. «Δεν αντέχουμε άλλο με τιμές ρεύματος έξι φορές πάνω. Δεν μπορείς να υπογράψεις συμβόλαια με τιμές ρεύματος που αλλάζουν ανά μήνα. Έχουμε περιορίσει σταδιακά την παραγωγή εδώ και 1,5 χρόνο και πλέον την ερχόμενη εβδομάδα θα προχωρήσουμε σε ολική αναστολή της λειτουργίας και των τεσσάρων εργοστασίων μας στα Φάρσαλα», δηλώνει ο επικεφαλής της κλωστουφαντουργίας Επίλεκτος, Ευριπίδης Δοντάς.

Η βαριά βιομηχανία της χώρας που άντεξε τα χρόνια της κρίσης, διευρύνοντας τα μερίδιά της στη διεθνή αγορά και σήμερα είναι κατά βάση εξαγωγική, από 1ης Ιανουαρίου του νέου έτους θα πρέπει να πληρώνει το ρεύμα σε τιμή αγοράς, που σημαίνει ίσως και πάνω από 300 ευρώ τη μεγαβατώρα τους επόμενους μήνες, βάσει των σημειρινών προβλέψεων. Οι συμβάσεις με τη ΔΕΗ για τις βιομηχανίες υψηλής τάσης (περίπου 10 εργοστάσια από τους κλάδους χαλκού, αλουμινίου, τσιμέντου και χάρτου) λήγουν στις 31 Δεκεμβρίου. Η ΔΕΗ έχει ενημερώσει με επιστολές ότι με τη λήξη της τρέχουσας σύμβασης, δηλαδή

Η βαριά βιομηχανία της χώρας, που άντεξε τα χρόνια της κρίσης διευρύνοντας τα μερίδιά της στη διεθνή αγορά και σήμερα είναι κατά βάση εξαγωγική, από 1ης Ιανουαρίου του νέου έτους θα πρέπει να πληρώνει το ρεύμα σε τιμή αγοράς, που σημαίνει ίσως και πάνω από 300 ευρώ τη μεγαβατώρα τους επόμενους μήνες, βάσει των σημειρινών προβλέψεων.

από 1.1.2023 και εξής, η τιμολόγηση για τις ποσότητες κατανάλωσης ενέργειας θα είναι αποκλειστικά μεταβλητή (Indexed), επισημαίνοντας μάλιστα επικαλούμενη τον Κώδικα Προμήθειας, ότι η κατάρτιση μη σύμβασης «πέραν ενός εύλογου χρονικού διαστήματος διαπραγματεύσεως, έχει ως συνέπεια την εξάλειψη οποιασδήποτε υποχρέωσης του προμηθευτή για την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας». Με απλά λόγια, η ΔΕΗ ενημέρωσε τους μεγάλους πελάτες της ότι εάν δεν τα βρουν σε μια τιμολόγηση που θα βασίζεται στη μεταβαλλόμενη ανά μήνα χρηματιστηριακή τιμή, δεν είναι υποχρεωμένα να συνεχίσει να τους παρέχει ρεύμα. Η βιομηχανία βρίσκεται κυριολεκτικά σε

αναμμένα κάρβουνα καθώς απομένουν μόλις 15 ημέρες για να βρεθεί μια λύση, κοινοποιώντας το πρόβλημα με σειρά επισήμων και μη συναντήσεων τον τελευταίο μήνα, τόσο στους συναρμόδιους υπουργούς όσο και στο Μαξίμου. Το αίτημα, όπως μεταφέρεται από στελέχη μεγάλων επιχειρήσεων του κλάδου, είναι κοινό: Να δημιουργηθεί ένα σχήμα ενίσχυσης, αντίστοιχο με αυτά άλλων χωρών της Ευρώπης, που θα κρατάει την τιμή του ρεύματος σε ένα επίπεδο κοντά στα 140 ευρώ/MWh. «Δεν μπορεί η τιμή του ρεύματος να αλλάζει κάθε μήνα. Δεν μπορείς να προγραμματίσεις την παραγωγή σου και να κάνεις μακροπρόθεσμα συμβόλαια χωρίς τιμολόγια με κάποιο χρονικό ορίζοντα. Η

βαριά βιομηχανία της χώρας είναι ξεκάθαρα εξαγωγική και θα πρέπει η τιμή που πληρώνουμε να είναι συγκρίσιμη με αυτή που πληρώνουν οι ανταγωνιστές μας», δηλώνει στην «Κ» ο πρόεδρος της ΕΒΙΚΕΝ Αντώνης Κοντολέων.

Η βιομηχανία υπολογίζει ότι η ανταγωνιστική αυτή τιμή μπορεί να επιτευχθεί με ένα κόστος επιδότησης της τάξης των 120-180 εκατ. ευρώ το 2023 (ανάλογα με την οριακή τιμή συστήματος). Οι συμβάσεις με τη ΔΕΗ που λήγουν το 2022 αφορούν περίπου κατανάλωση 3 TWh. Με μια πρόβλεψη για τη μέση ΟΤΣ το 2023 στα 250-275 ευρώ/MWh, υπολογίζεται ότι θα πρέπει να δοθεί μια συνολική συνδρομή από το Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης της τάξης των 450-600 εκατ.

ευρώ. Το 70% αυτού του κόστους η βιομηχανία θα το πάρει ούτως ή άλλως από το ΤΕΜ εάν πάει σε μεταβαλλόμενη τιμολόγια, όπως το παίρνουν σήμερα όλες οι επιχειρήσεις (μέση και χαμηλή τάση). Επομένως, μόνο το 30% αποτελεί επιπλέον κόστος επιδότησης που για το 2023 καταλήγει σε ένα ποσό της τάξης των 120-180 εκατ. ευρώ, σύμφωνα με τους υπολογισμούς της βιομηχανίας.

«Το ποσό είναι υποπολλαπλασιαστικό από αυτό που δίνεται στα νοικοκυριά. Να δώσουν 100 εκατ. ευρώ για να σωθούν κάποια εργοστάσια της χώρας που είναι εξαγωγικά. Νομίζω ότι η κυβέρνηση θα καταλάβει το πρόβλημα και θα το κάνει», δηλώνει ο διευθύνων σύμβουλος της ΜΕΛ, Δ. Θεοχάρης.

Μειώσεις και πλαφόν στη Γερμανία, επιδοτήσεις σε Γαλλία και Ιταλία

Κατά μια ατυχή σύμπτωση, οι συμβάσεις της ενεργοβόρου εγχώριας βιομηχανίας με τη ΔΕΗ, που διασφάλιζαν σταθερά τιμολόγια χαμηλού κόστους, συμβαίνει να λήγουν ακριβώς την περίοδο που οι ανταγωνιστές τους στην Ευρώπη θα επωφεληθούν με μέτρα μείωσης του κόστους που λαμβάνονται σε κυβερνητικό επίπεδο, σε μια προσπάθεια να κρατήσουν ζωντανή και εντός συνόρων την παραγωγή τους. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια της κρίσης στη Δυτική και Κεντρική Ευρώπη έκλεισαν οι μισές χαλυβουργίες και τα μισά αλουμινοειδή πρωτόχυτου αλουμινίου, ψευδαργύρου και χαλκού.

Στην Ελλάδα οι έστω περιορισμένες επιδοτήσεις στις ενεργοβόρες βιομηχανίες μέσω της τάσης και τα σταθερά συμβόλαια με τη ΔΕΗ των επιχειρήσεων υψηλής τάσης περιορίσαν τις επιπτώσεις σε μια μικρή συρρίκνωση της παραγωγής. Με τη λήξη των συμβάσεων με τη ΔΕΗ, από 1ης Ιανουαρίου το κόστος ρεύματος για τις βιομηχανίες υψηλής τάσης θα εκτοξευθεί, την ίδια στιγμή

Τουρκία και χώρες της Β. Αφρικής που έχουν χαμηλές τιμές καυσίμων και ρεύματος μπορούν να χτυπάνε τις τιμές των προϊόντων στη διεθνή αγορά.

που σε άλλες χώρες της Ευρώπης θα αρχίσει να μειώνεται δραστηκά. Η Γερμανία προωθεί οριζόντια τιμή ρεύματος για τη βιομηχανία στα 130 ευρώ/MWh και παράλληλα πλαφόν τιμής στα 70 ευρώ/MWh στην τιμή του φυσικού αερίου για βιομηχανική χρήση. Τα μέτρα αναμένεται να νομοθετηθούν πριν από τις γιορτές και να εφαρμοστούν από 1.1.2023.

Στη Γαλλία, η κυβέρνηση πέραν των μέτρων Exeltium και Arenh, που διασφαλίζουν σταθερές τιμές και πρόσβαση στη χαμηλή παραγωγή των πυρηνικών σταθμών της EDF, προχωράει σε γεν-

Η Γερμανία προωθεί οριζόντια τιμή ρεύματος για τη βιομηχανία στα 130 ευρώ/MWh και παράλληλα πλαφόν τιμής στα 70 ευρώ/MWh στην τιμή του φυσικού αερίου για βιομηχανική χρήση.

ναίες επιδοτήσεις για επενδύσεις στην απανθρακοποίηση. Η Ιταλία, παράλληλα με μια αποδοτική διακοψιμότητα ενέκρινε τριετή συμβόλαια για έργα ΑΠΕ, για μια συνολική ποσότητα ενέργειας 16-18 TWh και προτεραιότητα στη βιομηχανία. Άλλα κράτη-μέλη, όπως η Βουλγαρία, για τον μήνα Νοέμβριο εξασφάλισαν τιμή φυσικού αερίου 63 ευρώ/MWh για τις βιομηχανίες της χώρας. Δεν είναι όμως μόνο οι ανταγωνιστές από την Ευρώπη που επωφελοούνται από νέα μέτρα στήριξης που παίρνουν οι κυβερνήσεις τους. Είναι και ο αθέμιτος ανταγωνισμός από χώρες εκτός Ε.Ε. «Η Τουρκία και οι χώρες της Β. Αφρικής έχουν χαμηλές τιμές καυσίμων και ρεύματος και μπορούν να χτυπάνε τις τιμές στη διεθνή αγορά. Εμείς έχουμε καταφέρει μέχρι τώρα να συγκρατήσουμε τους όγκους μας εις βάρος των αποτελεσμάτων μας, γιατί δεν έχουμε περάσει όλη την πληθωριστική επιβάρυνση», τονίζει ο κ. Μπέζος από την ΑΓΕΤ Ηρακλής. «Ερχονται προϊόντα από χώρες που δεν συμμετέχουν στις κυρώσεις

κατά της Ρωσίας, με πολύ φθηνή ενέργεια και μας παίρνουν τους πελάτες. Αυτό θα μπορούσε να το λύσει η Ευρώπη. Πρέπει να δοθεί μια μικρή βοήθεια να λυθεί ένα πρόβλημα που δεν το δημιουργήσαμε, είναι πολιτικό», τονίζει ο κ. Θεοχάρης από τη ΜΕΛ. «Η βιομηχανία τραβάει χειρόφρενο. Σταματάει όλα τα προγράμματα επενδύσεων, αυξάνουμε τις τιμές των προϊόντων για να μη βρεθούμε στο κενό, εάν πολύ γρήγορα δεν σταθεί αργός η πολιτεία δίπλα μας» τονίζει ο πρόεδρος της ΕΒΙΚΕΝ Αντώνης Κοντολέων.

Επιτίθεται μάλιστα στην ΔΕΗ τονίζοντας ότι έχει «τραβήξει το χαλί κάτω από τα πόδια της βιομηχανίας». Είναι υποχρεωσή της να έρθει σε ειλικρινή και εποικοδομητική διαπραγμάτευση και διάλογο με βάση το μέσο κόστος της. Η πολιτεία της έχει παραχωρήσει την αποκλειστική διαχείριση του εθνικού πλούτου, δηλαδή τα νερά και τους λιγνίτες. Εκεί έρθει η ώρα να στηρίξει τον παραγωγικό ιστό της χώρας, συμπεριλαμβανομένης της ενέργειας.

Ο πληθωρισμός φρέναρε την ανάκαμψη στον κλάδο της ένδυσης

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ

Στον φετινό Δεκέμβριο και στις γιορτές των Χριστουγέννων ποντάρουν αρκετές μικρομεσαίες επιχειρήσεις ένδυσης – περίοδο που για πολλές αντιπροσωπεύει το 1/4 των ετήσιων πωλήσεων– προκειμένου να αναπληρώσουν τους χαμένους τζίρους των προηγούμενων ετών και να επιστρέψουν στα προ πανδημίας επίπεδα. Ενώ το 8^ο μνημο του 2022, σύμφωνα με κάποιους εκπροσώπους της αγοράς, οι πωλήσεις του κλάδου και οι εξαγωγές προσέγγισαν τα επίπεδα προ πανδημίας, από τον Σεπτέμβριο και μετά η άνοδος του πληθωρισμού και η συνεπικολογηθεί μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος έχουν οδηγήσει την αγορά ένδυσης σε καθίζηση. «Η ένδυση είναι ο κλάδος που έχει δεχθεί τη μεγαλύτερη απώλεια τζίρου την προηγούμενη δεκαετία. Το καλοκαίρι λόγω της συσσώρευμένων ανάγκης του κόσμου να βγει έξω, λόγω των εσόδων του τουρισμού αλλά και της καλύτερης ψυχολογίας των καταναλωτών, η εικόνα της αγοράς ήταν σαφέστατα καλύτερη σε σύγκριση

Τα ελληνικά brands προσπαθούν να κάνουν δυναμικό comeback και να ανταγωνιστούν διεθνείς παίκτες.

με το 2021, όχι όμως κοντά στα επίπεδα του 2019», αναφέρει στην «Κ» ο Θεόδωρος Καπράλος, πρόεδρος του Εμπορικού Συλλόγου Πειραιώς και αντιπρόεδρος της ΕΣΕΕ. Ο ίδιος σημειώνει πως το 8^ο μνημο Οκτωβρίου - Νοεμβρίου 2022 παρατηρείται μείωση της τάξης του 10%-15% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο πριν από την πανδημία, απόλυτα που συνδέεται με το γεγονός ότι οι καταναλωτές επιλέγουν να περικόψουν τις δαπάνες για τις εν λόγω αγορές, προκειμένου να αντεπεξέλθουν στις πολύ αυξημένες δαπάνες για τρόφιμα και ενέργεια.

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του ΣΕΠΕΕ (Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πλεκτικής και Ετοιμού Ενδύματος Ελλάδος), οι εξαγωγές της ένδυσης - κλω-

Το 8^ο μνημο Ιανουαρίου - Αυγούστου φέτος οι πωλήσεις του κλάδου και οι εξαγωγές προσέγγισαν τα επίπεδα προ πανδημίας. Ωστόσο, από τον Σεπτέμβριο και μετά η αγορά της ένδυσης έχει υποστεί καθίζηση λόγω της ακρίβειας.

στούφαντουργίας το 8^ο μνημο του 2022 (Ιανουάριος - Αυγούστος) ανήλθαν σε 1,4 δισ. ευρώ από 1,2 δισ. ευρώ το 2021, σημειώνοντας άνοδο της τάξης του 19,7%. Μεγαλύτερες ωστόσο ήταν οι εισαγωγές ενδυμάτων οι οποίες αυξήθηκαν από 1,7 δισ. ευρώ την προηγούμενη χρονιά στα 2,4 δισ. ευρώ τη φετινή (+41%). Σε ό,τι αφορά την εγχώρια αγορά, οι λιανικές πωλήσεις ενδυμάτων κατέγραψαν άνοδο 25,5% το 8^ο μνημο του 2022 και ανήλθαν σε αξία στα 1,37 δισ. ευρώ. Ωστόσο, το πρώτο 4^ο μνημο του 2021 τα μαγαζιά ήταν κλειστά, ενώ αργότερα υπήρχαν και περιορισμοί όσον αφορά την είσοδο του κόσμου στα καταστήματα. Ετσι η ισχυρή ανάπτυξη του πρώτου 4^{ου} μνημού (60%), προέκυψε λόγω της σύγκρισης με το διάστημα του 2021 που τα καταστήματα για μεγάλο διάστημα ήταν κλειστά λόγω lockdown. Σε σύγκριση με το δεύτερο τετράμηνο του 2022 η αύξηση περιορίζεται στο 9,1%. «Το 8^ο μνημο του 2022 έχω εικόνα πως η αγορά προσεγγίζει τα επίπεδα του 2019, το τελευταίο 4^ο μνημο όμως παρατηρούνται ανησυχητικά μηνύματα. Η πορεία τόσο

των εξαγωγών όσο και των λιανικών πωλήσεων μετά το καλοκαίρι φρενάρει», εκτιμά ο εκπρόσωπος του ΣΕΠΕΕ. Τα ελληνικά brands προσπαθούν να κάνουν δυναμικό comeback αυτή την χρονιά, δίνοντας μάχη να ανταγωνιστούν διεθνείς παίκτες όπως ο όμιλος Inditex (Zara, Pull & Bear), H&M κ.ά.

Σύμφωνα με τα οικονομικά αποτελέσματα 104 επιχειρήσεων ένδυσης που συνέλεξε και επεξεργάστηκε ο σύνδεσμος, στην 1η θέση της λίστας με τις ελληνικές επιχειρήσεις που σημειώνουν τους μεγαλύτερους τζίρους κατατάσσεται η BSB. Ο τζίρος της το 2021 δεν άγγιξε τα επίπεδα του 2019, ωστόσο η διοίκηση παραμένει αισιόδοξη πως φέτος η χρονιά θα ξεπεράσει τα προ πανδημίας επίπεδα. Το 2021 τα έσοδά της ανήλθαν στα 77,9 εκατ. από 55,1 εκατ. το 2020 και 80,2 εκατ. το 2019. Ακολουθεί η εταιρεία AXF που αναπτύσσει το γνωστό brand attrattivo με τζίρο 42,5 εκατ. ευρώ το 2021 από 46,1 εκατ. ευρώ το 2019, ενώ στην 5η θέση βρίσκεται το brand Larin House με τζίρο 29 εκατ. ευρώ το 2021 από 30 εκατ. το 2019.

Οι τράπεζες να στηρίξουν τους ευάλωτους δανειολήπτες

Δήλωση Γ. Στουρνάρα – Τι απαντούν οι τράπεζες για υπερκέρδη, επιτόκια, προμήθειες

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

«Οι τράπεζες έχουν τα κατάλληλα εργαλεία και οφείλουν να εντοπίσουν εγκαίρως εκείνους τους πιστούχους που αντιμετωπίζουν προσωρινές δυσκολίες και να κάνουν σχετικές ενέργειες όπου χρειάζεται». Αυτό διαμνύει με δήλωσή του στην «Κ» ο διοικητής της ΤτΕ Γιάννης Στουρνάρας, ο οποίος συναντήθηκε με τις διοικήσεις των συστημικών τραπεζών σε μια προσπάθεια να διαμορφωθεί η τελική πρόταση για τα ευάλωτα νοικοκυριά που θα αποσταλεί στον ΣΣΜ. Ο κ. Στουρνάρας σημειώνει ότι «η Πολιτεία, τόσο κατά τη διάρκεια της πανδημίας, όσο και σήμερα, έχει υιοθετήσει και εφαρμόσει σημαντικά μέτρα στήριξης, ιδίως στα πιο αδύναμα στρώματα της κοινωνίας» και όπως υπογραμμίζει, «με τα έως τώρα δεδομένα, δεν χρειάζεται νέα συνδρομή της Πολιτείας στο τραπεζικό σύστημα».

Η ΤτΕ εργάζεται από κοινού με τις τράπεζες με στόχο η πρόταση που θα στηρίζει τα ευάλωτα νοικοκυριά, μέσω επιδότησης του 50% της αύξησης που προκύπτει από την άνοδο των επιτοκίων, να μην επιβαρύνει τα κεφάλαια των τραπεζών μέσω πρόσθετων προβλέψεων. Σύμφωνα με πληροφορίες, η τεχνική λύση που σχεδιάζεται μπορεί να αποτρέψει αυτό το ενδεχόμενο και προϋπόθεση είναι να μην γίνει τροποποίηση των συμβάσεων για τα δάνεια που θα επιδοτηθούν. Για τον λόγο αυτό εξετάζεται, η πρόταση που θα κατατεθεί να προβλέπει τη δημιουργία ενός κοινού ταμείου με τη μορφή κουμπαρά, στον οποίο οι τράπεζες θα συνεισφέρουν έτσι ώστε να δοθεί η επιδότηση.

Η υπό διαμόρφωση πρόταση εξαιρεί τα τιτλοποιημένα δάνεια και περιορίζει την περίμετρο των δανείων προς επιδότηση σε αυτά που έχουν στο χαρτοφυλάκιό τους οι τράπεζες και όχι τα τιτλοποιημένα. «Οι τράπεζες δεν μπορούν να επιδοτήσουν δάνεια που δεν είναι πλέον στην κυριότητά τους, δηλαδή αυτά που

Εξετάζεται η δημιουργία ενός «κουμπαρά», στον οποίο οι τράπεζες θα συνεισφέρουν ώστε να δοθεί η επιδότηση.

έχουν μεταβιβάσει σε funds», υπογραμμίζουν αρμόδιες πηγές. Με αυτά τα δεδομένα περιορίζεται η περίμετρος των δανείων που θα επιδοτηθούν λίγο πιο κάτω από 2 δισ. ευρώ και ο αριθμός των ευάλωτων νοικοκυριών που θα στηριχθούν εκτιμάται ότι θα είναι περί τις 30.000, ενώ η επιβάρυνση για τις τράπεζες θα είναι μικρή και διαχειρίσιμη ως προς το κόστος της.

Το θέμα του ελεγχόμενου κόστους, έτσι ώστε να μην πληγεί η κερδοφορία, αποτελεί άλλωστε προτεραιότητα για τις τράπεζες, από την πλευρά των οποίων αρμόδιες πηγές απορρίπτουν την επιχειρηματολογία που αναπτύσσεται για τα υπερκέρδη. Οι τράπεζες «προσπαθούν να ορθοποδήσουν ύστερα από μια 10ετή κρίση», σημειώνουν χαρακτηριστικά αρμόδιες πηγές στην «Κ», υπογραμμίζοντας ότι «λειτουργούν εντός αυστηρών εποπτικών ευρωπαϊκών κανόνων με σαφείς οδηγίες να ενισχύσουν περαιτέρω τα κεφάλαιά τους και η κερδοφορία τους είναι απαραίτητη σε αυτή την κατεύθυνση». Στη βάση αυτή απαντούν στην επιχειρηματολογία για:

1. Υπερκέρδη. Το 2022 η κερδοφορία εκτιμάται στα 3,5 δισ. ευρώ, αλλά όπως εξηγούν πηγές από τις τράπεζες, μεγάλο μέρος της –υπολογίζεται στο 30%– βασίζεται σε κέρδη από μη επαναλαμβανόμενες πηγές όπως η διαπραγμάτευση διατραπεζικών επιτοκίων, τα κέρδη από ομόλογα, καθώς και κέρδη από τις δραστηριότητες στο εξωτερικό. Υπενθυμίζεται ότι το 9μηνιο του 2021 οι τράπεζες εμφάνισαν σωρευτικές ζημίες ύψους 4,5 δισ. και με δεδομένο ότι και η κερδοφορία του 2022 βασίζεται σε σημαντικό βαθμό

«Με τα έως τώρα δεδομένα, δεν χρειάζεται νέα συνδρομή της πολιτείας στο τραπεζικό σύστημα», τονίζει ο διοικητής της ΤτΕ Γιάννης Στουρνάρας.

σε έκτακτα κέρδη, το επιχείρημα για υπερκέρδη, όπως υπογραμμίζουν, δεν έχει βάση, παραπέμποντας επίσης στο γεγονός ότι «οι τραπεζικές μετοχές διαπραγματεύονται σημαντικά κάτω από τη λογιστική τους αξία».

2. Χορηγήσεις. Η κερδοφορία και η ρευστότητα, όπως σημειώνουν οι ίδιες πηγές, επιτρέπει στις τράπεζες να δίνουν καινούργια δάνεια και για αυτό η πιστωτική επέκταση ανήλθε φέτος σε 12,5%, όταν η ανάπτυξη είναι στο 6%. «Εάν μειωθεί με παρεμβάσεις η κερδοφορία και τα έσοδα, θα σφίξει και ο δανεισμός αντίστοιχα», υποστηρίζουν οι τράπεζες, κρούοντας τον κώδωνα ότι «το αφήγημα της ανάπτυξης θα βρεθεί χωρίς την απαραίτητη χρηματοδοτική βάση».

3. Επιτόκια χορηγήσεων. Η διατήρησή τους σε υψηλότερα επίπεδα, όπως π.χ. στα στεγαστικά δάνεια, έναντι των υπόλοιπων χωρών της Ευρωζώνης, αποδι-

δετά σύμφωνα με τις τράπεζες στο υψηλό κόστος επισφαλειών, που είναι τουλάχιστον διπλάσιο από αυτό των τραπεζών στην Ευρώπη. Βασικότερη αιτία για αυτό, όπως σημειώνουν, είναι «το πλήγμα που έχει υποστεί κατά τη διάρκεια της κρίσης και όχι μόνο, η κουλτούρα πληρωμών, μιας και ακόμη και σήμερα το πολιτικό σύστημα ενθαρρύνει εμμέσως πρακτικές στρατηγικών κακοπληρωτών, οι οποίοι κρύβονται πίσω από τα ευάλωτα τμήματα της κοινωνίας».

4. Υψηλές προμήθειες. Σύμφωνα με τις τράπεζες, τα έσοδα από προμήθειες ως ποσοστό των οργανικών εσόδων είναι από τα χαμηλότερα στην Ευρωζώνη, στοιχείο που έχει επισημανθεί και από τις εποπτικές αρχές, παραπέμποντας σε σχετική επιστολή του επικεφαλής του ΣΣΜ Αντρέα Ενρία.

5. Κεφάλαια. Από το 2008 έως σήμερα οι τράπεζες δεν έχουν διανείμει μέρος και όλα τα κέρδη τους παραμένουν εντός του ισολογισμού τους, στηρίζοντας την κεφαλαιακή τους βάση. Υψηλοί κεφαλαιακοί δείκτες, όπως υπογραμμίζουν, συνεπάγονται «μεγαλύτερη ασφάλεια για τους καταθέτες και αποτελούν στοιχείο υγείας για την οικονομία συνολικά, καθώς λαμβάνοντας υπόψη για την πιστοληπτική αξιολόγηση της χώρας. Για κάθε ευρώ νέων κεφαλαίων, κάθε τράπεζα μπορεί να δίνει περίπου 7 ευρώ δάνεια και άρα η διατήρηση της κεφαλαιακής επάρκειας σε υψηλά επίπεδα συνεπάγεται μεγαλύτερη δυνατότητα χρηματοδοτήσεων».

«Οι τράπεζες θα συνεχίσουν να υποστηρίζουν τους πελάτες τους, με κοινωνική ευαισθησία, όπως με συνέπεια πράττουν εδώ και χρόνια, αλλά αυστηρά εντός των εποπτικών κανόνων», καταλήγουν οι ίδιες πηγές, υπογραμμίζοντας ότι «η προστασία και ενίσχυση της κουλτούρας πληρωμών που είναι απαραίτητη για την εύρυθμη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος και της οικονομίας συνολικά είναι ευθύνη των τραπεζών, αλλά και ευθύνη του πολιτικού συστήματος».

Μείωση κόκκινων δανείων στο 5% «βλέπει» η Fitch

Διαχειρίσιμος εκτιμά ότι θα είναι ο ενδεχόμενος σχηματισμός νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων για τις ελληνικές τράπεζες το 2023 ο οίκος αξιολόγησης Fitch Ratings, λόγω των συνεχιζόμενων μέτρων στήριξης της κυβέρνησης και της ανθεκτικότητας της ελληνικής οικονομίας, με τον συνολικό δείκτη NPE του κλάδου να υποχωρεί στο 5%, από περίπου 7% στα τέλη του 2022.

Σύμφωνα με τη Fitch, το 2023 θα είναι πάντως ένα έτος αρκετών προκλήσεων για τις ευρωπαϊκές τράπεζες, δεδομένου ότι αναμένει ύφεση στην Ευρωζώνη, όπως σημειώνει σε έκθεσή της για τις προοπτικές του νέου έτους. Η ενεργειακή κρίση, ο υψηλός πληθωρισμός και η ταχεία σύσφιγξη της νομισματικής πολιτικής, σε συνδυασμό με τη γεωπολιτική αβεβαιότητα, βαρύνουν τις οικονομικές προοπτικές για το 2023, όπως σημειώνει, και ως εκ τούτου τις επιχειρηματικές ευκαιρίες για τις τράπεζες, σε σύγκριση με το 2022. Ενώ οι περισσότερες τράπεζες είναι σε θέση να επωφεληθούν από την αύξηση των επιτοκίων, τα καθαρά επιτοκιακά περιθώρια των τραπεζών της περιφέρειας θα ωφεληθούν περισσότερο λόγω του υψηλότερου ποσοστού δανεισμού με κυμαινόμενα επιτόκια και της καθυστέρησης ανατιμολόγησης των καταθέσεων, όπως εκτιμά. Πάντως, η συγκράτηση του κόστους μπορεί να αποδειχθεί πιο δύσκολη λόγω του υψηλού πληθωρισμού, ενώ η αύξηση του κόστους δανεισμού και διαβίωσης θα ασκήσει πίεση στην ικανότητα αποπληρωμής των δανειοληπτών.

Για τις ελληνικές τράπεζες ειδικότερα, ο οίκος σημειώνει πως έπειτα από τα καλύτερα των αναμενόμενων αποτελέσματα του 2022, το συνολικό λειτουργικό κέρδος θα διατηρηθεί κοντά στο 2% των στοιχείων σταθμισμένου ενεργητικού παρά τα χαμηλότερα

κέρδη από συναλλαγές, ενώ τα υψηλότερα επιτόκια, η ανθεκτική αύξηση των δανείων και οι πρωτοβουλίες μείωσης του κόστους θα συμβάλουν θετικά στη δημιουργία κερδών στις ελληνικές τράπεζες το 2023. Παρά τις παρατεταμένες επιπτώσεις της πανδημίας, ο κλάδος έχει βελτιώσει σημαντικά τα πιστωτικά του μεγέθη τα τελευταία δύο χρόνια, όπως επισημαίνει.

Αν και οι κίνδυνοι για την ποιότητα του ενεργητικού προβλέπεται να ενταθούν λόγω των πληθωριστικών πιέσεων, ο σχηματισμός νέων κόκκινων δανείων αναμένεται να είναι διαχειρίσιμος, όπως εκτιμά ο οίκος, λαμβάνοντας υπόψη τη στήριξη από την κυβέρνηση και τη μακροοικονομική ανθεκτικότητα της Ελλάδας, συμπεριλαμβανομένων των τομέων του τουρισμού και των ακινήτων. Επιπλέον, οι ελληνικές τράπεζες αναμένεται να καταφέρουν να ολοκληρώσουν τις μη οργανικές μειώσεις των NPEs, με αποτέλεσμα ο σχετικός δείκτης να υποχωρήσει περαιτέρω, στο 5% το επόμενο έτος.

Παράλληλα, η αύξηση των καταθέσεων και η πρόσβαση στις κεφαλαιαγορές, παρά το υψηλότερο κόστος χρηματοδότησης, θα συνεχίσουν να υποστηρίζουν τις επαρκείς θέσεις ρευστότητας των ελληνικών τραπεζών.

Πάντως, όπως προειδοποιεί ο οίκος, ενδεχόμενοι νέοι δυσμενείς κραδασμοί στην ελληνική οικονομία που επηρεάζουν την οικονομική ανάκαμψη και τελικά τις προοπτικές των τραπεζών αποτελούν σημαντικό κίνδυνο για τον κλάδο. Πιθανές αυξημένες πιέσεις στην ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων ή η δημιουργία χαμηλότερων κερδών σε περίπτωση ύφεσης στην Ελλάδα θα μπορούσαν επίσης να αμφισβητήσουν την ενίσχυση της κεφαλαιοποίησης των ελληνικών τραπεζών, όπως προσθέτει.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Η **HELLENIC BANK** παρουσιάζει

Τάφρος Ντ' Αβίλα

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

ΧΟΡΗΓΟΙ

Ανοδικά το Χ.Α. με στήριξη από τις ευρωπαϊκές αγορές

Ο Γενικός Δείκτης ενισχύθηκε 0,83% και διαμορφώθηκε στις 920,53 μονάδες

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Το ραλί των ευρωπαϊκών αγορών προ-σπάθισε να ακολουθήσει το Χρημα-τιστήριο Αθηνών, κλείνοντας στα θε-τικά, αλλά με τις αγοραστικές κινήσεις να είναι επιφυλακτικές, καθώς ο Γενικός Δείκτης κινείται σε κρίσιμα τεχνικά επίπεδα.

Τα στοιχεία που έδειξαν νέα επι-βράδυνση του πληθωρισμού στις ΗΠΑ βελτίωσαν το κλίμα στις αγορές διε-θνώς, ενισχύοντας την πεποίθηση ότι οι μεγάλες αυξήσεις επιτοκίων είναι πίσω μας, έστω κι αν η σύσφιγξη της νομισματικής πολιτικής συνεχιστεί για κάποιο διάστημα. Το βλέμμα της αγοράς στέφεται συνεπώς στις σημε-ρινές αποφάσεις της Fed, καθώς και στη συνεδρίαση της ΕΚΤ αύριο Πέ-μπτη.

Ο όγκος συναλλαγών στη χθεσινή συνεδρίαση ανήλθε στα 62 εκατ. ευρώ.

Ειδικότερα, στα στατιστικά της συ-νεδρίασης, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με άνοδο 0,83% στις 920,53 μονάδες, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 62 ε-κατ. ευρώ.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης έκλεισε με κέρδη 0,86% στις 2.230,25 μονάδες, ενώ με άνοδο 0,83% στις 1.412,06 μονάδες έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης.

Στα μη τραπεζικά blue chips, ανο-δικά ξεχώρισε η Σαράντνης στο +4% και η Μυτιλήνης στο +3,02%, η οποία έκλεισε σε ιστορικά υψηλά και στα 19,47 ευρώ, ενώ ακολούθησε η Quest στο +2%. Στο 1% διαμορφώθηκαν οι απώλειες για την ΤΕΡΝΑ Ενεργειακή, ενώ με ήπια πτώση έκλεισαν οι Βιο-χάλκο, ΔΕΗ, ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, ΕΥΔΑΠ, ΟΤΕ και ΑΔΜΗΕ.

Η νέα επιβράδυνση του πληθωρισμού στις ΗΠΑ βελτίωσε το κλίμα στις αγορές διεθνώς, ενισχύοντας την πεποίθηση ότι οι μεγάλες αυ-ξήσεις επιτοκίων είναι πίσω μας, έστω κι αν η σύσφιγξη της νομισματικής πολιτικής συνεχιστεί για κάποιο διάστημα.

Ο τραπεζικός δείκτης ενισχύθηκε κατά 1,2% στις 637,79 μονάδες, με την Τράπεζα Πειραιώς να ενισχύεται κατά 2,49%, την Alpha Bank να ακολουθεί στο +1,85%, την Εθνική Τράπεζα στο +1,20% και τη Eurobank στο +0,19%.

Οι επενδυτικοί οίκοι δίνουν ψήφο εμπιστοσύνης για τις συστημικές τρά-πεζες, ενώ σημειώνουν ότι οι αποτι-μήσεις του Χ.Α. κινούνται σε ελκυστικά επίπεδα, καθιστώντας τις τοποθετήσεις σε ελληνικές μετοχές προφανή επεν-δυτική ευκαιρία, σχολιάζει ο Δημήτρης Τζάνας της Κύκλος Χρηματιστηριακή.

Όμως, τα παραπάνω δεν συνάδουν με τα συναλλακτικά δεδομένα στο Χ.Α. με το απαξιωτικό συναλλακτικά σκπ-νικό να κυριαρχεί, καθώς οι ημερήσιες συναλλαγές είναι κάτω από τα 50 εκατ. ευρώ προκαλώντας εύλογα ερωτημα-τικά για τους λόγους που το εξηγούν, όπως προσθέτει.

Αν εξαιρεθούν οι λόγοι που αφορούν τις χρόνιες παθολογίες του ελληνικού Χρηματιστηρίου, που παραμένουν α-νέγγιχτες, στην παρούσα φάση μπο-ρούν να επιστημανθούν τα παρακάτω: Η ανοδική κίνηση των επιτοκίων

που είναι σε πλήρη εξέλιξη διαμορ-φώνει τις προϋποθέσεις για τη δημι-ουργία μιας νέας γενιάς ΝΡΕ, φόβος που διατυπώνεται τόσο από τις ευρω-παϊκές αρχές όσο και από την ΤτΕ, τη στιγμή που η κυβέρνηση επιδιώκει να πιέσει τις τράπεζες για μερική απορ-ρόφηση του αυξημένου κόστους. Πιο σημαντικό ενδεχομένως είναι, σύμ-φωνα με τον αναλυτή, ότι δύσκολα θα επιτραπεί η καταβολή μερισμάτων από τα κέρδη του 2022, αν δεν υπάρξουν ελπιδοφόρα για τους δανειολήπτες δε-δομένα στα επίπεδα των επιτοκίων.

Κέρδη στην Ευρώπη, ενισχύθηκε το ευρώ

Ανοδικά κινήθηκαν χθες τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια στο κλίμα αισιοδοξίας που καλλιέργησε η είδηση ότι ο πλθ-ωρισμός υποχώρησε στις ΗΠΑ για δεύτερο συναπτό μήνα. Διαγράφεται, έτσι, η προοπτική για σαφώς ηπιότερη αύξηση των επιτοκίων στη σημερινή συνεδρίαση της Federal Reserve. Εν ολίγοις ο πληθωρισμός στην υπερδύ-ναμη αποκλιμακώθηκε περαιτέρω τον Νοέμβριο στο 7,1%, όταν οι εκτιμήσεις των οικονομολόγων του Dow Jones συνέκλιναν σε μια μικρότερη υποχώ-ρηση του δείκτη στο 7,3%. Σημειωτέον ότι μόλις τον Οκτώβριο ο δείκτης τιμών καταναλωτή βρισκόταν στο 7,7%. Όπως επισμαίνει η Τζέιν Φόλνι, επικεφαλής του τομέα στρατηγικής συναλλάγματος στη Rabobank, η α-ποκλιμακώση του πληθωρισμού στρέ-φει το ενδιαφέρον των επενδυτών στην πολιτική της Federal Reserve και στο πώς θα εξελιχθεί μέσα στο ε-πόμενο έτος, χωρίς ωστόσο να αλλάζει τις προβλέψεις πως η ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ θα αυξήσει σήμε-ρα τα επιτόκια κατά 50 μονάδες βάσης.

Η ίδια εκτιμά, άλλωστε, πως η απο-κλιμακώση του πληθωρισμού στις Η-ΠΑ αυξάνει τις πιθανότητες να γίνει κάτι ανάλογο στην Ευρωζώνη και στη Βρετανία, παρά τη διαφορετική δυ-ναμική των τριών γεωγραφικών ζώ-νων.

Αμεση ήταν, πάντως, η αντιδραση της αγοράς συναλλάγματος όταν διέρ-ρευσε η περαιτέρω υποχώρηση του πληθωρισμού. Η στεργλίνα και το ευρώ ενισχύθηκαν περίπου 1% έναντι του δολαρίου, με τη στεργλίνα να σημειώνει

τα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων έξι μηνών στο 1,242 δολ. όταν ανα-κοινώθηκε η είδηση. Σε ό,τι αφορά το ευρώ ενισχύθηκε φτάνοντας στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων έξι μηνών στο 1,0659 δολ. Παράλληλα, ο πανευρωπαϊκός δείκτης EuroStoxx 600 σημείωσε έτσι αρχικά κέρδη 2,2% τα οποία περιόρισε αργότερα στο 1,1%, με τις μετοχές των εταιρειών τεχνολογίας να σημειώνουν άνοδο 3,1%, ενώ μαζί τους κινούνται ανοδικά όλοι οι κλάδοι και όλα τα χρηματιστή-ρια. Ομοίως, ο δείκτης FTSE 100 του

Κλίμα αισιοδοξίας καλλιέρ-γησε στις αγορές η είδηση ότι ο πληθωρισμός υποχώ-ρησε στις ΗΠΑ για δεύτερο συνεχόμενο μήνα.

Λονδίνου έκλεισε με άνοδο 0,76%, ενώ τα μεγαλύτερα κέρδη συγκέντρω-σαν χθες ο δείκτης CAC 40 του Παρι-σιού που έκλεισε με άνοδο 1,42% όπως και ο Xetra DAX της Φρανκφούρτης που έκλεισε με άνοδο 1,34%. Ομοίως και ο δείκτης FTSE MIB έκλεισε με ά-νοδο 1,37%. Άνοδο 3,68% σημείωνε άλλωστε αργά το βράδυ το αργό Δυ-τικού Τέξας φτάνοντας στα 75,86 δολ. το βαρέλι, καθώς η επανεκκίνηση της οικονομίας της Κίνας καλλιεργεί προο-δοκίες για αύξηση της ζήτησης σε πα-γκόσμιο επίπεδο.

REUTERS, BLOOMBERG, CNBC

Άνοδο 3,68% σημείωνε αργά το βράδυ το αργό Δυτικού Τέξας φτάνοντας στα 75,86 δολ. το βαρέλι.

(Τιμή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη				Verizon Comms				Persimmon				DT Telekom N			
Εταιρεία	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.	(Σε δολάρια)	Walt Disney Co	94.36	-0.3169		Pearson	914.7929	-1.489		E.ON SE NA	9.16	0.02	
3M Company	127.55	0.5518		Wells Fargo &	42.35	-1.1899		Relx	2325	-0.172		Fresenius Medi	30.39	0.69	
Alcoa Corp	45.8	-0.0218		Walmart Inc	147.085	-0.6317		Rio Tinto	5659.7527	1.197		Fresenius SE	26.52	0.5	
Altria Group	46.905	-0.1171						Rolls-Royce HL	89.14466	-2.402		Astellas Pharm	2169	1.88	
Amazon Com	91.7	1.27						Sainsbury(J)	222.2	0.316		Henkel AG&C V	66	-0.2	
Amer Express C	157.13	-0.1144		Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ.		Schroders	463.1	3.209		BridgeStone Co	5032	-0.57	
Amer Intl Grou	63.31	-0.3149		Anglo American	3171.86441	1.585		Sage GRR	794.2	1.147		Canon Inc	3083	-0.71	
Amgen	272.36	-1.5969		A.B.FOOD	1618.9826	0.776		ST JAMES PLAC	1143.39662	2.12		Casio Computer	1337	-0.82	
Apple Inc	144.95	0.3184		Admiral GRP	2058	1.786		Smiths Group	1608.84	0.594		Citizen Watch	586	0.51	
Bank of Americ	32.785	0.168		Ashtead GRP	5057.51064	3.819		Smith&Nephew	1125	1.81		Credit Saison	1734	1.64	
Baxter Intl IN	53.01	0.722		Antofagasta	1426.6668	4.07		SSE	1687.08219	0.707		Daiwa Sec Grou	585	0	
Boeing Co	186.87	0.3221		Aviva	447.4679	0.79		Stand.Chart.	608.72	0.829		Subaru	2264	1.52	
Bristol Myers	77.835	-1.3373		Astrazeneca	11383.7778	-0.211		Severn Trent	2716.08333	0.59		FujiFilm Holdi	7212	2.76	
Campbell Soup	56.175	-1.2915		Babcock Intl	291.99169	-1.446		Travis Perkins	946.4	1.887		FuJITSU	18415	-0.43	
Caterpillar IN	233.75	0.2961		Bae Sys.	831.65	-1.203		Tesco	225.93304	-0.132		Hino Motors	594	0	
Cigna Corp	331.805	-2.209		Barclays	160.74	2.302		Tui AG	147.44032	2.713		Honda Motor	3300	1.2	
Chevron	173.42	2.162		Br.Amer.Job.	3290.03144	-1.663		Taylor Wimpey	105.69374	2.107		IHI	3940	1.81	
Cisco Systems	49.41	0.2231		Barratt Devel.	407.6	2.148		Unilever	4134.45357	-0.4		Isuzu Motors	1715	1.12	
Citigroup	46.63	0.8279		Berkley GRHL	3826	0.684		Utd. Utilities	1023.1121	1.572		Kawasaki Hvy I	3090	-0.16	
Cervacerias	12.3	2.0747		Brl.Land	395.29407	1.803		Vodafone Group	86.25	-0.655		Kajima Corp	1530	-0.13	
Coca-Cola Co	64.06	0.1407		Bunzl	3037.05189	0.432		Wpp	831.2	0.776		Keio	4950	0.2	
Colgate Palmol	78.42	-0.2417		Bp	466.02526	1.937		Whitbread	2668	2.025		Kobe Steel	625	1.46	
Danaos Corp	54.015	0.1576		Burberry GRP	2128.82968	0.614						Konica Minolta	556	-0.18	
Diana Shipping	3.6107	0.2972		Bt Group	114.81716	1.02						Jtekt	957	0.42	
Dow Inc	51.535	0.8315		Cocacola Hbc A	1965.892	0.917						Mitsub Ufj FG	758	0.33	
Dupont De Nmcu	70.57	1.0019		Carnival	645.4	0.217						Mitsubishi Cor	4430	0.18	
Entergy Cp	117.66	-0.625		Centrica	91.0872	-1.843						Mitsubishi Ele	1375	0.77	
Exxon Mobil	107.48	1.3102		Compass Group	1896.4024	-0.184						Mitsubishi Mot	604	2.2	
FeDEX Corp	175.7	-0.9415		Capita Group	23.78585	8.79						Nec Corporatio	4665	0.11	
Ford Motor Co	13.473	0.0966		CRH	3257	1.433						Nikon Hldg	2412	1.6	
Intl Bus Machi	150.34	0.7573		DCC	4262	1.139						Nikon Corp	1240	0.32	
General Dynam	249.1357	-0.194		Diageo	3754.27285	0.831						Nissai Corp	4314	0.96	
General Elec C	82.56	-0.7812		Direct Line	212.7	3.152						Nissan Motor C	462.5	0.11	
Goldm Sachs GR	367.98	1.3217		ExperiaN	2950	0.889						Nomura Holding	487.7	0.45	
Halliburton Co	36.695	6.9825		Easviet	368.76508	-2.633						Nissan Chemica	6570	-0.61	
Hartford Finl	75.23	0.2799		Fresnillo	853.696	1.111						Nippon Paper I	972	0.6	
HP Inc	28.78	0.0782		Glencore	544.5	1.507						Obayashi Corp	1011	0.6	
Home Depot Inc	331.21	0.9848		GSK	1436.14281	0.512						Osakyu Elec RA	1757	0.75	
Intel Corp	28.48	-0.732		Hikma	1505.8493	3.022						Oji Holdings	539	0.56	
Johnson Johnso	179.51	0.939		Hmm	23.33	2.011						Osaka Gas	2143	-0.42	
Jpmorgan Chase	133.59	-0.462		Hargreaves LS	882.2031	3.386						Ricoh Co Ltd	1054	0.38	
Lazard	38.56	2.1457		Hsbc Hldgs.Uk	497.9125	0.756						Secom	8199	0.09	
Mcdonald's Cor	274.72	-0.6869		Intl Consol AI	131.75727	2.191						Seven & I Hldg	5595	0.13	
Merck & Co	110.875	0.1782		Intercon. Hote	4979.135	0.504						Sharp Corp	1014	-2.59	
Microsoft Cp	254.94	0.9623		3i GRP	1356	1.725						Shimizu Corp	715	0	
3M Company	127.53	0.5361		ImpBrands	2035.90994	-1.989						Shiseido	6568	0.09	
Morgan Stanley	92.59	1.6133		InterTech Group	4120.9582	1.057						Sony Group Cor	10990	1.06	
Nike Inc Cl B	112.03	-0.0357		ITV	77.39549	3.681						Sfmg	4657	0.04	
Norfolk Southe	256.505	1.3653		Johnson Matthe	2112.3917	2.148						Sumitomo Chem	485	0.41	
Pfizer Inc	53.445	2.4636		Kingfisher	243.98794	2.125						Suzuki	889	-1.33	
Procter & Gamb	151.58	-0.5837		Land Secs.	627.4	2.146						Taisei Corp	4165	0.12	
Rockwell Autom	268.65	1.5882		Legal&Gen.	256.42615	2.46						Tdk Corporatio	4735	-0.84	
Schlumberger L	51.03	3.9308		Lloyds GRP.	46.25725	1.3						Tobu Railway	3190	0.31	
Southern	70.9	-0.183		Marks & Sp.	19891	3.02						Tokio Marine H	2846.5	1.77	
StealthGas	2.91	2.4648		Mondi	1464	1.102						Toray Industri	723.6	0.03	
TSAKOS ENERGY	17.21	-0.4627		National Grid	1006.41559	0.495						Trend Micro	6530	-0.31	
Unisys Corp	4.445	-0.7813		Next	5933.81648	1.625						Topy Inds Ltd	1627	0.31	
UnitedHealth G	539.21	-1.2183		Providence Fin.	188.46	2.595						Toray Industri	723.6	0.03	
US Bancorp	44.17	1.6337		Prudential	1095.02949	3.676						Toshiba Corp	4675	0.71	
												Tovobro	1017	0	
												Telecom Italia	0.21	0.21	
												Tenaris	15.76	15.24	
												Terna	7.44	7.35	
												Toyota Motor C	1968.5	0.28	
												Yamaha Corp	5470	-0.18	
												Unicredit	12.868	1.31	

DT TELEKOM N		19.2/4	0.07	Tokyo/Τόκιο			Paris/Παρίσι		
E.ON SE NA		9.16	0.02	(Σε γιέν)					
FRESENIUS MED		30.39	0.69	Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ.%	Εταιρείες	Χθεςινό	
FRESENIUS SE		26.52	0.5	AJINOMOTO	4500	0.31	ACCOR	25.55	
HEIDELBERGCEME		51.88	0.46	ASAH GROUP HL	4314	0.96	AIR LIQUIDE	138.20	
HENKEL AG&C V		66	-0.2	ASTELLAS PHARM	2169	1.88	ALSTOM	24.24	
INFINEON TECH		32.57	1.42	BRIDGESTONE CO	5032	-0.57	AXA	27.41	
K+S AG NA		18.89	-0.07	CANON INC	3083	-0.71	BNP PARIBAS	53.63	
MERCER KGAA		186.6	4.65	CASIO COMPUTER	1337	-0.82	BOUYGUES	29.30	
MIENCH. RUECK		307.9	0.7	CITIZEN WATCH	586	0.51	CAPGEMINI	174.70	
RWE AG		42.79	0.17	CREDIT SAISON	1734	1.64	CARREFOUR	16.22	
THYSSENKRUPP A		6	0.18	DAIWA SEC GROU	585	0	CASINO GUICHAR	10.62	
VOLKSWAGEN VZ		137.78	1.66	SUBARU	2264	1.52	CREDIT AGRICOL	9.70	
VONOVIA SE		24.03	1.16	FUJIFILM HOLDI	7212	2.76	DANONE	49.73	
SIEMENS N		134.86	0.56	FUJITSU	18415	-0.43	DASSAULT SYSTE	36.57	
SAP SE		104.02	1.56	HINO MOTORS	594	0	EDF	12.00	
				INITIACH	7179	1.82	L'OREAL	354.30	
				HONDA MOTOR	3300	1.2	L.V.M.H.	726.70	
				IHI	3940	1.81	LAGARDERE	20.30	
				ISUZU MOTORS	1715	1.12	MICHELIN	27.06	
				KAWASAKI HWY I	3090	-0.16	PERNOD RICARD	188.45	
				KAJIMA CORP	1530	-0.13	KERING	524.00	
				KEIO	4950	0.2	PUBLICIS GROUP	61.76	
				KOBE STEEL	625	1.46	RENAULT	33.66	
				KONICA MINOLTA	556	-0.18	SAINT-GOBAIN	47.03	
				JTEKT	957	0.42	SANOFI	88.93	
				MITSUB UFJ FG	758	0.33	SCHNEIDER ELEC	141.04	
				MITSUBISHI COR	4430	0.18	SOCIETE GENERA	23.09	
				MITSUBISHI ELE	1375	0.77	SODEXO	93.34	
				MITSUBISHI MOT	604	2.2	TF1	7.05	
				NEC CORPORATIO	4665	0.11	THALES	118.15	
				NIKKON HLDG	2412	1.6	VEOLIA ENVIRON	25.12	
				NIKON CORP	1240	0.32			
				NISSUI CORP	4314	0.96			
				NISSAN MOTOR C	624	0.15			
				NOMURA HOLDING	4877	0.45			
				NISSAN CHEMICA	6570	-0.61			
				NIPPON PAPER I	972	0			
				OBAYASHI CORP	1011	0.6			
				ODAKYU ELEC RA	1757	0.75			
				OII HOLDINGS	539	0.56			
				OSAKA GAS	2143	-0.42			
				RICOH CO LTD	1054	0.38			
				SECOM	8199	0.09			
				SEVEN & I HLDG	5595	0.13			
				SHARP CORP	1014	-2.59			
				SHIMIZU CORP	715	0			
				SHISEIDO	6568	0.09			
				SONY GROUP COR	10990	1.06			
				SMMF	4657	0.04			
				SUMITOMO CHEM	485	0.41			
				SUZUKI	889	-1.33			
				TAISEI CORP	4165	0.12			
				TDK CORPORATIO	4735	-0.84			
				TOBU RAILWAY	3190	0.31			
				TOYO MARINE H	2846.5	1.77			
				TORAY INDUSTRI	723.6	0.03			
				TREND MICRO	6530	-0.31			
				TOPY INDOS LTD	1627	0.31			
				TORAY INDUSTRI	723.6	0.03			
				TOSHIBA CORP	4675	0.71			
				TOYOTO	1017	0			
				TOYOTA MOTOR C	1968.5	0.28			
				YAMAHA CORP	5470	-0.18			
Amsterdam/Αμστερνταμ				Madrid/Μαδρίτη					
				(Σε ευρώ)					
Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ.%		Εταιρείες	Χθεςινό				
AALBERTS	39.51	2.25		ACS CONS Y SER	27.04				
AEGON	4.715	1.25		AENA SME	127.15				
ABN AMRO BANK	12.59	-0.55		ACERINOX	9.43				
AKZO NOBEL	65.18	1.62		ACCIONA	181.1				
ARCELOMITTAL	26.18	2.53		AMADEUS	53.44				
ASML HOLDING	593.2	4.23		BBVA	5.556				
GALAPAGOS	36.37	0.78		BANKINTER	5.854				
HENKEN	89.84	-0.09		CAIXABANK	3.305				
ING GROEP	11.476	1.61		DSTR INT ALIM	0.0134				
KONINKLIJKE DS	124.8	3.53		ENDESA	17.805				
KPN KON	2.951	-1.04		ENAGAS	17.245				
NN GROUP	41.61	1.44		FERRIOVAL	25.76				
KONINKLIJKE DS	124.8	3.53		FOMENTO DE CON	8.67				
IMCD	147.25	0.48		GRIFOLS	10.545				
RANDSTAD	56.84	1.79		IBERDROLA	10.995				
RELX	27.1	-0.26		INT AIRLINES G	1.569				
UNIBAIL RODIAM	52.7	3.74		INDORA SISTEMAS	10.33				
VOPAK	28.26	-0.39		INDITEX	2.768				
WOLTERS KLUWER	104.1	-0.53		MAPPRE	14.76				
Milano/Μιλάνο				Merlin Prop					
			<th colspan="3">(Σε ευρώ)</th> <th></th>	(Σε ευρώ)					
Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ.%		Εταιρείες	Χθεςινό				
AZA SPA	1.31	1.30		ARCELOMITTAL	26.115				
AZIMUT HLDG	20.23	19.98		REPSOL	14.33				
ENEL	5.25	5.19		BCO DE SABADEL	0.8454				
ENI	13.81	13.61		BANCO SANDETE	2.7985				
GENERALI ASS	17.45	17.35		SACYR	2.686				
GEAX	0.81	0.81		TELEFONICA	3.292				
INTESA SANPAOL	2.101	1.57		MIDASET ES CO	3.198				
MEDIOBANCA	9.16	9.16		TECNICAS REUN	9.26				
RCS MEDIAGROUP	0.65	0.64							
PRYSMAN	35.58	35.37							
SNAM	4.87	4.89							
STMICROELEC.N	37.75	36.48							
TELECOM ITALIA	0.21	0.21							
TENARIS	15.76	15.24							
TERNA	7.44	7.35							
UNICREDIT	12.868	1.31							

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά Μετ.	
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	920,53	912,94	7,59	0,83%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.230,25	2.211,16	19,09	0,86%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	5.566,30	5.498,13	68,17	1,24%
FTSE/Χ.Α.ΥΦΗΝΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.061,98	3.046,78	15,20	0,50%
ATHEX SELECT PLUS	3.106,41	3.080,13	26,28	0,85%
ATHEX SELECT	4.201,67	4.186,30	15,37	0,37%
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	1.049,36	1.039,41	9,95	0,96%
FTSE/Χ.Α. MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.414,45	4.405,83	8,62	0,20%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.412,06	1.400,38	11,68	0,83%
FTSE/Χ.Α. ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.556,55	2.512,41	44,14	1,76%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	535,23	530,80	4,43	0,83%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.624,82	1.611,42	13,40	0,83%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	637,79	630,23	7,56	1,20%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	3.911,36	3.867,04	44,32	1,15%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	721,57	705,34	16,23	2,30%
FTSE/Χ.Α. ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	3.072,64	2.980,92	91,72	3,08%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	4.480,94	4.368,45	112,49	2,58%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	886,02	850,19	35,83	4,21%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	8.698,09	8.614,71	83,38	0,97%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	8.614,38	8.502,29	112,09	1,32%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	6.679,19	6.669,29	9,90	0,15%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ	3.039,42	3.035,66	3,76	0,12%
FTSE/Χ.Α. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	4.831,69	4.775,08	56,61	1,19%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	6.817,37	6.587,58	229,79	3,49%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	2.224,50	2.216,19	8,31	0,37%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.000,37	1.991,05	9,32	0,47%
FTSE/Χ.Α. ΘΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	4.123,84	4.143,69	-19,85	-0,48%
FTSE/Χ.Α. ΥΓΕΙΑ	343,04	346,43	-3,39	-0,98%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.616,24	4.645,97	-29,73	-0,64%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΑΤΤΙΣΑ BANK (ΚΟ)	0,074	16,93%	ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	0,762	-6,62%
ΕΛΒΕ (ΚΟ)	5,000	8,70%	SPACE HELLAS (ΚΟ)	6,180	-2,22%
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	3,330	6,22%	ΣΙΔΜΑ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΗ ΑΕ (ΚΟ)	1,960	-1,75%
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	0,045	4,62%	ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ (ΚΟ)	3,955	-1,13%
ALPHA ΑΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ (ΚΟ)	6,680	4,05%	ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	19,900	-1,00%
ΚΤΗΜΑ ΛΑΖΑΡΙΔΗ (ΚΟ)	1,560	4,00%	ΑΥΤΟHELLAS (ΚΟ)	10,460	-0,95%
ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΓΡ. (ΚΟ)	6,760	4,00%	ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	1,784	-0,89%
ΙΝΤΕΡΛΑΪΦ Α.Α.Ε.Γ.Α. (ΚΟ)	4,020	3,08%	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	1,315	-0,75%
ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	19,470	3,02%	ΝΙΟΗΛCO SA/NV (ΚΑ)	4,095	-0,73%
ΑΤΤΙΣΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	1,020	2,62%	ΙDEAL HOLDINGS (ΚΟ)	3,460	-0,57%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ
ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	8.105.371,08
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	5.977.820,79
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	5.459.650,08
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	5.142.767,99
ΟΤΕ (ΚΟ)	5.030.616,80
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	4.672.057,17
ΔΕΗ (ΚΟ)	4.360.518,98
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	3.531.689,94
JUMBO (ΚΟ)	3.157.232,48
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	2.986.213,49

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	309	2.687	5.923
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	1	5	33
FTSE/Χ.Α. Large Cap	308	2.682	5.890
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	3.679	191.670	341.271
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	76	2.182	7.162
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	440	88.366	156.478
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	56	293	559
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	111	3.163	5.319
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	4	28	621
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	112	8.245	18.736
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	31	487	403
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	96	447	1.382
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	120	3.811	9.029
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	61	575	1.205
HELLENIC ENERGY (ΚΟ)	21	297	1.047
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	127	1.846	3.771
JUMBO (ΚΟ)	47	503	831
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	92	1.078	6.719
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	80	10.217	19.092
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	64	736	773
ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	208	1.438	1.749
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	297	5.364	18.484
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	72	637	1.514
ΟΤΕ (ΚΟ)	213	2.471	6.558
ΟΛΠ (ΚΟ)	16	94	647
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	417	32.477	39.974
ΔΕΗ (ΚΟ)	552	19.614	26.504
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	222	4.820	6.955
ΤΙΤΑΝ CEMENT (ΚΑ)	51	305	1.339
ΝΙΟΗΛCO SA/NV (ΚΑ)	93	2.176	4.420
Δικαιώματα σε Δείκτες	9	64	1.731
FTSE/Χ.Α. Large Cap	9	64	1.731
Δικαιώματα σε Μετοχές	3	21	820
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	30
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	0
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	1	1	47
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	163
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	2	20	290
ΔΕΗ (ΚΟ)	0	0	290
Συνολική Δραστηριότητα	4.000	194.442	349.745

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΕΣ	19.458.407,81
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	8.748.284,26
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΚΗΔΙΑ	5.556.662,74
ΣΤΑΘΕΡΗ ΘΛΕΦΩΝΙΑ	5.030.616,80
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	5.025.790,75
ΠΑΚΗΔΙΑ	3.157.232,48
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	2.986.213,49
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	2.495.447,98
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ Α.Ε.Ε.Α.Π.	1.250.451,91
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	1.101.427,82
ΔΙΥΛΙΔΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	912.316,91
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΧΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	810.565,71
ΥΔΡΕΥΣΗ	508.817,30
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	468.985,29
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	466.741,84
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	347.011,65
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	305.422,42
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	301.879,80
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	280.809,18
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	280.109,65
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	271.033,97
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	256.350,78
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	223.756,12
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	219.877,78
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	164.443,26
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	160.689,83
ΤΡΟΦΙΜΑ	130.665,80

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

	Κλείσιμο	Μετ.%
ΒΙΟ (ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	4095	-0,73
ΤΙΤC (ΤΙΤΑΝ)	12,22	0,16
ΕΕΕ (COCA COLA HBC)	23,01	1,32
ΟΤΕ (ΟΤΕ)	14,77	-0,47
ΑΡΑΓΓ (AEGEAN AIRLINES)	5,17	1,37
ΤΕΝΕΡΓ (ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	19,9	-1
ΑΔΜΗΕ (ΑΔΜΗΕ)	1784	-0,89
ΣΑΡ (ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	6,76	4
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	1738	1,76
ΓΕΚΤΕΡΝΑ (ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	9,8	-0,41
ΜΥΤΙΛ (ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ)	19,47	3,02
ΛΑΜΔΑ (LAMDA DEVELOPMENT)	5,65	1,25
ΕΛΧΑ (ΕΛΒΑΛΧΑΚΟΡ)	1688	1,69
ΑΛΦΑ (ALPHA BANK)	1,0195	1,85
ΜΠΕΛΑ (JUMBO)	15,06	1,21
ΕΤΕ (ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	3702	1,2
ΠΕΙΡ (ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	1,42	2,49
ΕΥΡΩΒ (EUROBANK)	1,04	0,19
ΕΛΠΕ (ΕΛΠΕ)	7,6	1,47
ΚΟΥΕΣ (QUEST)	4,6	2
ΕΥΔΑΠ (ΕΥΔΑΠ)	6,81	-0,29
ΟΠΑΠ (ΟΠΑΠ)	13,3	0,3
ΜΟΗ (MOTOR OIL)	20,62	1,08
ΔΕΗ (ΔΕΗ)	6,66	-0,45
ΟΛΠ (ΟΛΠ)	16,04	0,38

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 13 Δεκεμβρίου 2022

ΚΩΔ	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	1.3700	1.3800	1.3781	0.8310	"19,295"	1.3800	1.3850	1.3800	0,00
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	1.7700	1.8000	1.7957	0.6750	"6,914"	1.7700	1.7950	1.7950	-0,28
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	0.4800	0.4820	0.4809	-1.0580	"14,250"	0.4800	0.4960	0.4800	-0,41
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)	0.0945	0.0945	0.0945	-2,2340	109	0.0945	0.1290	0.0945	-19,92

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0680	0.0680	0.0680	0.6080	"5,049"	0.0630	0.0680	0.0680	9,68
ΤΣΟΚ	A TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD	0.0780	0.0780	0.0780	-0.0080	"10,000"	0.0760	0.0780	0.0780	0,00

Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	1.9000	1.9000	1.9000	1.5740	39	1.8600	1.9000	1.9000	0,00

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΛΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD						1.5200	1.5500		
ΚΟΖΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0450	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0000	0.0190		
ΑΚΕΠ	"ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Η, Σ)"						0.0000	0.0260		
ΓΙΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0425	0.0470		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3300	0.3760		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (ΕΜ)	0.0660	0.0660	0.0660	0.0500	"2,267"	0.0660	0.0700	0.0660	0,76
ΙΝΕΠ22	INTERFUND INVESTMENTS PLC (Δικαιώματα Κ)						0.0000	0.0010		
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΣΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ (Σ)						0.0000	0.2300		
ΚΕΑΕ	CPH HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0020	0.0000		
ΣΙΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)	0.0025	0.0025	0.0025	-0.0500	"25,852"	0.0025	0.0040	0.0025	-16,67
ΦΑΕΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΡΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD						0.2360	0.0000		
ΤΟΕΠ	ΤΟ-ΕΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (Σ)						0.0000	0.0315		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΣ ΑΓΡΟΥ "Η ΠΡΟΟΔΟΣ"" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ - "						0.0000	0.0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD	0.0205	0.0205	0.0205	0.0500	"2,100"	0.0205	0.0220	0.0205	2,50
ΚΟΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0880		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0460	0.0505		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.0000	0.8150		
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)						1.7300	1.9000		
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0565	0.0000		

Βιομηχανία										
ΝΠΤΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)					0.0000	0.0475			
ΡΟΠΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD. (Σ)					0.0215	0.0000			
ΔΒΚΔ	ΔΒΚΕΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ					0.9050	0.0000			
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.5450	0.5450	0.5450	0.0000	“1.300”	0.5400	0.5500	0.5450	0.00
ΚΥΒΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.0000	0.4000		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΖΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ	2.5800	2.5800	2.5800	6.0000	201	2.5400	2.5800	2.5800	2.38

Η 23χρονη Αλίσον Τσεν, σχεδιάστρια προϊόντων στη Microsoft, καταγράφει σε βίντεο την εργασιακή της ημέρα και πολλοί φίλοι της τής είπαν ότι μόλις είδαν πόσο διασκεδαστική και παραγωγική μπορεί να είναι η επιστροφή στον εργασιακό χώρο, άρχισαν να πηγαίνουν συχνότερα στα γραφεία τους.

Πώς αγάπησαν τη ζωή στο γραφείο

Νεαροί χρήστες του TikTok τραβούν βίντεο την εργασιακή τους ημέρα

Της ΜΑΡΙ ΣΟΛΙΣ

Η Μίενα Κιρουπαράκάν δεν θεωρούσε ότι η εργασία της στον εκδοτικό οίκο HarperCollins, στο Τορόντο του Καναδά, ήταν ιδιαίτερα συναρπαστική. Η καθημερινή διαδρομή με το τρένο ήταν μεγάλη και το γραφείο της εντελώς συνηθισμένο. Όταν, όμως, άρχισε να ανεβάζει στο TikTok εικόνες από το κέντρο της πόλης όπου βρίσκονταν τα γραφεία, τη θέα από το παράθυρό της και τα βιβλία στις βιβλιοθήκες, άρχισε να την προσεγγίζει με διαφορετική οπτική. Το ίδιο έκαναν και οι ακόλουθοί της στο TikTok. Το βίντεο της νεαρής γυναίκας είδαν –σε ελάχιστες ημέρες– εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι.

Στην πραγματικότητα, η νεαρή γυναίκα μέσω των βίντεο εξιδανίκευσε την εργασιακή της ημέρα, αποκαλύπτοντας τον εργασιακό της χώρο ως γαλήνιο και ελκυστικό. Ακόμη και η μετακίνηση με το τρένο, την οποία κατέγραφε σε άλλο βίντεο, που ανάρτησε αργότερα, έμοιαζε σαν να είναι βγαλμένη από μια

υπέροχη ρομαντική ταινία. Η απήχηση των βίντεο οφείλεται σε διάφορους παράγοντες: η 23χρονη Κιρουπαράκάν ανήκει στη γενιά Z και απολαμβάνει την καθημερινή της τριβή με τη δουλειά περισσότερο από τους μεγαλύτερους συναδέλφους της, πιθανώς επειδή είναι η πρώτη φορά που εργάζεται. Σε μία περίοδο που πολλοί εργαζόμενοι δυσθυμούν εξαιτίας του εξαναγκασμού επιστροφής στο γραφείο, τα βίντεο της νεαρής γυναίκας συνιστούν την απόλυτη αντίθεση.

«Πολλοί χρήστες του TikTok διατηρούν την αντίθεσή τους στην επιστροφή στα γραφεία», λέει η Κιρουπαράκάν. «Πιστεύω, όμως, ότι υπάρχει κάτι όμορφο στην εξιδανίκευση της ζωής στο γραφείο».

Την ίδια άποψη έχει και η Αλίσον Τσεν, σχεδιάστρια προϊόντων στη Microsoft. Όταν προ ενάμιση έτους μετακόμισε σε μία πόλη όπου δεν γνώριζε κανέναν, ο εργασιακός χώρος τη βοήθησε να κάνει φίλους. Τον Μάιο ανάρτησε ένα βίντεο με τον τίτλο «Σήμερα το γραφείο μου επαναλειτούργει», στο οποίο κατέγραψε πλήρως την εργασιακή της ημέρα. Από τη μετακίνησή της με το τρένο, μέχρι το τέλος της ημέρας σε κάποιο μπαρ για ποτό με τους συναδέλφους.

Η 23χρονη γυναίκα λέει πως πολλοί φίλοι της τής είπαν ότι μόλις είδαν πόσο διασκεδαστική και παραγωγική μπορεί να είναι η επιστροφή στον εργασιακό χώρο, άρχισαν να κατεβαίνουν συχνότερα στα γραφεία τους. Υποστηρίζει, μάλιστα, ότι η μεγάλη απήχηση που έχουν τα βίντεο για τη ζωή στο γραφείο οφείλεται κυρίως στο ότι η νεολαία έχει μεγάλη περιέργεια και ενδιαφέρον σχετικά με το πώς είναι η ζωή στο γραφείο. Βέβαια, ο πρόβλημα με τα βίντεο που

εξιδανικεύουν τη ζωή στο γραφείο έγκειται στο ότι δεν πείθουν τους πάντες. Στις ΗΠΑ οι εργαζόμενοι στον οίκο HarperCollins απεργούν για καλύτερο μισθό και επιδόματα. Το Twitter και η Meta απέλυσαν χιλιάδες και η Microsoft ενημέρωσε τους επενδυτές ότι θα κάνει λιγότερες προσλήψεις το επόμενο τρίμηνο. Πολλοί χρήστες του TikTok, παρότι προκρίνουν την επιστροφή στο γραφείο, ανεβάζουν και βίντεο από την ημέρα τους στο σπίτι, όταν εργάζονται εξ αποστάσεως.

Η Κιρουπαράκάν έφυγε από τον HarperCollins και επιμελείται εκδόσεις. Τώρα συνήθως εργάζεται από το σπίτι της, αλλά λέει ότι θα εξακολουθήσει να καταγράφει και να δημοσιοποιεί την καθημερινότητά της, όπως όταν πήγαινε στο γραφείο. Παραδέχεται ότι όταν η μετακίνηση από και προς τον εκδοτικό οίκο την κουράζε, έβλεπε τα δικά της βίντεο για το πόσο ωραία ήταν η ζωή στο γραφείο και έπαιρνε κουράγιο: «Τα βίντεό μου με βοήθησαν όταν δεν είχα καμία διάθεση να πάω στη δουλειά».

Η χορτοφαγία, ασπίδα στον καρκίνο εντέρου

Η χορτοφαγική διατροφή, πλούσια σε ξηρούς καρπούς, λαχανικά, όσπρια και δημητριακά ολικής άλεσης μειώνει τον κίνδυνο καρκίνου του εντέρου στους άνδρες. Αυτό είναι το ελπιδοφόρο συμπέρασμα μεγάλης μελέτης στην οποία συμμετείχαν 79.952 άνδρες. Όπως διαπιστώθηκε, όσοι καταλάωναν μεγαλύτερες ποσότητες αυτών των τροφίμων είχαν κατά 22% λιγότερες πιθανότητες να νοσήσουν από τη συγκεκριμένη μορφή καρκίνου.

Η έρευνα, που δημοσιεύθηκε στην επιθεώρηση, BMC Medicine, δεν κατέγραψε παρόμοια προστατευτική δράση στις 93.475 γυναίκες που συμμετείχαν. Οι επιστήμονες πιθανολογούν ότι αυτό οφείλεται στο ότι οι άνδρες έχουν περισσότερες πιθανότητες εμφάνισης καρκίνου του εντέρου.

Ο συντάκτης της, Τζιχιέ Κιμ, του Πανεπιστημίου Κιουίνγκ Χέι της Νότιας Κορέας, τονίζει ότι ο καρκίνος του εντέρου είναι ο τρίτος συχνότερος παγκοσμίως και ο κίνδυνος εμφάνισής του κατά τη διάρκεια της ζωής ενός άνδρα είναι 1 προς 23 και μιας γυναίκας 1 προς 25. Οι ερευνητές ζήτησαν από τους

συμμετέχοντες στη μελέτη να συμπληρώσουν ερωτηματολόγια σχετικά με το πόσο συχνά καταλάωναν τρόφιμα και ποτά από μια λίστα 180 προϊόντων, αλλά και την ποσότητά τους. Παρόμοιες επιλογές προσφέρονταν και για την κατανάλωση των ποτών.

Οι τροφές είχαν καταταγεί σε τρεις κατηγορίες: υγιεινή χορτοφαγική διατροφή (δημητριακά ολικής άλεσης, φρούτα, λαχανικά, φυτικά έλαια, ξηροί καρποί, όσπρια –όπως οι φακές, ρεβίθια–, καφές, τσάι), λιγότερο υγιεινή χορτοφαγική διατροφή (επεξεργασμένα δημητριακά, φρουτοχυμοί, πατάτες, πρόσθετα σάκχαρα) και ζωική διατροφή (ζωικό λίπος, γαλακτοκομικά προϊόντα, αυγά, ψάρι και θαλασσινά, κρέας). Ο δρ Κιμ εκτιμά ότι η αντικαρκινική προστασία που προσφέρει η χορτοφαγική διατροφή οφείλεται στους αντιοξειδωτικούς παράγοντες που περιλαμβάνονται στα φρούτα, στα λαχανικά και τα δημητριακά ολικής άλεσης.

«Η αυξημένη κατανάλωσή τους συμβάλλει στη μείωση των πιθανοτήτων εμφάνισης καρκίνου του εντέρου, καταστέλλοντας τη χρόνια φλεγμονή», καταλήγει.

Διατροφή πλούσια σε ξηρούς καρπούς, λαχανικά, όσπρια και δημητριακά ολικής άλεσης μειώνει κατά 22% τον κίνδυνο στους άνδρες.

Διοργανωτής

Forte PR

17 & 18
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Χρυσό Τούγκεννα
στη
ΣΤΑΣΙΚΡΑΤΟΥΣ

“Ας μοιραστούμε
τη μαγεία!”

Παρουσιάζουν οι κάρτες Mastercard®
της Ελληνικής Τράπεζας

HELLENIC BANK

Χορηγοί

ecommbx

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

cyta

Υποστηρικτής

BOTTEGA

Χορηγοί επικοννιών

wizguide

LOVE 100% TALENT

Με τη Στήριξη

Δήμος Λεωκωίας

Nicosia Municipality

Καταστηματαρχών
της Οδού Στασικράτους

ΜΠΕΣ
ΣΤΟ
ΠΑΙΧΝΙΔΙ

Ένα πρωτάθλημα, δεκάδες αστέρια, χιλιάδες γκολ, δύο μόνο μεγάλοι νικητές!

Βάλε γκολ και πάρε μέρος στην κλήρωση για τα μεγάλα δώρα.
Έλα κι εσύ στην ομάδα των νικητών!
2 μεγάλοι νικητές θα κερδίσουν από μία Mall Gift Card αξίας 200€ η μία!

Απόλαυσε ακόμα:

Live Μουσική από DJ

Face painting

Subsoccer game

Mall of Engomi

26-27/11
3-4/12

Mall of Cyprus

10-11/12
17-18/12

Ώρα: 14:00 - 18:00

Πού: @food court

Χορηγός Επικοινωνίας

MALL of CYPRUS

MALL of ENGOMI

ΣΠΟΡ FM 95.5

Τα χιλιάδες «αρπακτικά» της ψηφιακής ζωής μας

Πώς και με ποιους μοιραζόμαστε ασυναίσθητα τα προσωπικά δεδομένα μας

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΛΑΚΑΣΑ

Στις ΗΠΑ μια γυναίκα παρατηρώντας τα δεδομένα που μετέδιδε το «έξυπνο» τηλέφωνο που φορούσε ο άνδρας της στο χέρι διαπίστωσε τρία παράξενα στοιχεία: βρισκόταν πολύ συχνά και συγκεκριμένες ώρες σε μια περιοχή και τότε οι παλμοί της καρδιάς του αυξάνονταν. Η συμπεριφορά του επίσης είχε αλλάξει. Ο συνδυασμός θέσης, ώρας, ταχυπαλμίας και συμπεριφοράς του συζύγου της έβαλε ψύλλους στ’ αυτιά, οι οποίοι επιβεβαιώθηκαν. Ο κύριος την απατούσε!

Έχετε παρατηρήσει πως όταν επισκέπτεστε μια ιστοσελίδα σάς ενημερώνει για τον χρόνο που έχει περάσει από την τελευταία επίσκεψή σας; Πώς το γνωρίζει; Πλέον, οι τρόποι «νόμιμης» παρακολούθησής μας από τις ψηφιακές εφαρμογές στις οποίες δίνουμε τη συγκατάθεσή μας χωρίς να το συνειδητοποιούμε είναι αμέτρητοι. «Οι πολίτες εκθέτουν τα προσωπικά τους δεδομένα χωρίς να το σκέφτονται, δίνουν πληροφορίες χωρίς τη συγκατάθεσή τους σε επιχειρήσεις είτε φορώντας ένα ρολόι, είτε χαζεύοντας σε ιστοσελίδες στο Διαδίκτυο, είτε χρησιμοποιώντας μια υπη-

Οι τρόποι «νόμιμης» παρακολούθησής μας από τις εφαρμογές στις οποίες δίνουμε τη συγκατάθεσή μας χωρίς να το συνειδητοποιούμε είναι αμέτρητοι.

ρεσία», παρατηρεί στην «Κ» ο Στέφανος Γκριτζάλης, καθηγητής του Τμήματος Ψηφιακών Συστημάτων του Πανεπιστημίου Πειραιώς και μέλος της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ). Υπολογίζεται ότι οι χρήστες του Διαδικτύου, παγκοσμίως, θα παράγουν μέχρι το 2025 περί τα 463 exabytes δεδομένων ημερησίως (1 exabyte ισούται με 1 δισ. gigabytes). Για τις επιχειρήσεις, τα δεδομένα αυτά αποτελούν πολύτιμο πόρο. Πώς μπορούμε να προστατευθούμε χωρίς να μετατραπούμε σε σύγχρονους Λουδίτες;

Όλοι στο Ιντερνετ

Ειδικότερα, το 95% των Ελλήνων από 13 έως 74 ετών χρησιμοποιεί το Διαδίκτυο σύμφωνα με πανελλήνια έρευνα της Focus Bari (2022). Σύμφωνα με την ίδια έρευνα, το 80% των χρηστών Διαδικτύου χρησιμοποιεί τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, με μέσο χρόνο ενσκόλησης τα 86 λεπτά την ημέρα. Οι χρήστες δημιουργούν ψηφιακό περιεχόμενο, μοιράζονται προσωπικά δεδομένα και πληροφορίες, όπως η οικογενειακή τους κατάσταση, η ηλικία τους, η τοποθεσία όπου βρίσκονται, οι προτιμήσεις τους, φωτογραφίες. Η πιο συχνή μέθοδος παρακολούθησής είναι η χρήση των cookies, τα οποία αποδεχόμαστε επισκεπτόμενοι μια ιστοσελίδα και επιτρέπουν στον πάροχο της ιστοσελίδας να «αρχειοθετεί» τα δεδομένα μας

για διαφημιστικούς σκοπούς. Ακόμη ένας τρόπος είναι οι συσκευές που φοράμε στο χέρι, στο κεφάλι, στο σώμα. «Οι πολίτες καλούνται καθημερινά να αποφασίσουν αν συναινούν σε πολιτικές προστασίας δεδομένων, χωρίς όμως να είναι ενήμεροι πού βρίσκονται ή διαβιβάζονται τα δεδομένα τους, και χωρίς επίγνωση των απειλών που ελλοχεύουν στο Διαδίκτυο. Οι σύγχρονες ψηφιακές υπηρεσίες στηρίζονται σε ένα πολύπλοκο σχήμα συνεργαζόμενων προμηθευτών. Ο πολίτης γνωρίζει ότι αποστέλλει προσωπικά δεδομένα σε έναν οργανισμό (π.χ. ηλεκτρονικό κατάστημα), αλλά συνήθως δεν αντιλαμβάνεται το εύρος των δεδομένων ή την πορεία διαμοιρασμού τους στο δίκτυο συνεργατών του οργανισμού. Μάλιστα τα δεδομένα διαβιβάζονται από συνεργάτη σε συνεργάτη, και δημιουργούνται κίνδυνοι για απάτες», παρατηρεί η Αγγελική Τωώχου, αν. καθηγήτρια του Τμήματος Πληροφορικής του Ιονίου Πανεπιστημίου. «Χωρίς ενίσχυση της ευαισθητοποίησης περί ιδιωτικότητας, μη υποψιασμένοι πολίτες

εκτίθενται σε κινδύνους και μη ευαισθητοποιημένοι υπάλληλοι διαχειρίζονται προσωπικά δεδομένα πολιτών», προσθέτει. Έχει παρατηρηθεί ότι οι εύλογες ομάδες πολιτών είναι οι μεγαλύτερης ηλικίας. Ατομα μεσαίων και υψηλών οικονομικών στρωμάτων και μεγαλύτερης ηλικίας τα οποία είναι τεχνολογικά φοβικοί και καθόλου εξοικειωμένοι με τη συνθετότητα του προβλήματος. Είναι επιτακτική ανάγκη να διαμορφωθούν δράσεις ενημέρωσης πολιτών ανά ηλικιακή ομάδα. «Η πολιτεία και οι επιστήμονες πληροφορικής και παιδαγωγικών επιστημών έχουν καθήκον να καθορίσουν το γνωσιακό υπόβαθρο που αποτελεί προϋπόθεση για την κατανόηση των σχετικών κινδύνων και να εξασφαλίσουν σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης την αποτελεσματική ενσωμάτωση των απαιτούμενων γνώσεων για την αξία των πληροφοριών και της ιδιωτικότητας», λέει η κ. Τωώχου. «Τα πανεπιστήμια στην Ελλάδα έχουν πολύ ισχυρή διεθνή ερευνητική παρουσία σε θέματα κυβερνοασφάλειας και προστασίας

δεδομένων. Πανεπιστήμια όπως το Πειραιώς, το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Κρήτης, το Αιγαίου, το Πολυτεχνείο Κρήτης, το ΑΠΘ, το ΕΜΠ, το Ιόνιο έχουν ηγηθεί ή έχουν συμμετάσχει σε σημαντικό αριθμό χρηματοδοτούμενων ερευνητικών έργων από ανταγωνιστικά προγράμματα της Ε.Ε. Πολλοί πανεπιστημιακοί έχουν μακρά και διαρκή συνεργασία με τον Οργανισμό της Ε.Ε. για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών που εδρεύει στην Αθήνα», παρατηρεί ο κ. Γκριτζάλης. Πρόσφατες μελέτες της Ε.Ε., του Γραφείου Στατιστικών Εργασίας στις ΗΠΑ και του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ έχουν αποτυπώσει σημαντικό έλλειμμα επιστημόνων με γνώσεις σε θέματα κυβερνοασφάλειας και προστασίας δεδομένων. Ενδεικτικά, η Ε.Ε. κατέγραψε 350.000 κενές θέσεις εργασίας για το 2022. Όπως λέει κ. Γκριτζάλης, «σημαντικός αριθμός κενών θέσεων καταγράφεται και στην Ελλάδα, με αποτέλεσμα μεγάλες επιχειρήσεις να απασχολούν ακόμη και επιλεγμένους προπτυχιακούς φοιτητές με γνώσεις στο αντικείμενο...».

ΤΙ ΜΕΤΑΔΙΔΟΥΝ ΤΑ WEARABLES

Ο κατάσκοπος που φοράμε

Εξήντα ρολόγια μετρούν τους παλμούς της καρδιάς μας όταν τρέχουμε ή περπατάμε. Ρολόγια που συνδέονται με το κινητό τηλέφωνο και μας ενημερώνουν άμεσα για τα emails που λαμβάνουμε. Άλλες έξυπνες συσκευές ενημερώνουν σε πραγματικό χρόνο τον θερμοκρασία του σώματος ή σε περίπτωση που ο ρυθμός της καρδιάς του αθλητού δεν είναι ο αναμενόμενος ή σε περίπτωση που έχουν μειωθεί τα επίπεδα γλυκόζης στο αίμα του. Είναι λίγα μόνο παραδείγματα ενδυτών (wearable) συσκευών που αποτελούν μια αναπόσπαστο εργαλείο στην καθημερινότητά μας, και επιτρέπουν τη μετάδοση προσωπικών δεδομένων με την ακουστική συναίνεσή μας. Όπως λέει στην «Κ» η Βασίλική Διαμαντοπούλου, επικοινητήτρια της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αιγαίου και αναπληρωματικό μέλος της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, με τον όρο «ενδυτά συστήματα» εννοούμε τις έξυπνες ηλεκτρονικές συσκευές που φοριούνται κοντά ή στην επιφάνεια του δέρματος, προκειμένου να ανιχνεύσουν, να αναλύσουν και να μεταδώσουν πληροφορίες που περιλαμβάνουν σήματα σώματος ή συνδυασμό αυτών με δεδομένα περιβάλλοντος. Τα ενδυτά συστήματα δεν έχουν πληκτρολόγιο, έχουν μικρή οθόνη αφής, ενώ συνήθως δεν συνοδεύ-

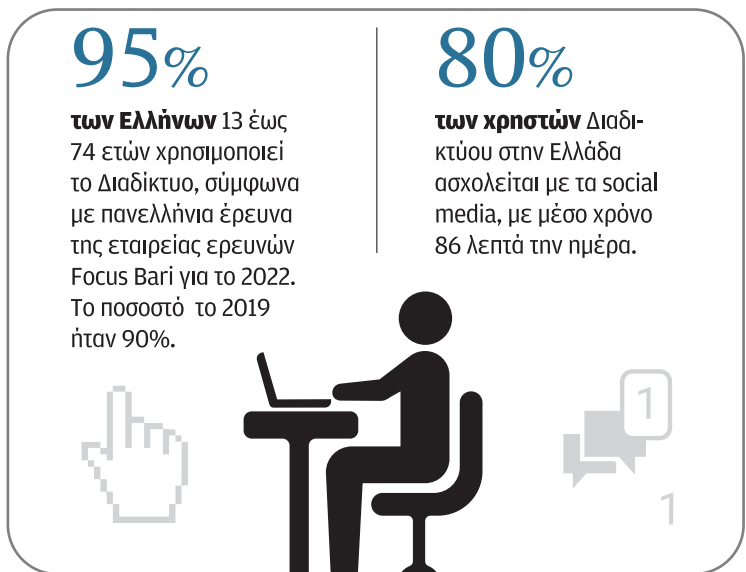
ονται από ενσωματωμένο μηχανισμό ασφαλείας όπως η ύπαρξη ενός κωδικού PIN. Κατά συνέπεια παρέχουν χαμηλότερα επίπεδα ασφάλειας συγκρινόμενα με άλλες υπολογιστικές συσκευές, θέτοντας σε κίνδυνο την ιδιωτικότητα των χρηστών. «Η επιστημονική κοινότητα έχει εκφράσει ανησυχίες σχετικά με το επίπεδο και το πλήθος των προσωπικών δεδομένων που συλλέγουν τα ενδυτά συστήματα, τη δυνατότητα δημιουργίας προφίλ χρηστών, την ευκολία ανταλλαγής δεδομένων, καθώς και την ασφάλεια των συσκευών και των δεδομένων που αποθηκεύο-

νται τοπικά ή σε συστήματα νέφους», παρατηρεί η κ. Διαμαντοπούλου. Πώς μπορούμε να προστατευθούμε; «Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων συμβάλλει στη μείωση των κινδύνων, μέσω της αρχής της ελαστικοποίησης των συλλεχθέντων δεδομένων προκειμένου να ολοκληρωθεί μία δραστηριότητα και του σχεδιασμού των υπηρεσιών με τρόπο που προστατεύεται η ιδιωτικότητα των χρηστών. Παράλληλα, οι χρήστες μπορούν με τη μη παροχή συγκατάθεσης να καθορίσουν τα επίπεδα πρόσβασης των ενδυτών συσκευών στα δεδομένα τους».

ΜΕΘΟΔΟΙ ΙΧΝΗΛΑΤΗΣΗΣ

Cookies και ο νόμος που τα ρυθμίζει

Γνωρίζετε σε τι δίνετε τη συναίνεσή σας όταν πατάτε βιαστικά «αποδέχομαι όλα τα cookies», σε ένα μήνυμα που εμφανίζεται πριν ανοίξετε ένα κείμενο σε μια ιστοσελίδα; Με τη συναίνεσή σας επιτρέπετε σε μία εταιρεία να σας διαφημίζει τα προϊόντά της. Η πιο κλασική περίπτωση «παρακολούθησης» της δραστηριότητας των χρηστών στο Διαδίκτυο είναι η χρήση των cookies. Όπως εξηγεί στην «Κ» ο δρ Κωνσταντίνος Λιμνιώτης, ειδικό επιστημονικό προσωπικό στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ) και συμβουλευτικός διδάσκων στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, «τα cookies είναι μικρά αρχεία κειμένου που αποθηκεύονται στη συσκευή του χρήστη από μια ιστοσελίδα –και τα χειρίζεται είτε ο πάροχος της εν λόγω ιστοσελίδας (first-party cookies) ή άλλη ιστοσελίδα (third-party cookies)– και μπορούν να εξυπηρετήσουν διάφορους σκοπούς. Συνήθεις σκοποί είναι οι στατιστικοί ή οι διαφημιστικοί. Για παράδειγμα, το ότι βλέπουμε, κατά την πλοήγησή μας, διαφημίσεις συναφείς με τα ενδιαφέροντά μας μπορεί να οφείλεται στη χρήση διαφημιστικών cookies». Το ζήτημα των cookies αλλά και άλλων τεχνολογιών «ιχνηλάτησης» των συννηθέντων ενός χρήστη ρυθμίζεται στο άρθρο 4 παρ. 5 του ν. 3471/2006, ο οποίος ενσωματώνει

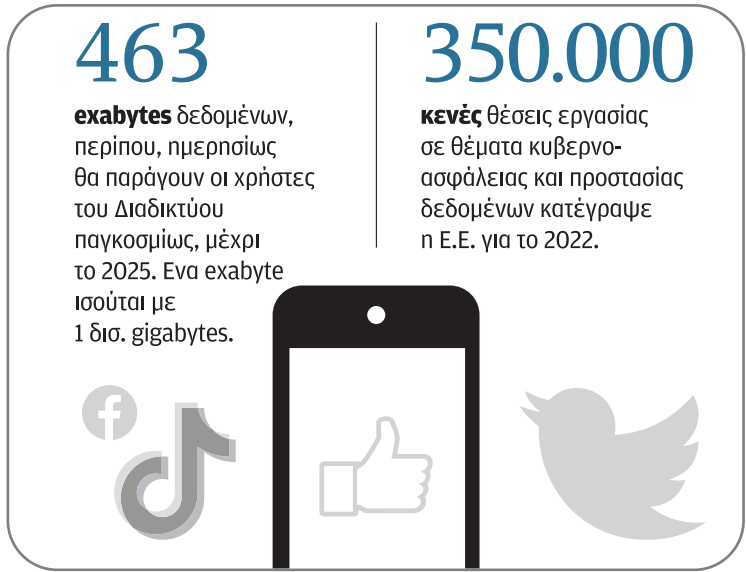
στην εθνική νομοθεσία την οδηγία 2002/58/ΕΚ. Τα cookies θα πρέπει να διακρίνονται, με απλά λόγια, σε δύο κατηγορίες: α) Απαραίτητα cookies για την παροχή της υπηρεσίας που ζητάει ο χρήστης (π.χ. cookies που είναι απαραίτητα για την πραγματοποίηση ηλεκτρονικών αγορών), β) μη απαραίτητα cookies (π.χ. διαφημιστικά). Βάσει της νομοθεσίας, δεν χρειάζεται συγκατάθεση του χρήστη για την πρώτη περίπτωση, αλλά χρειάζεται σαφής και ειδική συγκατάθεση για τη δεύτερη – ενώ, και στις δύο περιπτώσεις, απαιτείται κατάλληλη ενημέρωση. Συνήθεις λανθασμένες πρακτικές είναι: α) Ελλιπής εν-

μέρωση (ιδίως για τα third-party cookies), β) εγκατάσταση μη απαραίτητων cookies χωρίς συγκατάθεση του χρήστη, γ) «εξαγκαλισμός» του χρήστη να αποδεχτεί μη απαραίτητα cookies (π.χ. προεπιλεγμένα «κουμπιά» αποδοχής ή εμφάνιση επιλογών αποδοχής, χωρίς να υπάρχουν ή να είναι ευχερώς προσβάσιμες επιλογές αντίρρησης). Ο νέος e-Privacy Κανονισμός της Ε.Ε., ο οποίος αναμένεται επί πενταετία, θα αντικαταστήσει μετά την ψηφισί του και τη θέση του σε εφαρμογή την τρέχουσα οδηγία και αναμένεται να συμβάλει σε μια ενιαία θώρηση της χρήσης των cookies.

ΤΙ ΔΙΝΟΥΜΕ

Η παγκόσμια αγορά των δεδομένων

Πρόσφατα η Google προχώρησε σε διακανονισμό –ρεκόρ 391,5 εκατομμυρίων δολαρίων με σαράντα πολιτίες των ΗΠΑ, για το γεγονός ότι κατέγραφε τη θέση των πελατών της ακόμη και όταν αυτοί ρητά δήλωναν ότι δεν το επιθυμούσαν. Η Google ενήμερως εταίρειες για τη θέση των πελατών της και εκείνες σε real time τους έστελναν μήνυμα για τις προσφορές τους. Επίσης, το 2021, προσωπικά δεδομένα (τηλέφωνα, αναγνωριστικά, ονόματα, τοποθεσίες, ημερομηνίες γεννήσεων, emails) περισσότερων των 500 εκατομμυρίων χρηστών του Facebook διέρρευσαν σε άτομα που θα μπορούσαν να τα αξιοποιήσουν για να διαπράττουν απάτες υποδιούμενοι τους πραγματικούς χρήστες. Όπως λέει στην «Κ» ο Κωνσταντίνος Λαμπρινουδάκης, καθηγητής Τμήματος Ψηφιακών Συστημάτων στο Παν. Πειραιώς και μέλος της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, «πλήθος νέων ψηφιακών υπηρεσιών για συναλλαγές με το Δημόσιο, αγορά προϊόντων, χρηματοοικονομικές συναλλαγές, διακίνηση μιας δημόσιας εκδόνας, διασύνδεση. Ισως, λοιπόν, το πραγματικό ενδιαφέρον των ατόμων δεν είναι να αποκρύψουν τα προσωπικά τους δεδομένα, αλλά να έχουν τον έλεγχό τους, και αυτό αποτελεί βασικό στοιχείο της ανθρωπότητας ελευθερίας.

θνικά σύννορα, με χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτό των κοινωνικών δικτύων, ενώ σχεδόν πάντα απαιτείται η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, όπως ονοματεπώνυμο, ΑΜΚΑ, email, πιστωτικές κάρτες, τηλέφωνα, τοποθεσία, προτιμήσεις δικτυακών τόπων και προϊόντων. Ταυτόχρονα, όμως, η μεγάλη συμμετέχουσα και, πολλές φορές, ανεξέλεγκτη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων θέτουν σε σοβαρό κίνδυνο την ιδιωτική ζωή των χρηστών». Εκτός από τη σημασία που θα πρέπει να δίνουμε στη συλλογή/επεξεργασία των δεδομένων που εκκωρούμε, εξίσου

σημαντική είναι η καλλιέργεια της απαραίτητης κουλτούρας ώστε οι πολίτες να μη «συγκατατίθενται» χωρίς φειδώ και προηγούμενη μέλητη στη συλλογή προσωπικών δεδομένων τους. «Η νομοθεσία υποχρεώνει τους παρόχους να μας ενημερώνουν για το πώς θα επεξεργαστούν και πώς θα προστατεύονται τα δεδομένα μας, αν θα τα διαβιβάζουν σε τρίτο φορέα, πότε θα τα διαγράψουν, καθώς και να ικανοποιούν άμεσα τα δικαιώματά των χρηστών για πρόσβαση, διόρθωση, διαγραφή ή φορητότητα των δεδομένων τους», τονίζει ο κ. Λαμπρινουδάκης.

Το παράδοξο της ιδιωτικότητας

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΡΥΔΑ

Το παράδοξο με την ιδιωτικότητα ξεκινά από το γεγονός ότι οι χρήστες του Διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης αναφέρουν ότι ανησυχούν για τη χρήση των προσωπικών τους δεδομένων, τόσο από ιδιωτικούς (π.χ. διαφημιστές, εργοδότες) όσο και από δημόσιους φορείς (π.χ. κυβερνήσεις). Οι ανησυχίες αφορούν κινδύνους όπως η παρενόχληση, ο συνδυασμός των προσωπικών τους δεδομένων με στοιχεία από άλλες πηγές για δημιουργία προφίλ, η παρακολούθηση από εργοδότες ή τρίτους, και σε αυτές εδράζονται οι νομοθετικές πρωτοβουλίες για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Σε αυτό το πλαίσιο,

Ισως το πραγματικό ενδιαφέρον των ατόμων δεν είναι να αποκρύψουν τα προσωπικά τους δεδομένα, αλλά να έχουν τον έλεγχό τους.

κατά το τελευταίο 5μνο μόνο, η ελληνική Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα έλαβε 338 καταγγελίες που αφορούσαν περιστατικά παραβίασης προσωπικών δεδομένων. Εντούτοις, πολύ συχνά οι άνθρωποι αποκάλυπταν προσωπικές πληροφορίες έναντι πενιχρών

ανταλλαγμάτων, όπως μια μικρή έκπτωση ή η συμμετοχή σε κλήρωση για ένα δώρο. Το 2013, για παράδειγμα, μια ομάδα ερευνητών πραγματοποίησε εικονικό πλειστηριασμό προσωπικών δεδομένων και υπολόγισε ότι η μέση τιμή στην οποία ένας χρήστης του Διαδικτύου θα πούλαγε το ιστορικό της περιήγησής του ήταν μόλις 7 ευρώ. Μήπως, λοιπόν, αυτή η αντίθεση μεταξύ του ενδιαφέροντος που εκφράζουν τα άτομα για την προστασία της ιδιωτικότητάς τους και της ευκολίας με την οποία αποκαλύπτουν προσωπικές πληροφορίες, μας οδηγεί στο να μη δίνουμε σημασία στις ανησυχίες που εκφράζουν οι πολίτες για την προστασία της

ιδιωτικότητάς τους; Η αλήθεια είναι πως το κίνητρο για την αποκάλυψη προσωπικών πληροφοριών, όπως φωτογραφίες και βίντεο, στα κοινωνικά δίκτυα είναι αρκετά ισχυρό, αφού σχετίζεται με βασικές ανάγκες των ατόμων για επικοινωνία, αναγνώριση, διάφορων μιας δημόσιας εκδόνας, διασύνδεση. Ισως, λοιπόν, το πραγματικό ενδιαφέρον των ατόμων δεν είναι να αποκρύψουν τα προσωπικά τους δεδομένα, αλλά να έχουν τον έλεγχό τους, και αυτό αποτελεί βασικό στοιχείο της ανθρωπότητας ελευθερίας.

Η κ. Μαρία Καρύδα είναι αναπληρώτρια καθηγήτρια της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

ΑΝΑΛΥΣΗ / EUROBANK

Εκτιμήσεις για ηπιότερη ύφεση σε ευρωζώνη και ΗΠΑ

Τα περισσότερα από τα πρόσφατα στοιχεία για την Ευρωζώνη έχουν αιφνιδιασει θετικά, ενισχύοντας την αισιοδοξία των επενδυτών ότι αν και δεν αποκλείεται η οικονομία να βρεθεί σε ύφεση από το τέταρτο τρίμηνο του έτους, καθώς ο συνεχιζόμενα υψηλός πληθωρισμός περιορίζει την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών και επηρεάζει αρνητικά το κόστος των επιχειρήσεων, η οποία συρρίκνωση ενδέχεται να αποδειχθεί ηπιότερη από τις αρχικές εκτιμήσεις. Χαρακτηριστικά, ο σύνθετος δείκτης PMI για τη δραστηριότητα του ιδιωτικού τομέα, που συνδυάζει τον κλάδο της μεταποίησης και τις υπηρεσίες και αποτελεί έναν πρόδρομο δείκτη για την πορεία της οικονομίας, σημείωσε απρόσμενη άνοδο τον Νοέμβριο. Αν και παρέμεινε κάτω από το κρίσιμο επίπεδο των 50 μονάδων για πέμπτο συνεχή μήνα, υποδηλώνοντας συνεχιζόμενη συρρίκνωση της δραστηριότητας, ο δείκτης ανήλθε στις 47,8 μονάδες από 47,3 τον προηγούμενο μήνα. Η βελτίωσή του, η πρώτη από τον Απρίλιο, προήλθε από την άνοδο του αντίστοιχου δείκτη για τον μεταποιητικό τομέα (στις 47,1 μονάδες από 46,4 τον Οκτώβριο), κυρίως λόγω της περαιτέρω (αν και μικρής) υποχώρησης των πιέσεων στην παγκόσμια εφοδιαστική αλυσίδα και των περιορισμένων ανησυχιών για έλλειψη φυσικού αερίου τον χειμώνα, καθώς το ποσοστό πληρότητας στις εγκαταστάσεις αποθήκευσης της

Ευρώπης ξεπερνάει το 95% (υψηλότερα από τον ευρωπαϊκό στόχο για πληρότητα τουλάχιστον 85%). Η εξέλιξη αυτή στηρίζει τις εκτιμήσεις για περαιτέρω αύξηση των επιτοκίων της ΕΚΤ προκειμένου να συγκρατηθεί ο υψηλός πληθωρισμός. Εντούτοις, έπειτα από συνολική άνοδο στα επιτόκια 200 μ.β. από τον Ιούλιο, η όποια περαιτέρω αύξηση ενδέχεται να πραγματοποιηθεί με χαμηλότερο ρυθμό ύστερα από τις δύο διαδοχικές αυξήσεις των 75 μ.β. εκάστη, εκτίμηση που υποστηρίζεται και από τη μεγαλύτερη σε σύγκριση με την αναμενόμενη υποχώρηση του ρυθμού αύξησης του κύριου δείκτη τιμών καταναλωτή τον Νοέμβριο. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την αρχική εκτίμηση, ο δείκτης αυξήθηκε 10% ετησίως έναντι του ιστορικά υψηλού 10,6% τον Οκτώβριο, σημειώνοντας πτώση για πρώτη φορά από τα μέσα του 2021, λόγω της υποχώρησης των τιμών ενέργειας. Χαρακτηριστικά, εν μέσω αυξημένων ανησυχιών για την πορεία της παγκόσμιας οικονομίας, η τιμή πετρελαίου Brent έχει υποχωρήσει κάτω από την περιοχή των 80 δολαρίων ανά βαρέλι για πρώτη φορά από τον Ιανουάριο, δηλαδή σε επίπεδα πριν από την έναρξη του πολέμου στην Ουκρανία, με το ποσοστό μεταβολής από τις αρχές του έτους να κυμαίνεται σε αρνητική περιοχή.

* Τομέας Οικονομικής ανάλυσης και έρευνας διεθνών κεφαλαιγοριών της Eurobank.

Στάση αναμονής των επενδυτών στο Χρηματιστήριο την Τρίτη

Στάση αναμονής διατήρησαν οι επενδυτές την Τρίτη στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, με το αγοραστικό ενδιαφέρον να είναι ιδιαίτερα περιορισμένο. Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 89,59 μονάδες, καταγράφοντας αμελητέα αύξηση σε ποσοστό 0,09%. Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 κατέγραψε άνοδο 0,13%, κλείνοντας στις 53,98 μονάδες. Ο ημερήσιος τίτλος διαμορφώθηκε μόλις στα €49.349. Από τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες, κέρδη σημείωσαν η Εναλλακτική Αγορά σε ποσοστό 0,41% και τα Ξενοδοχεία κατά 0,09%. Αντίθετα, πτώση κατέγραψαν οι Επενδυτικές Εταιρείες σε ποσοστό 0,34%, ενώ αμετάβλητη παρέμεινε η Κύρια Αγορά. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Ελληνικής Τράπεζας με €26.589 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €1,38). Ακολούθησαν οι μετοχές της Τράπεζας Κύπρου με €12.415 (πτώση 0,28% - τιμή κλεισίματος €1,795), της Δήμητρας Επενδυτικής με €6.852 (πτώση 0,41% - τιμή κλεισίματος €0,48), της Tsokkos Hotels με €780 (χω-

ρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €0,078) και της Κυπριακής Εταιρείας Τσιμέντων με €708 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €0,545). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεων, πέντε έκλεισαν ανοδικά και πέντε πτωτικά, ενώ τέσσερις παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε μόλις στις 51. Εξάλλου, το Χρηματιστήριο ανακοίνωσε την αναστολή διαπραγματεύσεων των Ονομαστικών Χρεογράφων Αναπτύξεως 1ης Σειράς 2016, Λήξης 2023, με επιτόκιο 3,25% και κωδικό KX071A16/GB071A16 από τις 9 Ιανουαρίου 2023 μέχρι και τις 10 Ιανουαρίου 2023 (συμπεριλαμβανομένης), μέχρι δηλαδή την εκκαθάριση όλων των συναλλαγών ενόψει της διαγραφής των τίτλων. Αναφέρει πως η διαγραφή των πιο πάνω Ονομαστικών Χρεογράφων Αναπτύξεως θα γίνει στις 11 Ιανουαρίου 2023 και προσθέτει πως η απόφαση αυτή λήφθηκε για προστασία των επενδυτών σύμφωνα με το Άρθρο 183 του Περὶ Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμου.

Εκοψε ταχύτητα η άνοδος των τιμών τον Νοέμβριο

Στο 8,5% ο πληθωρισμός από 9,1% τον Οκτώβριο, μεγάλες ανατιμήσεις στα τρόφιμα

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Νέα υποχώρηση σημείωσε ο πληθωρισμός τον Νοέμβριο και διαμορφώθηκε στο 8,5% από 9,1% τον Οκτώβριο, επιβεβαιώνοντας την τάση που είχε αποτυπωθεί και στα προσωρινά στοιχεία της Eurostat για τον εναρμονισμένο δείκτη. Η υποχώρηση είναι σε μεγάλο βαθμό αποτέλεσμα επιδράσεων βάσης, καθώς οι τιμές της ενέργειας συγκρίνονται πλέον με αυτές του Νοεμβρίου του 2021, όταν η άνοδος τους ήταν σε πλήρη εξέλιξη. Επίσης, καθοριστικό ρόλο παίζει η στήριξη των τιμολογίων ρεύματος από την κυβέρνηση, με αποτέλεσμα οι τιμές να είναι μειωμένες σε σύγκριση με τον Νοέμβριο του προηγούμενου έτους κατά 5,3%. Στο πετρέλαιο θέρμανσης η αύξηση είναι 11,6% και στο φυσικό αέριο 27,8%, όταν είχε φτάσει πολύ υψηλότερα (στο 332% τον Σεπτέμβριο) και στα στερεά καύσιμα 23,2%. Συνολικά, η κατηγορία της στέγασης, στην οποία εντάσσονται τα ενεργειακά αγαθά και τα εννοίκια κατοικιών, σημείωσε αύξηση μόνο 4,8%.

Από την άλλη πλευρά, στα τρόφιμα οι αυξήσεις συνεχίζονται, σε μια ένδειξη ότι ο κύκλος των

Κυριότερες μεταβολές τιμών

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2021 - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2022

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

πληθωριστικών πιέσεων δεν έχει κλείσει. Η κατηγορία διατροφής και μη αλκοολούχων ποτών ση-

μείωσε αύξηση 15%, κυρίως λόγω της ανόδου των τιμών σε ψωμί και δημητριακά (18,7%), κρέας

(16,7%), γαλακτοκομικά και αυγά (25,3%), έλαια και λίπη (20,4%), λαχανικά (12,6%), καφέ, κακάο και τσάι (11,9%). Διψήφια αύξηση σημείωσαν και τα είδη ένδυσης και υπόδυσης (10,9%), καθώς και τα διαρκή αγαθά (11%), αλλά και η κατηγορία των μεταφορών (14,5%). Το κόστος της μεταφοράς με αεροπλάνο έχει αυξηθεί κατά 42,3% μέσα σε ένα χρόνο, της μεταφοράς με πλοίο κατά 26,7% και με ταξί κατά 32,9%. Στα ξενοδοχεία, οι αυξήσεις έφτασαν το 14,5%, ενώ χαμηλότερα, στο 7% κινήθηκε η ομάδα των καφέ και εστιατορίων. Στα αλκοολούχα ποτά και στον καπνό, οι αυξήσεις περιορίστηκαν στο 2,8%, όπως και στον τομέα της υγείας που περιλαμβάνει φάρμακα και ιατρικές υπηρεσίες. Οι κινηματογράφοι και τα θέατρα είναι ακριβότερα κατά 14,3%, ενώ στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση οι αυξήσεις περιορίστηκαν στο 2,6%. Τέλος, στα κομμιωτήρια και στα καταστήματα προσωπικής φροντίδας, υπήρξε επίσης συγκράτηση σε αυξήσεις 2,7%. Υπήρξε και μια ακόμη κατηγορία, όπου οι τιμές είναι μειωμένες σε σύγκριση με τον προηγούμενο Νοέμβριο: οι τηλεφωνικές υπη-

ρεσίες είναι φθηνότερες κατά 2,1%, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ. Ο μέσος δείκτης του δωδεκαμήνου Δεκεμβρίου 2021 - Νοεμβρίου 2022 σε σύγκριση με τον αντίστοιχο δείκτη του δωδεκαμήνου Δεκεμβρίου 2020 - Νοεμβρίου 2021 παρουσίασε αύξηση 9,5%. Ετσι, δείχνει πιθανό να επιβεβαιωθεί η πρόβλεψη που περιλαμβάνεται στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού του 2023 για μέσο πληθωρισμό φέτος 9,9%. Σε σύγκριση με τον Οκτώβριο, ο δείκτης δεν παρουσίασε μεταβολή. Στα επιμέρους, σε σύγκριση με τον Οκτώβριο, αυξήσεις 0,9% σημειώθηκαν κατά μέσο όρο στην ομάδα διατροφής και αλκοολούχων ποτών, κυρίως λόγω αυξήσεων στο γιανούρι (4,4%), στα τυριά (2,8%), στο ελαιόλαδο (3,2%), στα φρέσκα φρούτα (3,4%), στα κατεψυγμένα λαχανικά (4%) και στους χυμούς φρούτων (4,5%). Ωστόσο υπήρξε μείωση στα ζυμαρικά (7,2%) και στα φρέσκα λαχανικά (4,4%). Επίσης, μειώσεις κατέγραψε η ΕΛΣΤΑΤ στην ένδυση και υπόδυση (4,7%), στο πετρέλαιο θέρμανσης (7,9%), στο πετρέλαιο κίνησης (2,9%), στη μεταφορά με αεροπλάνο (3,6%) και στα ξενοδοχεία (8,3%).

Δυναμική ανάπτυξη στο 9μηνο «βλέπει» η Alpha Bank

Ισχυρή δυναμική της οικονομικής μεγέθυνσης διαπιστώνει η Alpha Bank στο Εβδομαδιαίο Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων που δημοσίευσε χθες, καθώς αυτή υποστηρίζεται από την αναζωογόνηση του ελληνικού τουρισμού, τη σημαντική αύξηση των άμεσων ξένων επενδύσεων και τη μείωση της α-νεργίας. Με αφορμή τη δημοσίευση των στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ για το ΑΕΠ του 9 τριμήνου, οι αναλύτες της τράπεζας (επικεφαλής οικονομολόγος Παναγιώτης Καπόπουλος) σημειώνουν ότι κατά το 9μηνο το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 5,9% σε σύγκριση με 4% στην Ευρωζώνη, κάτι που αντανακλά την ανθεκτικότητα της ελληνικής οικονομίας στις αντίθετες διεθνείς συνθήκες, όπως προσδιορίζονται από τις συνέπειες του πολέμου στην Ουκρανία, τις διαταραχές της εφο-

Αναζωογόνηση τουρισμού, σημαντική αύξηση ξένων επενδύσεων και μείωση ανεργίας.

διαστικής αλυσίδας και τις πληθωριστικές πιέσεις στην ενέργεια και στα τρόφιμα. Όπως επισημαίνει το Δελτίο, οι τουριστικές εισπράξεις το 9μηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου αυξήθηκαν κατά 78,3% σε ετήσια βάση, οι άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ) κατέγραψαν άνοδο το πρώτο εξάμηνο του 2022 κατά 88,2%, σε σύγκριση με το ίδιο διάστημα του 2021, ενώ το ποσοστό της ανεργίας τον Οκτώβριο διαμορφώθηκε σε 11,6%, έναντι 13,3% τον ίδιο μήνα πέρυσι.

Οι οικονομολόγοι της τράπεζας υποστηρίζουν εξάλλου ότι η σταδιακή απορρόφηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, η υλοποίηση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, η ισχυρή δυναμική των ΑΞΕ, η επιστροφή σε πρωτογενές πλεόνασμα και η σημαντική αποκλιμάκωση του λόγου του δημοσίου χρέους προς το ΑΕΠ, διαμορφώνουν τις συνθήκες για μία αλλαγή της σύνθεσης της οικονομικής μεγέθυνσης του 2023, η οποία αναμένεται να προέλθει, σε μεγαλύτερο βαθμό, από την επενδυτική δαπάνη. Αναλύοντας τις συνιστώσες της ζήτησης, σημειώνουν ότι η ιδιωτική κατανάλωση αυξήθηκε κατά 9,5% το 9μηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου του τρέχοντος έτους, συνεισφέροντας το μεγαλύτερο ποσοστό στην

άνοδο του ΑΕΠ, 6,5 ποσοστιαίες μονάδες. Με τη σειρά της, η κατανάλωση υποστηρίχθηκε από την αύξηση της απασχόλησης και τα δημοσιονομικά μέτρα στήριξης των εισοδημάτων. Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, εξάλλου, αυξήθηκαν σωρευτικά το 9μηνο κατά 9,5% σε ετήσια βάση, με τα αγαθά να έχουν καταγράψει άνοδο κατά 1,6% και τις υπηρεσίες κατά 21,6%. Η ισχυρή άνοδος των εξαγωγών υπηρεσιών αποδίδεται πρωτίστως στις υψηλές επιδόσεις του τουρισμού κατά το τρέχον έτος. Οι ταξιδιωτικές εισπράξεις έφτασαν τα 15,6 δισ. ευρώ το 9μηνο υποτελιόμενες κατά 3,1% σε σύγκριση με τις αντίστοιχες εισπράξεις του 2019.

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Χαμηλές παραμένουν οι επιδόσεις της Ελλάδας στην καινοτομία

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ

Εμφανή άλματα έχει πραγματοποιήσει η Ελλάδα από το 2015 έως σήμερα σε θέματα καινοτομίας, προσπαθώντας να κλείσει την ψαλίδα σε σχέση με άλλες χώρες που πρωτοπορούν. Παρά όμως τη βελτίωση, οι επιδόσεις της σε διάφορες κατηγορίες που συνθέτουν το προφίλ μιας καινοτόμου χώρας κατά τη φετινή χρονιά (χρηματοδότηση και στήριξη, καινοτόμες επιχειρήσεις, στοιχεία διανοητικής ιδιοκτησίας, διείσδυση ευρυζωνικότητας, ανθρώπινοι πόροι κ.λπ.) αποδεικνύουν πως η Ελλάδα απέχει από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, υστερώντας σε τομείς όπως η ελκυστικότητα των συστημάτων έρευνας, η κρατική χρηματοδότηση για επιχειρηματική έρευνα και ανάπτυξη, οι εξαγωγές προϊόντων υψηλής και μεσαίας τεχνολογίας, αλλά και η χρήση τεχνολογιών πληροφορικής από τις επιχειρήσεις για την ενίσχυση των δεξιοτήτων των εργαζομένων. Η Ελλάδα καταλαμβάνει την 20ή θέση μεταξύ 27 κρατών-μελών στον ευρωπαϊκό πίνακα αποτελεσμάτων για την καινοτομία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (European

Innovation Scoreboard) και με επίδοση καινοτομίας 80,2% του μέσου όρου της Ε.Ε. κατατάσσεται στις χώρες με μέτριες επιδόσεις, μαζί με Λιθουανία, Μάλτα, Πορτογαλία, Ισπανία, Ιταλία, Τσεχία, Σλοβενία, Εσθονία. Μάλιστα, οι επιδόσεις της είναι περισσότερο κοντά σε εκείνες της ομάδας των αναδυομένων χωρών (Ρουμανία, Βουλγαρία, Πολωνία, Ουγγαρία), παρά σε όσες καταγράφουν καλύτερη αξιολόγηση σε αυτόν τον κλάδο (Γαλλία, Κύπρος, Γερμανία κ.λπ.). Και αυτό γιατί η επίδοσή της (80,2%) είναι κάτω του μέσου όρου των χωρών με μέτριες επιδόσεις καινοτομίας (89,7%). Η ψαλίδα ανοίγει ακόμη περισσότερο εάν συγκριθεί με όσες πρωτοπορούν, δηλαδή το Βέλγιο, τη Δανία, τη Φινλανδία, την Ολλανδία και τη Σουηδία. Σύμφωνα με την ανάλυση του European Innovation Scoreboard στην οποία προχώρησε το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης στην έκδοσή του «Η θέση της Ελλάδας στο European Innovation Scoreboard 2015-2022», η επίδοση της Ελλάδας στον κλάδο της καινοτομίας σημειώνει αύξηση της τάξης του 24,1% την περίοδο

Οι επιδόσεις της χώρας μας είναι περισσότερο κοντά σε εκείνες της ομάδας των αναδυομένων χωρών (Ρουμανία, Βουλγαρία, Πολωνία, Ουγγαρία).

2015-2022 και κατατάσσεται στην τρίτη υψηλότερη αύξηση μεταξύ των κρατών-μελών, μετά την Κύπρο και την Ισπανία. Τα «δυνατά σημεία» του συστήματος καινοτομίας της Ελλάδας για το 2022 είναι ο αριθμός των καινοτόμων επιχειρήσεων, η συνεργασία τους με άλλες επιχειρήσεις, αλλά και οι απασχολούμενοι σε καινοτόμες επιχειρήσεις. Υψηλές είναι οι επιδόσεις της Ελλάδας στις πωλήσεις καινοτόμων προϊόντων, καθώς και στην υιοθέτηση καινοτόμων διαδικασιών από την πλευρά των ΜμΕ. Από την άλλη, η χώρα εξακολουθεί να μετράει λίγους ξένους διδακτορικούς φοιτητές, ενώ σε σύγκριση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο αξιολογείται χαμηλά ως προς την άμεση κρατική χρηματοδότηση και τις κρατικές φορολογικές ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη προς τις επιχειρήσεις. Παράλληλα μικρότερη είναι η διαθεσιμότητα σε καταρτισμένο εργατικό δυναμικό, κυρίως σε αυτούς που εμπλέκονται με δραστηριότητες διά βίου μάθησης, ενώ χαμηλή είναι η διείσδυση της ευρυζωνικότητας μεταξύ των επιχειρήσεων, γεγονός που «φρενάρει» την ψηφιακή τους μετάβαση.

